

KHAZAR REVIEW

XƏZƏR XƏBƏR

№ 418 İyun 2022

AYLIQ DƏRGI

ISSN 2218-2772

khazar-review.khazar.org

*"Kızlar" da
imtihan*

hayatları

*Exams
Thrill
At
Kafar University*

İÇİNDƏKİLƏR

"Elm və Sənət Məclisi"nin 74-cü məşğələsi	6
28 May - Respublika Günü münasibətilə tədbir	8
"Xəzər" in məzunu nazir müavini təyin olunub	9
Beynəlxalq tələbə elmi konfransı: "Qloballaşma dövründə Türk dünyası: çağırışlar, perspektivlər"	10
Əcnəbi tələbələrin "Atəşgah" məbədi və "Yanardağ" a ekskursiyası	14
Türkiyə universitetləri ilə Xəzər Universiteti arasında müqavilə imzalandı.....	16
Tələbələr Abşeron Milli Parkında.....	18
Xəzər Universitetinin əməkdaşları Middlesex Universitetində	20
Portuqaliyanın Braqaça Texniki Universitetinin professorlarının Xəzər Universitetində Erasmus+ Mübadilə proqramında iştirakı	22
Latviya Həyat Elmləri və Texnologiyaları Universiteti ilə Xəzər Universiteti arasında müqavilə imzalandı	24
İsveçrə Menecment, iqtisadiyyat və Maliyyə Universitetinin icraçı direktoru ilə görüş.....	29
Xəzər Universitetində Creative Spark Konfransı.....	30
AMEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun xəbərləri	34
<i>Hamlet İ saxanlı. "Dahi" və onun müəllifi</i>	40
<i>Hamlet İ saxanlı. Ramiz Quliyev və tarix sebhri</i>	47
Dövlət İmtahan Mərkəzi ali təhsil müəssisələri ilə rəsmi əməkdaşlığa başlayıb	52
<i>Əlirza Balayev. Balaşın "Gör nə günlərə qaldın" ariyasının sözlərinin həmmüəllifi kimdir?.....</i>	54
<i>Mənsurə Əhmədova. Mən kiməm (esse)</i>	60
Musiqi və incəsənət departamentinin imtahan - yekun konserti	62
Dizayn ixtisası tələbələrinin diplom müdafiəsi	70
<i>Aleksandr Qrin. Gözlənilməzlik (hekayə)</i>	72

1995-ci ilin
yanvarından nəşr olunur

Təsisçi:
Xəzər Universiteti

Baş redaktor:
Hamlet İ saxanlı

Baş redaktor müavini:
Əlirza Balayev

Foto:
Multimedia Mərkəzi

Xəzər
Universiteti

Ünvan:
Bakı, Məhsəti küçəsi 41

Tel.: (+9912 323 93 13
(+9912 421 10 93
Mob.: (+99450) 321 31 69

E-mail: contact@khazar.org
Tiraj: 3000

Redaksiya heyəti:
İsa Həbibbəyli
Alla Axundova
Şahin Fazil
Knyaz Aslan

**İngilis dilində
mətnlərin redaktoru:**
Zamirə Qurbanova

Kompüter tərtibatçısı:
Günəl Əkbərova

CONTENTS

74th Session of Assembly of Science and Art.....	6
May 28 - Republic Day Event.....	8
Khazar University Graduate Appointed Deputy Minister.....	9
International Student Scientific Conference: "The Turkic World in the Era of Globalization: Challenges, Prospects".....	10
Excursion of foreign students to "Ateshgah" temple and "Yanardagh".....	14
Agreement Signed Between Turkish Universities and Khazar University.....	16
Students in Absheron National Park.....	18
Khazar University Staff Members in a Training at Middlesex University.....	20
Participation of Professors from Bragança Technical University, Portugal, in Erasmus+ Exchange Program at Khazar University.....	22
Agreement Signed between Latvia University of Life Sciences and Technology and Khazar University.....	24
Meeting with Executive Director of Swiss University of Management, Economics and Finance.....	29
Creative Spark Conference at Khazar University.....	30
News of Institute of Literature Named after Nizami of ANAS (in azerbaijani).....	34
Hamlet Isakhanli. "Genius" and its author (in azerbaijani).....	40
Hamlet Isakhanli. Ramiz Guliyev and the Magic of Tar (in azerbaijani).....	47
The State Examination Center Officially Started Cooperation With Higher Education Institutions.....	52
Alirza Balayev. Who is the co-author of the lyrics of Balash's aria? (in azerbaijani).....	54
Mansura Ahmadova, Who am I? (essay, in azerbaijani).....	60
End-of-Semester Concert by Music and Fine Arts Department.....	63
Diploma Defense of Students Majoring in Design.....	70
Alexander Green. Unpredictability (story, in azerbaijani).....	72

It has been published since January 1995

Founder:
Khazar University

Editor-in-chief:
Hamlet Isakhanli

Associate editor:
Alirza Balayev

Photo:
Multimedia Centre

Khazar
University

Ünvan:
Bakı, Məhsəti küçəsi 41

Tel.: (+9912 323 93 13
(+9912 421 10 93
Mob.: (+99450) 321 31 69

E-mail: contact@khazar.org
Tiraj: 3000

Editorial members:

Isa Habibbayli
Alla Akhundova
Shahin Fazil
Knyaz Aslan

Editor of English Texts:

Zamira Gurbanova

Computer graphics:

Gunel Akbarova

“ELM VƏ SƏNƏT MƏCLİSİ”NİN 74-CÜ MƏŞĞƏLƏSİ

Mayın 25-də Xəzər Universitetinin Mərkəz kampusunda (Bəşir Səfəroğlu küçəsi, 122) “Elm və Sənət Məclisi”nin “Çin: mədəniyyət və kimlik” mövzusunda 74-cü məşğələsi keçirildi. Məşğələni giriş sözü ilə Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəy-yumlar Şurasının Sədri professor, akademik Hamlet İsaخانlı açaraq məruzəçi, Pekin Xarici Dillər Universitetinin Azərbaycan dili kafedrasının müdiri, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Aqşin Əliyev, onun Çin Xalq Respublikasında apardığı elmi fəaliyyəti haqqında geniş məlumat verdi.

Aqşin Əliyev Çin mədəniyyəti və onun bu günkü kimliyi haqqında maraqlı məruzə ilə çıxış etdi. Sonra məruzə ətrafında müzakirələr başlandı. Məruzə ətrafında H.İsaخانlı, İradə Xəlilova, Ələvsət Əmirbəyli, Telman Nüsrətoğlu (Xəzər Universiteti), akademik Şahin Mustafayev, tarix elmləri doktoru Solmaz Tohidi (AMEA-nın Şərqsünəşliq İnstitutu), Şahin Fazil (AMEA-nın Tarix İnstitutu) və digərləri çıxış etdilər.

İstanbul Aydın Universitetinin təsisçisi, İdarə Heyətinin başqanı Mustafa Aydın məşğələnin qonağı idi.

Sonda çay süfrəsi ətrafında elmi söhbətlər davam etdirildi.

74TH SESSION OF ASSEMBLY OF SCIENCE AND ART

On May 25, Khazar University's Downtown Campus (122 Bashir Safarov Street) hosted the 74th session of the Assembly of Science and Art on “China: Culture and Identity.” The session was opened by Professor, Academic Hamlet Isakhanli, Founder of Khazar University, Chairman of the Board of Directors and Trustees, Academician Hamlet Isakhanli with an introductory speech and gave detailed information about the speaker, the head of the Azerbaijani language department of Beijing University of Foreign Languages, Doctor of Philosophy in Philology Agshin Aliyev, his scientific activity in the People's Republic of China.

Agshin Aliyev delivered an interesting speech on Chinese culture and its current identity. Then discussions began around the speech. H.Isakhanli, Irada Khalilova, Alovzat Amirbeyli, Telman Nusratoglu (Khazar University), academician Shahin Mustafayev, doctor of historical sciences Solmaz Tohidi (Institute of Oriental Studies of ANAS), Shahin Fazil (Institute of History of ANAS) and others spoke around the speech.

The founder of Istanbul Aydın University, Chairman of the Board Mustafa Aydın was a guest of the session.

In the end, scientific discussions continued around the tea table.

28 MAY - RESPUBLİKA GÜNÜ MÜNASİBƏTİLƏ TƏDBİR

MAY 28 - REPUBLIC DAY EVENT

Mayın 25-də Xəzər Universitetinin Tarix və arxeologiya departamentinin təşəbbüsü ilə universitetin Mərmər zalında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 104-cü ildönümünü münasibətilə tədbir keçirildi.

Tədbirin açılışında Xəzər Universitetinin rektoru İradə Xəlilova, universitetin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor, akademik Hamlet İsaخانlı çıxış edərək, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin mahiyyəti və tariximiz üçün olan önemi haqqında danışdılar.

Tədbirin ilk hissəsində universitetin Musiqi və incəsənət departamentinin təşkilatçılığı ilə musiqi və şeirlər səsləndirildi, rəqlər nümayiş etdirildi. Tədbirin ikinci hissəsində isə Azərbaycan Respublikası Prezidenti Yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası Tarix kafedrasının müdiri Firdovsiyyə Əhmədova, Bakı Dövlət Universiteti və Xəzər Universitetinin müəllimi Nəsiman Yaqublu və AMEA Tarix İnstitutunun əməkdaşı Vasif Qafarov öz çıxışlarında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasını və süqutunu şərtləndirən geosiyasi amillər və həmin dövr demokratik-hüquqi dövlətçilik anlayışı haqqında fikirlərini bildirdilər.

Tədbirin yekununda Tarix və arxeologiya departamentinin müdiri Telman Nüsrətoğlu çıxış edərək, 28 May gününün anlamını və önemini bir daha vurğuladı.

On May 25, at the initiative of Khazar University's Department of History and Archeology, an event was held in the University's Marble Hall on the occasion of the 104th anniversary of the establishment of the Azerbaijan Democratic Republic. At the opening of the event, Khazar University Rector Irada Khalilova, University Founder, Chairman of the Board of Directors and Trustees, Professor, Academician Hamlet Isakhanli, spoke about the essence of the Azerbaijan Democratic Republic and its importance for our history.

In the first part of the event, music and poems were performed, and dances were demonstrated organized by the Department of Music and Arts of the University. In the second part of the event, Firdovsiya Ahmadova, Head of the Department of History of the Academy of Public Administration under the President of the Republic of Azerbaijan, Nasiman Yagublu, the lecturer at Baku State University and Khazar University, and Vasif Gafarov, the employee of the Institute of History of ANAS, expressed their views on the geopolitical factors that led to the establishment and collapse of the Azerbaijan Democratic Republic and the concept of democratic-legal statehood at that time in their speech.

At the end of the event, Telman Nusratoglu, Head of the Department of History and Archeology, reiterated the meaning and significance of May 28.

“XƏZƏR”İN MƏZUNU NAZİR MÜAVİNİ TƏYİN OLUNUB

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə Samir Qaçay oğlu Məmmədov Azərbaycan Respublikasının rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini təyin olunub.

Samir Məmmədov 1974-cü il iyunun 15-də Bakı şəhərində anadan olub. 1993-1998-ci illərdə Xəzər Universitetində Beynəlxalq iqtisadi münasibətlər ixtisası üzrə bakalavr, 2004-2006-cı illərdə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində Biznesin təşkili və idarə edilməsi ixtisası üzrə magistr təhsili, 2010-2016-cı illərdə Şotlandiyanın Edinburq Universitetində Təhsildə İKT ixtisası üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi alıb.

Samir Məmmədov 1993-1998-ci illərdə ABŞ-ın “Relief International” humanitar yardım təşkilatında müxtəlif vəzifələrdə çalışıb. 1998-1999-cu illərdə “Mobil Exploration & Producing Azerbaijan Inc.” şirkətində menecer vəzifəsində çalışıb. 1999-2006-cı illərdə ABŞ-ın “Relief International” humanitar yardım təşkilatının Azərbaycan nümayəndəliyinin direktor müavini, daha sonra direktoru olub.

O, 2006-2017-ci illərdə Təhsil Nazirliyi nəzdində informasiyalaşdırma sahəsində rəhbər vəzifələrdə çalışıb. 2017-2019-cü illərdə Bakı Mühəndislik Universitetində işləyib. 2019-cu ildə “Enginet Invest” MMC-də direktor vəzifəsində çalışıb.

2021-ci ildə Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi Aparatının rəhbəri vəzifəsinə təyin olunub.

Rus və ingilis dillərini bilir. Ailəlidir.

KHAZAR UNIVERSITY GRADUATE APPOINTED DEPUTY MINISTER

By the order of the President of the Republic of Azerbaijan Ilham Aliyev, Samir Mammadov Gachay was appointed Deputy Minister of Digital Development and Transport of the Republic of Azerbaijan.

Samir Mammadov was born on June 15, 1974 in Baku. He received a bachelor's degree in International Economic Relations from Khazar University in 1993-1998, a master's degree in Business Administration and Management from the Azerbaijan State University of Economics in 2004-2006, and received his PhD in ICT in Education from the University of Edinburgh, Scotland in 2010-2016.

In 1993-1998, Samir Mammadov held various positions in the US humanitarian organization “Relief International”. In 1998-1999, Samir Mammadov worked as a manager at Mobile Exploration & “Producing Azerbaijan Inc.” In 1999-2006, he was Deputy Director and later Director of the Azerbaijan Office of the US humanitarian organization “Relief International”.

During 2006-2017, he has held managing positions in the field of informatization in the Ministry of Education of the Republic of Azerbaijan. Samir Mammadov worked at Baku Engineering University in 2017-2019. In 2019, he worked as a director at “Enginet Invest” LLC.

In 2021, he was appointed Chief of Staff of the Ministry of Transport, Communications and High Technologies. He speaks Russian and English.

He is married.

The country's websites published news about this appointment.

<https://qafqazinfo.az/news/detail/yeni-teyin-edilen-nazir-muavinleri-kindir-364698> və s.

BEYNƏLXALQ TƏLƏBƏ ELMİ KONFRANSI: "QLOBALLAŞMA DÖVRÜNDƏ TÜRK DÜNYASI: ÇAĞIRIŞLAR, PERSPEKTİVLƏR"

INTERNATIONAL STUDENT SCIENTIFIC CONFERENCE: "THE TURKIC WORLD IN THE ERA OF GLOBALIZATION: CHALLENGES, PROSPECTS"

Mayın 26-da Xəzər Universitetində Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin təşkilatçılığı ilə "Qloballaşma dövründə Türk dünyası: çağırışlar, perspektivlər" adlı beynəlxalq tələbə elmi konfransı keçirilmişdir. Konfransın açılış mərasimi universitetin Mərmər salonunda bas tutmuşdur. Universitetin tələbələrəndən ibarət xor kollektivinin ifasında Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni, Xəzər Universitetinin himni və "Ana yurd" marşı səsləndirilmişdir.

On May 26, Khazar University hosted an international student scientific conference entitled "The Turkic World in the Age of Globalization: Challenges, Prospects," organized by the Department of Languages and Literature. The opening ceremony of the conference took place in the Marble Hall of the university. The university's student choir performed the National Anthem of the Republic of Azerbaijan, the anthem of Khazar University, and the "Homeland" anthem.

Xəzər Universitetinin rektoru dos. İradə Xəlilova açılış nitqi söyləyərək, konfransın əhəmiyyətindən danışmış və iştirakçılara uğurlar arzulamışdır. Türkiyənin Erciyes Universitetindən dos. Aida Babutcu, Qazaxıstanın Hoca Əhməd Yəsəvi Beynəlxalq Qazax-Türk Universitetindən dos. Gülbanu Koşenova, Özbəkistanın Əndican Pedaqoji Universitetindən prof. Volijon Qodirov açılış mərasiminə onlayn formatda qoşularaq, iştirakçılara və konfransı təşkil edən heyətə xoş arzularını bildirmiş, gənc tədqiqatçılara öz ürək sözlərini çatdırmışlar.

Universitetin Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müdiri dos. Dilbər Zeynalova iştirakçıları salamlamış və konfransda Azərbaycanın bir çox universitetlərindən, eyni zamanda Türkiyə, Rusiya, Özbəkistan, Qazaxıstan kimi ölkələrin universitetlərindən iştirakçıların olduğunu qeyd etmişdir.

Açılış mərasimindən sonra konfrans müxtəlif bölmələr üzrə işini davam etdirmişdir.

Rector of Khazar University, Associate Professor Irada Khalilova, gave an opening speech, spoke about the importance of the conference, and wished the participants success. Associate Professor Aida Babutcu from Erciyes University, Turkey, Gulbanu Koshenova, Associate Professor, Hodja Ahmed Yesevi International Kazakh-Turkish University, Kazakhstan, Professor Volijon Godirov, Andijan Pedagogical University, Uzbekistan joined the opening ceremony online, expressed his best wishes to the participants and the conference staff, and conveyed his heartfelt words to the young researchers.

Associate Professor Dilbar Zeynalova, Head of the Department of Languages and Literature of the University, greeted the participants and noted that the conference was attended by participants from many universities in Azerbaijan, as well as universities in Turkey, Russia, Uzbekistan and Kazakhstan.

After the opening ceremony, the conference continued its work in various sections.

XƏZƏR UNIVERSİTETİNİN ƏMƏKDAŞLARI ADA UNİVERSİTETİNDƏ KEÇİRİLƏN TƏLİMDƏ

KHAZAR UNIVERSITY STAFF MEMBERS AT WORKSHOP AT ADA UNIVERSITY

Mayın 23-dən 27-dək Xəzər Universitetinin İnkişaf Mərkəzinin layihə meneceri Səbinə Quliyeva, İdarəetmə və tələbə işləri üzrə prorektorun assistenti Afeliya Qocayeva və Beynəlxalq Əlaqələr Ofisinin koordinatoru Fatimə Vəliyeva ADA Universitetində keçirilən təlimdə iştirak etdilər.

Təlimdə "British Council" təşkilatı, Kent Universiteti, ADA Universiteti və Avropa İttifaqı Məsələləri üzrə Bilik Mərkəzinin tərəfdaşlığı ilə "Creative Spark" layihəsi çərçivəsində keçirilirdi. Təlimdə digər yerli universitetlərin əməkdaşları da iştirak edirdilər.

Təlimləri ADA universitetinin prorektoru Fariz İsmayilzadə, Avropa İttifaqı Məsələləri üzrə Bilik Mərkəzinin direktoru Nərgiz İsmayılova və eksperti İnara Yaqubova "Erasmus+" proqramının Azərbaycandakı ofisinin rəhbəri Pərviz Bağirov və ASPIRE layihə rəhbəri Rebekka Smit (Kent Universiteti) aparırdı.

Təlim "Layihələrin yazılması", "Donorlarla iş", "Büdcə və layihə hesabatlılığı" mövzularına həsr olunmuşdu.

Təlimin sonunda iştirakçılara sertifikat verildi.

On May 23-27, Project Manager of Khazar University Development Center Sabina Guliyeva, Assistant Vice Rector for Management and Student Affairs Afeliya Gojayeva, and International Relations Office Coordinator Fatima Valiyeva participated in a workshop at ADA University.

The workshop was held within the framework of Creative Spark project by British Council in partnership with the University of Kent, ADA University and European Union Knowledge Center. Employees of other local universities also participated in the training.

The trainings were conducted by ADA University Vice-Rector Fariz Ismayilzade, EU Knowledge Center Director Nargiz Ismayilova and expert Inara Yagubova, Erasmus+ Azerbaijan Office Manager Parviz Bagirov and ASPIRE Project Manager Rebecca Smith (University of Kent). Workshops covered the topics "Project Writing", "Working with Donors", and "Budget and Project Reporting".

At the end of the workshop, participants were given a certificate.

“PAŞA KAPİTAL TƏCRÜBƏ PROQRAMI” İLƏ BAĞLI GÖRÜŞ

Mayın 27-də Xəzər Universitetində “PAŞA Kapital təcrübə proqramı” ilə bağlı məlumatlandırıcı görüş keçirilmişdir. Görüş zamanı “Paşa Kapital” bankının nümayəndələri yay təcrübə proqramı haqqında tələbələrə ətraflı məlumat vermiş və təcrübə proqramının üstünlüklərindən danışmışlar.

Təcrübə proqramının tələbələrin gələcək iş həyatındaki əhəmiyyəti barədə də müzakirələr aparıldı. Görüşün sonunda tələbələr təcrübə proqramı haqqında suallarını verərək nümayəndələr tərəfindən məlumatlandırılıb.

Görüşün Paşa Kapital tərəfindən hazırlanmış qısa videosu:

<https://www.youtube.com/watch?v=K8KlrQwLreQ>

“QAFQAZ XALQLARININ TARİXİ” FƏNNİNDƏ QONAQ MÜTƏXƏSSİS GUEST SPECIALIST ON “HISTORY OF THE CAUCASIAN PEOPLES” SUBJECT

Xəzər Universitetinin Mərkəz kampusunda (Bəşir Səfəroğlu küçəsi, 122) “Qafqaz xalqlarının tarixi” fənninə qonaq mütəxəssis qismində AMEA Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin Vətən Müharibəsi Fondunun müdiri Şəfa Mövsümov dəvət olunmuşdu.

Mütəxəssis tələbələrə “Böyük Vətən müharibəsi və 44 Günlük Vətən müharibəsi” mövzusunda müəhazirə oxudu. Mövzular üzrə paralellər aparıldı, geniş müzakirə və diskussiya şəraitində keçən dərs tələbələrin marağına səbəb oldu. Şəfa Mövsümovun muzey materialları əsasında müharibə haqqında tələbələrə izahı fənn üzrə tədrisin əyaniliyi baxımından əhəmiyyətli idi.

MEETING ON “PASHA CAPITAL INTERNSHIP PROGRAM”

On May 27, an informative meeting on the “PASHA Capital Internship Program” was held at Khazar University.

During the meeting, representatives of “Pasha Capital” Bank informed the students about the summer internship program and spoke about the advantages of the internship program.

The importance of the internship program in the future work life of students was also discussed. At the end of the meeting, the students asked questions about the internship program and were informed by the representatives.

Short video of the meeting prepared by Pasha Capital:

ƏCNƏBİ TƏLƏBƏLƏRİN “ATƏŞGAH” MƏBƏDİ VƏ “YANARDAĞ”A EKSKURSIYASI

Mayın 28-də Xəzər Universitetinin Beynəlxalq əlaqələr ofisinin təşkilatçılığı ilə əcnəbi tələbələrin “Atəşgah” məbədi və “Yanardag” Dövlət Tarix-Mədəniyyət və Təbiət Qoruğuna ekskursiya səfəri baş tutmuşdur.

Ekskursiyada əcnəbi tələbələrle birlikdə Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor Vlad Vernygora, Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektorun assistenti Ülker Əhmədzadə, Beynəlxalq əlaqələr ofisinin koordinatorları Arzu Bədəlova və Fatimə Vəliyeva iştirak ediblər. Səfərin əsas məqsədi ölkənin zəngin mədəni irsinin təbliği və tanınması olub.

Bələdçilər tələbələrə ətraflı məlumat vermişlər.

EXCURSION OF FOREIGN STUDENTS TO “ATESHGAH” TEMPLE AND “YANARDAGH”

On May 28, the International Relations Office of Khazar University organized an excursion for foreign students to “Ateshgah” Temple and “Yanardagh” State Historical-Cultural and Natural Reserve.

Vice-Rector for International Relations Vlad Vernygora, Assistant Vice-Rector for International Relations Ulker Ahmadzadeh, International Relations Office Coordinators Arzu Badalova and Fatima Valiyeva took part in the excursion together with foreign students. The main purpose of the visit was to promote the rich cultural heritage of the country.

Students were given detailed information by guides.

**PROFESSOR, AKADEMİK HAMLET İSAXANLI
GÜRCÜSTAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASININ PREZİDENTİNİN
80 İLLİK YUBİLEY TƏDBİRİNDƏ
PROFESSOR, ACADEMICIAN HAMLET İSAKHANLI AT
80TH ANNIVERSARY OF PRESIDENT OF GEORGIAN
NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES**

Mayın 30-da professor, akademik Hamlet İsaxanlı Gürcüstan Respublikasının paytaxtı Tbilisi şəhərində Gürcüstan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti professor Giorgi Kvesitadze'nin 80 illik yubiley tədbirində iştirak etmişdir.

Gürcüstan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi xarici üzvü olan professor H. İsaxanlı tədbirdə çıxış edərək, professor Kvesitadze'nin elmi yaradıcılığına nəzər salmış və Xəzər Universiteti ilə əlaqələrinə toxunmuşdur.

H. İsaxanlı professor Kvesitadze'yə Xəzər Universiteti tərəfindən hazırlanmış təbrik plaketi və Şirvan xalçasını təqdim etmişdir. Tədbirdə və tədbir sonrası toplantıda Gürcüstan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Giorgi Kvesitadze, vitse-prezidenti Roin Metreveli və akademik katibi Ramor Xurodze Hamlet İsaxanlı və onun yaratdığı Xəzər Universiteti barədə danışmış, xoş arzularını bildirmişlər.

On May 30, Professor, Academician Hamlet Isakhanli took part in the 80th anniversary event of Professor Giorgi Kvesitadze, President of the National Academy of Sciences of Georgia, in Tbilisi, the capital of the Republic of Georgia.

Speaking at the event, Professor H. Isakhanli, the full foreign member of the Georgian National Academy of Sciences, took a look at Professor Kvesitadze's scientific work and touched on his relationship with Khazar University.

H. Isakhanli presented Professor Kvesitadze with a congratulatory plaque prepared by Khazar University and a Shirvan carpet.

At the event and at the meeting after the event, President of the Georgian National Academy of Sciences Giorgi Kvesitadze, Vice President Roin Metreveli and Academic Secretary Ramor Khurodze spoke about Hamlet Isakhanli and Khazar University, which was founded by him, and expressed their best wishes.

**XƏZƏR UNIVERSİTETİ VƏ "DÜNYA" MƏKTƏBİNİN RƏHBƏRLİYİ
"TƏHSİLDƏ ÖZƏL BİZNESİN ROLU" MÖVZUSUNDA KEÇİRİLMİŞ
İCTİMAİ MÜZAKİRƏDƏ İŞTİRAK ETMİŞLƏR**

**KHAZAR UNIVERSITY AND "DUNYA" SCHOOL ADMINISTRATION
PARTICIPATE IN PUBLIC DISCUSSION ON "THE ROLE OF PRIVATE
BUSINESS IN EDUCATION"**

Mayın 31-də Xəzər Universitetinin İdarəetmə və tələbə işləri üzrə prorektoru İsaxan İsaxanlı və "Dünya" məktəbinin direktoru Nazpəri Bayramova Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi yanında İctimai Şuranın təşkilatçılığı, Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin və Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin dəstəyi, Azərbaycan Özəl Təhsil Müəssisələri Assosiasiyasının tərəfdaşlığı ilə Fairmont Bakı otelində təşkil olunan "Təhsildə özəl biznesin rolu" mövzusunda ictimai müzakirədə iştirak etmişlər.

Tədbirdə müvafiq dövlət qurumlarının, eləcə də sahə üzrə peşəkar təhsil nümayəndələrinin iştirakı ilə Azərbaycanda özəl təhsilin inkişafı, mövcud vəziyyət və perspektivlərə dair aktual məsələlər müzakirə edilmiş və fikir mübadiləsi aparılmış, həmçinin Azərbaycan Özəl Təhsil Müəssisələri Assosiasiyasının təsis edilməsi ilə bağlı təqdimat mərasimi keçirilmişdir.

On May 31, Isakhan Isakhanli, Vice Rector for Management and Student Affairs at Khazar University, and Nazpəri Bayramova, Director of "Dunya" School, participated in the Public discussion on "The role of private business in education" held in Fairmont Bakı Hotel in partnership with the Association of Private Educational Institutions of Azerbaijan with the support of the Ministry of Education of the Republic of Azerbaijan and the Small and Medium Business Development Agency

The event was attended by representatives of relevant government agencies, as well as professional educators in the field and discussed topical issues on the development of private education in Azerbaijan, the current situation and prospects, and exchanged views, as well as the presentation on the establishment of the Azerbaijan Association of Private Educational Institutions was held at the event.

TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİ İLE XƏZƏR ÜNİVERSİTETİ ARASINDA MÜQAVİLƏ İMZALANDI

AGREEMENT SIGNED BETWEEN TURKISH UNIVERSITIES AND KHAZAR UNIVERSITY

İyunun 3-də Bartın Universiteti və Artvin Çoruh Universitetinin heyəti ilə görüş keçirilmişdir.

Görüşdə Xəzər Universitetindən universitetin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor, akademik Hamlet İsaخانlı, rektor dosent İradə Xəlilova, tədris işləri üzrə prorektor professor Məhəmməd Nuriyev, Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor Vlad Vernygora, İctimai əlaqələr və media üzrə direktor Ələvsət Əmirbəyli, Təbiət elmləri, sənət və texnologiya yüksək təhsil fakültəsinin dekanı Səidə Şərifova, Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin dekanı Elza Səmədova, Təbiət elmləri və mühəndislik fakültəsinin dekanı Fəxrəndə Əlimərdanova, İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin dekanı Ceyhun Məmmədov və Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin koordinatorları Arzu Bədəlova və Fatimə Vəliyeva, Bartın Universitetindən rektor Prof. Dr. Orhan Uzun, prorektor Prof. Dr. Sedat Yazıcı, Təhsil fakültəsinin dekanı Prof. Dr. Fatma Unal, Təhsil fakültəsinin dekan müavini Prof. Dr. Burçin Gökçürk Özdemir, Fiziki məhdudiyətli tələbələrle iş üzrə ofisin koordinatoru Nihal Özdemir, Erasmus koordinatoru Ahmet Yirmibeş, Artvin Çoruh Universitetindən isə rektor Prof. Dr. Mustafa Sıtkı Bilgin, rektor assistenti Prof. Dr. Mehmet Ersoy və Baş katib Dr. Muhammed Ardıç iştirak etmişdir.

On June 3, a meeting was held with the staff of Bartın University and Artvin Coruh University.

The meeting was attended by Khazar University's founder, Chairman of the Board of Directors and Trustees, Professor, academician Hamlet Isakhanli, Rector Associate Professor Irada Khalilova, Vice Rector for Academic Affairs Professor Mahammad Nuriyev, Vice Rector for International Relations Vlad Vernygora, Director of Public Relations and Media Aloysat Amirbeyli, Dean of the Graduate School of Science, Arts and Technology Saida Sharifova, Dean of the School of Humanities, Education and Social Sciences Elza Samadova, Dean of the School of Science and Engineering Fakhranda Alimardanova, Dean of the School of Economics and Management Jeyhun Mammadov and International Relations Coordinators Arzu Badalova and Fatima Valiyeva, Rector of Bartın University Prof. Dr. Orhan Uzun, Vice-Rector Prof. Dr. Sedat Yazici, Dean of the Faculty of Education Prof. Dr. Fatma Unal, Deputy Dean of the Faculty of Education Prof. Dr. Burcin Gokkurt Ozdemir, Coordinator of the Office for Students with Disabilities Nihal Ozdemir, Erasmus Coordinator Ahmet Yirmibes and from Artvin Coruh University Rector Prof. Dr. Mustafa Sitki Bilgin, Assistant Rector Prof. Dr. Mehmet Ersoy and Secretary General Dr. Muhammed Ardıc.

Görüşdə ikitərəfli əlaqələrin möhkəmlənməsinə dair müqavilə imzalanmış və təhsil müəssisələri arasında tərəfdaşlıq və akademik əlaqələrin gücləndirilməsi istiqamətində müzakirələr aparılmışdır.

Əməkdaşlığa dair sənəddə universitetlərarası əlaqələrin genişləndirilməsi, birgə elmi tədbirlərin keçirilməsi, birgə elmi nəşrlərin təsis edilməsi, işçi heyəti və tələbələrin mübadiləsi və bir sıra vacib məsələlər nəzərdə tutulmuşdur.

Qeyd edək ki, Bartın Universiteti 2008-ci ildə yaradılan dövlət, Artvin Çoruh Universiteti isə 2007-ci ildə yaradılmış özəl universitetdir.

İmzalanma mərasiminin sonunda hər iki tərəf bir-birinə hədiyyə təqdim etdi.

An agreement on strengthening bilateral relations was signed at the meeting, and discussions were held to strengthen partnerships and academic ties between educational institutions. The document on cooperation envisages the expansion of inter-university relations, holding joint scientific events, establishing joint scientific publications, staff and student exchanges and a number of important issues.

Note that Bartın University is a state university established in 2008, and Artvin Çoruh University is a private university established in 2007.

At the end of the signing ceremony, both parties presented gifts to each other.

TÖLƏBƏLƏR ABŞERON MİLLİ PARKINDA

STUDENTS IN ABSHERON NATIONAL PARK

Xəzər Universitetininin Coğrafiya və ətraf mühit departamenti 5 iyun - Dünya Ətraf Mühit Günü 2022-ci il mayın 4-də coğrafiya və tarix-coğrafiya ixtisaslı tələbələrle birgə Abşeron Milli Parkında qeyd etmişdir.

Digər gənclərin də iştirak etdiyi tədbirdə departamentin müdiri, IPBES Ekspert Panelinin üzvü Rövşən Abbasov mövzu ilə bağlı çıxış edərək, tələbə və gənclərə ətraf mühitin mühafizəsi, ekosistemin qorunması, iqlim dəyişmələrinin təsirlərinin yumşaldılması, su ehtiyatlarından səmərəli istifadə, bərk və məişət tullantılarının idarə olunması sahəsində beynəlxalq təcrübə barədə, eləcə də, Xəzər dənizində qeydə alınan səviyyə təərəddüdləri haqqında məlumat verib.

Sonra tələbələr Şah Dilinə yürüş etmişlər.

Khazar University's Department of Geography and Environment celebrated World Environment Day on May 4, with students majoring in geography and history- geography at the Absheron National Park.

Rovshan Abbasov, Head of the Department and Member of the Multidisciplinary Expert Panel of the International Panel on Biodiversity and Ecosystem Services, spoke on the topic to students and the young on environmental protection, ecosystem protection, climate change mitigation, water management, solid and household waste management. He spoke about the international experience in the field, as well as the level fluctuations in the Caspian Sea.

Then students marched to Shah Split.

**İNGİLİS DİLİ VƏ ƏDƏBİYYATI DEPARTAMENTİNİN
KOORDİNATORU PAKİSTANDA KEÇİRİLƏN BEYNƏLXALQ
KONFRANSDA ƏSAS MƏRUZƏÇİ OLDU**

**COORDINATOR OF THE DEPARTMENT OF ENGLISH
LANGUAGE AND LITERATURE AS A KEYNOTE SPEAKER
AT THE INTERNATIONAL CONFERENCE HELD IN PAKISTAN**

Xəzər Universiteti İngilis dili və ədəbiyyatı departamentinin koordinatoru Milana Abbasova iyunun 5-də Pakistanda hibrid formatda keçirilən 1-ci Beynəlxalq Transdissiplinar konfransda (dil, mədəniyyət və dirçəliş) "Azərbaycan kütləvi informasiya vasitələrində anqilisizmlər: artan sayı və onların təsirinin araşdırılması" mövzusu ilə əsas məruzəçi kimi çıxış etmişdir.

On June 5, Milana Abbasova the coordinator and acting head of the English Language and Literature department delivered her speech on "Anglicisms in Azerbaijani Mass Media: exploring the increasing number and their impact" as a keynote speaker at the 1st International Transdisciplinary Conference on Language, Culture and Revival held in Pakistan.

**PROFESSOR, AKADEMİK HAMLET
İSAXANLI AKADEMİK İBRAHİM
İBRAHİMOVUN 110 İLLİK YUBİLEYİNƏ
HƏSR OLUNMUŞ BEYNƏLXALQ
KONFRANSDA**

**PROFESSOR, ACADEMICIAN HAMLET
İSAKHANLI AT INTERNATIONAL
CONFERENCE DEDICATED TO THE
110TH ANNIVERSARY OF ACADEMICIAN
İBRAHİM İBRAHİMOV**

İyunun 29-da Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında (AMEA) görkəmli alim, Azərbaycan Respublikası Dövlət Mükafatı laureatı, Əməkdar elm xadimi, akademik İbrahim İbrahimovun anadan olmasının 110 illik yubileyinə həsr edilmiş "Riyaziyyat və mexanikanın müasir problemləri" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib. Konfrans AMEA Riyaziyyat və Mexanika İnstitutu və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə reallaşmışdır.

Ölkənin geniş elmi ictimaiyyətinin qatıldığı tədbirdə Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor, akademik Hamlet İsaخانlı da çıxış edərək, görkəmli alimin Azərbaycan riyaziyyat elminə verdiyi dəyərli töhfələrdən, yüksək insani keyfiyyətlərindən danışmış, onunla bağlı xoş xatirələrini bölüşmüşdür.

AZƏRTAC İnformasiya Agentliyi və digər xəbər portalları konfransın işini geniş işıqlandıraraq.

https://azertag.az/xeber/Akademik_Ibrahim_Ibrahimovun_110_illik_yubileyine_hesr_olunan_beynelxalq_konfrans_kechirilib-2197172

<https://azpress.az/index.php?lang=az§ionid=news&id=123643> və s.

On June 29, an international conference on "Modern problems of mathematics and mechanics" dedicated to the 110th anniversary of the birth of outstanding scientist, winner of the State Prize of the Republic of Azerbaijan, Honored Scientist, academician Ibrahim Ibrahimov was held at the Azerbaijan National Academy of Sciences (ANAS). The conference was jointly organized by ANAS Institute of Mathematics and Mechanics and Azerbaijan State Pedagogical University.

The founder of Khazar University, chairman of the Board of Directors and Trustees, professor, academician Hamlet Isakhanli also spoke at the event, which was attended by the wide scientific community of the country. He spoke about the valuable contributions of the eminent scientist to the Azerbaijani mathematical science, his high human qualities, and shared his pleasant memories about him.

AZERTAC Information Agency and other news portals widely covered the work of the conference.

XƏZƏR UNIVERSİTETİNİN ƏMƏKDAŞLARI MIDDLESEX UNIVERSİTETİNDƏ KHAZAR UNIVERSITY STAFF MEMBERS IN A TRAINING AT MIDDLESEX UNIVERSITY

Mayın 23-27-də British Council tərəfindən maliyyələşdirilən Creative Spark Ali Təhsil Müəssisəsi Proqramı çərçivəsində Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin dekanı Elza Səmədova, Keyfiyyətin Təminatı Mərkəzinin rəhbəri Lyudmila Sotova və İnkişaf Mərkəzinin Direktoru Raziyə İsayeva Böyük Britaniyanın Middlesex Universitetində olublar.

On May 23-27, within the framework of the Creative Spark Higher Education Enterprise Programme funded by British Council, Elza Samadova, Dean of the School of Humanities, Education and Social Sciences and Lyudmila Sotova, Head of Quality Assurance Center and Raziya İsayeva, Development Director, visited Middlesex University in the UK.

Səfər zamanı Xəzər Universitetinin əməkdaşları texnologiya transferi, innovasiya ekosistemi və innovasiyaların idarə edilməsi ilə bağlı səmərəli müzakirələr aparıblar.

Onlar, həmçinin, ERASMUS+ INTERBA - Tədqiqat Yolu ilə Müəssisə və Davamlı Rifahın Dəstəklənməsi layihəsi çərçivəsində müxtəlif universitetlərin nümayəndələri ilə əməkdaşlıq əlaqələri qurmaq imkanı əldə etdilər.

İşçi heyətin nümayəndələri, həmçinin, bacarıqların artırılması və inkişafı, yaradıcılıq və sahibkarlıq təfəkkürü və sahibkarlıq fənlərinin müxtəlif fənlər kurikulumuna daxil edilməsi kimi bir sıra təlimlərdə iştirak ediblər.

Xəzər Universitetinin nümayəndələri universitetdə Elm və texnologiya fakültəsinin laboratoriyaları, Kitabxana və UniHelp xidmətləri, universitetin idman obyektləri ilə də tanış olublar.

During the visit, the staff representatives of Khazar University engaged in fruitful discussions on technology transfer, innovation ecosystem, and innovation management. They also had an opportunity to Network with representatives of different universities within the ERASMUS+ INTERBA - Supporting Enterprise and Sustainable Prosperity Through Research – project. The staff representatives also took part in a series of training, including enhancing soft skills and developing, creativity and an entrepreneurial mindset and embedding entrepreneurship subjects into the curriculum of different disciplines.

Representatives of Khazar University were also given a tour of the university, including the labs of the School of Science and Technology, Library and UniHelp services, and the university's sports facilities.

“XƏZƏR”İN MÜƏLLİMİ PSIXOLOGİYA ELM ASSOSİASİYASININ KONFRANSINDA

KHAZAR UNIVERSITY FACULTY MEMBER AT PSYCHOLOGICAL SCIENCE ASSOCIATION CONFERENCE

Xəzər Universitetinin Psixologiya departamentinin müəllimi və doktorantı Nilufər Əlizadə mayın 26-29-da ABŞ-ın Çikaqo ştatında baş tutan beynəlxalq psixologiya konfransına qatularaq, çıxış etmişdir.

Psixologiya Elm Assosiasiyası (APS – Assosiation for psychological Science) tərəfindən hər il təşkil olunan konfransda dünyanın nüfuzlu universitetlərindən olan tədqiqatçılar psixologiya sahəsində həyata keçirdikləri elmi araşdırma işlərini və elmi yenilikləri təqdim etdilər.

Konfransın ilk günü rəsmi açılış mərasimi APS-in prezidenti, Stanford Universitetinin professoru psixoloq Jennifer L. Eberhardt'ın giriş nitqi ilə başladıqdan sonra əsas məruzəçilərdən biri olan “Just Mercy” bestseller kitabının müəllifi Bryan Stevenson'un “İnsanlığ və ədalət” adlı çıxışı ilə davam etdi. Konfransın idarə heyətinin üzvü və eləcə də əsas məruzəçilərdən biri olan Kembric Universitetinin Psixologiya departamentinin sabiq rəhbəri professor Trevor W. Robbins neyropsixologiya sahəsində ən son yeniliklər və tədqiqat işlərinin nəticələri haqqında məlumat verdi. Sonra konfrans kliniki, sosial və digər psixologiya sahələrinə aid panel çıxışlar və əsas məruzəçilərin çıxışları ilə davam etdi.

Klinik psixoloq Nilufər Əlizadə konfransda “The Chronic fatigue syndrome among International Students” adlı məqalə ilə çıxış edərək, əldə olunan tədqiqat nəticəsinin tətbiqindən, yəni tələbələrin akademik performanslarında yalnız universitetlərin beynəlxalq departamentlərinin deyil, eləcə də akademik heyətin önəmli rolu olduğunu qeyd etmişdir. Məruzə maraqla qarşılandığı kimi mövzu ilə bağlı digər araşdırmaların aparılması üçün yeni əlaqələr qurulmuşdur.

Nilufər Alizadeh, the lecturer and doctoral student in the Department of Psychology at Khazar University, spoke at an international psychology conference in Chicago, USA, on May 26-29,

At the annual conference organized by the Association for Psychological Science (APS), researchers from the world's leading universities presented their research and scientific innovations in the field of psychology.

The official opening ceremony on the first day of the conference began with an introductory speech by APS President, Stanford University Professor and psychologist Jennifer L. Eberhardt, followed by the presentation on “Humanity and Justice” by Bryan Stevenson, author of the bestselling book “Just Mercy”.

Professor Trevor W. Robbins, the member of the conference board and one of the keynote speakers and former head of the Department of Psychology at Cambridge University, spoke about the latest developments in neuropsychology and the results of research. The conference continued with panel presentations and keynote speeches in clinical, social and other fields of psychology.

Clinical psychologist Nilufər Alizadeh addressed the conference with an article entitled “The Chronic fatigue syndrome among International Students” and noted the important role of not only international departments of universities, but also academic staff in that the academic performance of students and spoke on the application of research results. The report was met with interest, as well as new contacts were established to conduct other research on the subject.

UniLab LAYİHƏSİ ÇƏRÇİVƏSİNDƏ ONLAYN GÖRÜŞ ONLINE MEETING WITHIN THE FRAMEWORK OF UniLab

Mayın 30-da Erasmus+ UniLab layihəsi çərçivəsində onlayn görüş təşkil olundu.

Görüş layihənin koordinatoru Karmə Royonun iştirakçıları salamlaması ilə başlayıb. Görüşdə əsas diqqət Xəzər Universitetində karyera portalının təfərrüatları ilə bağlı məsələnin həllinə yönəlib. Təşkilat qrupu adından bu görüşdə Xəzər Universiteti İnkişaf Mərkəzinin direktoru Raziyə İsayeva və inkişaf üzrə layihə rəhbəri Məhin Cəbrayilova iştirak ediblər.

Görüşün sonunda növbəti addımlar və layihə çərçivəsində səfərlər haqqında qərarlar qəbul edilib.

On May 30, an online meeting was organized within the framework of the Erasmus+ UniLab project.

The meeting began with a greeting from the project coordinator Carme Royo. The main focus of the meeting was deciding the details of the career portal at Khazar University. Head of Development office, Raziya Isayeva, and project manager of development office Mahin Jabrayilova attended this meeting on behalf of the organizing team.

At the end of the meeting, the next steps and visits to the UniLab project were decided by the participants.

PORTUQALIYANIN BRAQAQA TEXNIKI UNIVERSITETININ PROFESSORLARININ XƏZƏR UNIVERSITETİNDƏ ERASMUS+ MÜBADİLƏ PROGRAMINDA İŞTİRAKI

PARTICIPATION OF PROFESSORS FROM BRAGAQA TECHNICAL UNIVERSITY, PORTUGAL, IN ERASMUS+ EXCHANGE PROGRAM AT KHAZAR UNIVERSITY

İyunun 13-14-də *Erasmus+* Mübadilə proqramı çərçivəsində Portuqaliyanın Braqaqa Texniki Universitetinin (Instituto Politécnico de Bragança) üç professoru - Nuno Adriano Baptista Ribeiro, Hélder Gomes və Getúlio Igrejas Xəzər Universitetində oldular.

Proqramın ilk günündə nümayəndə heyəti ilə Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor Vlad Vernygora, İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin dekanı Ceyhun Məmmədov və Təbiət elmləri, sənət və texnologiya yüksək təhsil fakültəsinin dekanı Səidə Şərifovanın görüşü oldu. Görüşdə növbəti əməkdaşlıq imkanları müzakirə olundu.

Təbiət elmləri və mühəndislik fakültəsinin dekanı Fəxrəndə Əlimardanovanın rəhbərliyi ilə qonaqlar universitetin laboratoriyaları ilə tanış oldular. Bundan əlavə, heyət Xəzər Universitetində davam edən "Creative Spark" layihəsinin konfrasında da iştirak edib. Sonda isə Kitabxana İnformasiya Mərkəzinin direktoru Tatyana Zaysevanın rəhbərliyi ilə kitabxana ilə tanışlıq görüşü olmuşdur.

On June 13-14, as part of the *Erasmus+* Exchange Program, three professors from the Portuguese Technical University of Bragança (Instituto Politécnico de Bragança) - Nuno Adriano Baptista Ribeiro, Hélder Gomes and Getúlio Igrejas - visited Khazar University.

On the first day of the program, the delegation met with Vice-Rector for International Relations Vlad Vernygora, Dean of the School of Economics and Management Jeyhun Mammadov and Dean of the Graduate School of Science, Arts and Technology Saida Sharifova. The next opportunities for cooperation were discussed at the meeting.

Dean of the School of Science and Engineering Fakhrranda Alimardanova acquainted the guests with the laboratories of the university. In addition, the delegation attended a conference on the Creative Spark project at Khazar University. At the end, a meeting with the library was held under the leadership of Tatyana Zayseva, director of the Library Information Center.

Programın son günündə Beynəlxalq əlaqələr ofisinin təşkilatçılığı ilə qonaqların Təbiət elmləri və mühəndislik fakültəsinin müəllimləri Masoud Mehrizadeh və Mehdi Kiyasatfarın iştirakı ilə Bakı şəhəri Suraxanı qəsəbəsində yerləşən və Hindistanın şimal-qərbindən Xəzər dənizi vasitəsilə "Böyük İpək Yolu" əsasında ticarət etmək üçün gəlmiş zəvvar atəşpərəstlərin mənəvi və dini mərkəzi olan Ateşgah məbədi və Qala Arxeoloji-Etnoqrafik Muzey Kompleksinə ekakursiya səfəri baş tutmuşdur. Qonaqlara bələdçilər tərəfindən ətrafi məlumat verilmişdir.

Programın yekunu olaraq, heyətin

Xəzər Universitetinin rektoru dosent İrada Xəlilova ilə görüşü baş tutmuş və professor heyəti sertifikatla təltif olunmuşlar.

On the last day of the program, the International Relations Office organized an excursion to the Ateshgah Temple and Gala Archaeological and Ethnographic Museum Complex, located in the Surakhani district of Baku and the spiritual and religious center of pilgrims who came from north-western India to trade on via the Great Silk Road through the Caspian Sea with the participation of instructors of the School of Science and Engineering Masoud Mehrizadeh and Mehdi Kiyasatfar.

The guests were given detailed information by the guides. At the end of the program, the staff met with Khazar University Rector Associate Professor Irada Khalilova, and professors were awarded certificates.

LATVIYA HÖYAT ELMİLERİ VƏ TEKNOLOGİYALARI UNIVERSİTETİ İLƏ XƏZƏR UNIVERSİTETİ ARASINDA MÜQAVİLƏ İMZALANDI

AGREEMENT SIGNED BETWEEN LATVIA UNIVERSITY OF LIFE SCIENCES AND TECHNOLOGY AND KHAZAR UNIVERSITY

İyunun 15-də Latviya Həyat Elmləri və Texnologiyaları Universiteti ilə Xəzər Universiteti arasında ikitərəfli əlaqələrin möhkəmlənməsinə dair müqavilə imzalanmışdır.

Görüşdə Xəzər Universitetinin rektoru dosent İradə Xəlilova, Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor Vlad Vernygora və Beynəlxalq Əlaqələr üzrə koordinator Hüseyn Əliyev, İnkişaf Mərkəzinin direktoru Raziyə İsayeva, Latviya Həyat Elmləri və Texnologiyaları Universitetindən isə Beynəlxalq Əməkdaşlıq Mərkəzinin rəhbəri Dr. Voldemārs Bariss, universitetin Müşahidə Şurasının sədri Dr. Laimdota Straujuma, Latviyanın Azərbaycandakı Səfirliyinin müşavirləri Vija Buša və Elmira Mirzəyeva iştirak etmişlər.

Görüşdə ikitərəfli əlaqələrin möhkəmlənməsinə dair müqavilə imzalanmış və təhsil müəssisələri arasında tərəfdaşlıq və akademik əlaqələrin gücləndirilməsi istiqamətində müzakirələr aparılmışdır.

Qeyd edək ki, Latviya Həyat Elmləri və Texnologiyaları Universiteti elmi tədqiqatların, eləcə də akademik və peşəkar təhsil proqramlarının həyata keçirildiyi Latviya Respublikasının ali təhsil və elm müəssisəsidir.

İmzalanma mərasiminin sonunda hər iki tərəf bir-birinə hədiyyə təqdim etdi.

On June 15, an agreement was signed between Latvia University of Life Sciences and Technology and Khazar University to strengthen bilateral relations.

The meeting was attended by Rector of Khazar University Irada Khalilova, Vice Rector for International Relations Vlad Vernygora and International Relations Coordinator Huseyn Aliyev, Director of Development Center Raziya Isayeva, and from Latvia University of Life Sciences and Technology Director of the Center for International Cooperation Dr. Voldemārs Bariss, Chairman of the Supervisory Board Dr. Laimdota Straujuma, Counselors of the Embassy of Latvia in Azerbaijan Vija Buša and Elmira Mirzayeva.

An agreement on strengthening bilateral relations was signed at the meeting, and discussions were held to enhance partnerships and academic ties between educational institutions.

Note that Latvia University of Life Sciences and Technology is a higher education and scientific institution of the Republic of Latvia, where scientific research, as well as academic and professional education programs are carried out. At the end of the signing ceremony, both parties presented gifts to each other.

İNGİLİS DİLİ VƏ ƏDƏBİYYATI DEPARTAMENTİNİN TƏDQIQAT İŞİ İLƏ BAĞLI SEMİNARI

SEMINAR OF ENGLISH LANGUAGE AND LITERATURE DEPARTMENT ON RESEARCH

İyunun 16-da Xəzər Universitetinin İngilis dili və ədəbiyyatı departamenti “Tədqiqatda trianqulyasiyalar: zərurətlər və mexanizmlər” mövzusunda elmi seminar keçirdi. Seminarı departamentin koordinatoru Milana Abbasova açaraq, departamentin qonaq professorunu - Təbriz Universitetinin müəllimi, Yaser Hadidini iştirakçılara təqdim etdi. Sonra professor Davud Kuhi öz interaktiv formatda seminarı davam etdirdi.

Sonda seminar iştirakçılara sertifikat təqdim olundu.

On June 16, Khazar University's Department of English Language and Literature held a scientific seminar on “Triangulations in Research: Necessities and Mechanisms.” Milana Abbasova, the coordinator of the department opened the seminar and introduced the guest professor of the department from Tabriz University Yaser Hadidi. Then Professor Davud Kuhi continued the seminar in an interactive format.

At the end of the seminar participants were awarded certificates.

XƏZƏR UNİVERSİTETİNİN ƏMƏKDAŞI XXV İSTANBUL AVRASIYA ZİRVƏ TOPLANTISINDA KHAZAR UNIVERSITY STAFF MEMBER AT XXV İSTANBUL EURASIAN SUMMIT

İyunun 7-9-da Türkiyənin İstanbul şəhərində XXV Avrasiya Zirvə Toplantısı keçirildi. Zirvə toplantısında dünyanın 44 ölkəsindən dövlət rəhbərləri, baş nazirlər, parlament sədrləri, millət vəkili, xarici işlər nazirləri, din xadimləri, qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri və digər rəsmi şəxslər iştirak edirdilər. Xəzər Universitetinin İctimai əlaqələr və media üzrə direktoru Ələvsət Əmirbəyli də rəsmi dəvətlə toplantıda iştirak etmişdir. Ə.Əmirbəyli, eyni zamanda, Zirvə toplantısının katibliyinə seçilmişdi.

Türkiyə Böyük Millət Məclisinin deputatı, parlamentin Türkiyə-Azərbaycan dostluq qrupunun rəhbəri Şamil Ayrım Zirvə toplantısının iştirakçılarında Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın təbrik məktubunu oxudu və sammitin işinə uğurlar arzuladı.

Zirvə toplantısında bir çox ölkələrin prezidentləri və digər rəsmi şəxslər konfransın əhatə etdiyi məsələlərlə bağlı çıxış etdilər.

Zirvə toplantısının sonuncu günü on ölkənin prezidentləri "COVID-19 və Ukrayna-Rusiya savaşı sonrası dünya düzəni" mövzusunda təmsil etdikləri ölkələrin siyasi mövqeyini iştirakçılara çatdırdılar.

Zirvə toplantısında çıxış edən ukraynalı jurnalist, Kırım Tatar türkü Gülsüm Xəlilova və Polşanın sabiq müdafiə naziri Adam Boqdan Klich Ukraynada gedən savaş, Buça, İrpen, Qostamel, Mariupol və digər şəhərlərdə Rusiya tərəfindən həyata keçirilən soyqırımından danışdılar. Dünya dövlətlərini və bütün bəşəriyyəti Ukraynaya dəstək verməyə çağırdılar.

Zirvə toplantısının sonunda İstanbul Böyük Şəhər Bələdiyyəsi iştirakçıların şərəfinə böyük ziyafət verildi.

The XXV Eurasian Summit was held on June 7-9, in Istanbul, Turkey. The summit was attended by heads of state, prime ministers, parliamentary speakers, parliamentarians, foreign ministers, religious figures, representatives of non-governmental organizations and other officials from 44 countries. Khazar University's Director of Public Relations and Media, Alovzat Amirbeyli, also attended the meeting with an official invitation. A. Amirbeyli was also elected secretary of the Summit. Member of the Grand National Assembly of Turkey Governing body, head of the Turkish-Azerbaijani friendship group Shamil Ayrim read a congratulatory letter from Turkish President Recep Tayyip Erdogan to the participants of the summit and wished success to the summit. At the summit, presidents and other officials from many countries spoke on issues covered by the conference.

On the last day of the Summit, the presidents of the ten countries conveyed to the participants the political position of their countries on "COVID-19 and the world order after the Ukraine-Russia war."

Speaking at the summit, Ukrainian journalist, Crimean Tatar Turk Gulsum Khalilova and former Polish Defense Minister Adam Bogdan Klich spoke about the war in Ukraine and the genocide committed by Russia in Bucha, Irpen, Gostamel, Mariupol and other cities. They called on the world community and all mankind to support Ukraine.

At the end of the summit, a big banquet was organized in honor of the participants by the Istanbul Metropolitan Municipality.

“DÜNYA” MƏKTƏBİNDƏ “XƏZƏR”İN TƏCRÜBƏÇİ TƏLƏBƏSİ SERTİFİKATLA TƏLTİF OLUNDU

“Dünya” məktəbində əsasən Xəzər Universitetindən olan 184 təcrübəçi tələbədən test imtahanı və açıq dərslər mərhələləri nəticəsində seçilmiş 10 nəfərdən biri Xəzər Universiteti Coğrafiya və ətraf mühit departamentinin coğrafiya müəllimliyi ixtisasının dördüncü kurs tələbəsi Sevinç Babayeva olmuşdur. Onun “Xarici amillərin relyefə təsiri” mövzusunda keçdiyi dərslərdə mağaralar və süxurlarla bağlı əyani təcrübələri xüsusi maraq doğurmuşdur.

Sevinç Babayeva “Dünya” məktəbi tərəfindən sertifikatla təltif edilmişdir.

INTERN STUDENT OF KHAZAR UNIVERSITY AWARDED A CERTIFICATE AT “DUNYA” SCHOOL

Sevinç Babayeva, a fourth-year student majoring in geography teaching at Khazar University’s Department of Geography and Environment, was one of 10 people selected at “Dunya” School as a result of a test exam and open lessons from 184 interns, mostly from Khazar University.

The visual experiments on caves and rocks presented by Sevinç Babayeva were of particular interest in her lesson on “The Influence of External Factors on Relief.”

Sevinç Babayeva was awarded a certificate by Dunya School.

İNGİLİS DİLİ VƏ ƏDƏBİYYATI DEPARTAMENTİNİN DOKTORANTININ ELMI İŞİNİN İLKİN MÜZAKİRƏSİ

PRELIMINARY DISCUSSION OF DOCTORAL WORK OF PHD CANDIDATE OF ENGLISH LANGUAGE AND LITERATURE DEPARTMENT

İyunun 10-da Xəzər Universitetinin İngilis dili və ədəbiyyatı departamentinin “German dilləri” ixtisasının fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktorantı Əminə Səfərzadənin “Müasir ingilis dilində söz sırası və cümlə vurğusunun korrelyasiyası” mövzusunda təqdim etdiyi dissertasiyasının ilkin müzakirəsi keçirilib.

Müzakirədə İngilis dili və ədəbiyyatı departamentinin koordinatoru Milana Abbasova və departamentin əməkdaşları ilə yanaşı, Azərbaycan Dillər Universitetinin professoru Azad Məmmədov, filologiya üzrə elmlər doktoru Konul Abdurrahmanova, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Xatirə Qocayeva və başqaları iştirak edirdilər.

Doktorant Əminə Səfərzadənin çıxışından sonra rəylər oxundu, rəylərə münasibət bildirildi. İddiəçinin elmi işi səsvermə ilə növbəti mərhələyə buraxıldı.

On June 10, the preliminary discussion of the doctoral work on “Correlation of word order and sentence stress in modern English” by Amina Safarzadeh, PhD student in the “German languages” program, Department of English Language and Literature was held.

The discussion was attended by the coordinator of the Department of English Language and Literature Milana Abbasova and employees of the department, Professor of the Azerbaijan University of Languages Azad Mammadov, Doctor of Philology Konul Abdurrahmanova, Doctor of Philosophy in Philology Khatira Gojayeva and others.

After the speech of doctoral student Amina Safarzadeh, opinions were read and comments were made. The applicant’s scientific work was put to the next stage by voting.

CANON ŞİRKƏTİNİN TƏQDİMATI PRESENTATION OF CANON COMPANY

İyunun 17-də Canon şirkətinin Azərbaycandakı nümayəndəliyi Xəzər universiteti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində Canon Academy-nin təqdimatını keçirmişdir. Tədbirdə Canon şirkətinin biznesin inkişafı üzrə meneceri Valeh Məhərrəmov, menecer köməkçisi Mehbarə Hüseynova, fotoqraflar, Xəzər Universitetinin tələbələri iştirak etmişlər. Təqdimat "Linzalar və işıq" mövzusunda idi.

On June 17, Canon's Azerbaijan office hosted a presentation of Canon Academy in partnership with Khazar University. The event was attended by Valeh Maharramov, Canon's Business Development Manager, Mehbara Huseynova, Assistant Manager, photographers, and Khazar University students. The presentation was on "Lenses and Light".

İSVEÇRƏ MENEJCMENT, İQTİSADİYYAT VƏ MALİYYƏ UNİVERSİTETİNİN İCRAÇI DİREKTORU İLƏ GÖRÜŞ

MEETING WITH EXECUTIVE DIRECTOR OF SWISS UNIVERSITY OF MANAGEMENT, ECONOMICS AND FINANCE

İyunun 17-də İsveçrə Menecment, İqtisadiyyat və Maliyyə Universitetinin (SWISS UMEF University) icraçı direktoru Prof. Djaüed Sangdel ilə görüş keçirilmişdir.

Görüşdə Xəzər Universitetinin rektoru dosent İradə Xəlilova, Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor Vlad Vernygora və Beynəlxalq Əlaqələr Ofisinin koordinatorları Arzu Bədəlova və Hüseyn Əliyev iştirak etmişdir.

Görüşdə univerversitetlərarası əlaqələrin genişləndirilməsi, işçi heyəti və tələbələrin mübadiləsi və bir sıra digər vacib məsələlər müzakirə olunmuşdur.

Qeyd edək ki, İsveçrə Menecment, İqtisadiyyat və Maliyyə Universiteti 1984-cü ildən İsveçrə Qanununa uyğun olaraq, özəl ali təhsil müəssisəsi kimi fəaliyyət göstərir.

Görüşün sonunda qarşı tərəfə Xəzər Universiteti adından hədiyyə təqdim edildi.

On June 17, a meeting was held with Prof. Djaüed Sangdel, Executive Director of the Swiss University of Management, Economics and Finance (SWISS UMEF University).

The meeting was attended by Khazar University Rector Associate Professor Irada Khalilova, Vice Rector for International Relations Vlad Vernygora, and International Relations Office Coordinators Arzu Badalova and Huseyn Aliyev.

The meeting discussed the expansion of inter-university relations, staff and student exchanges and a number of other important issues.

It should be noted that Swiss University of Management, Economics and Finance has been operating as a private higher education institution since 1984 in accordance with Swiss law.

At the end of the meeting, a gift was presented to the guests on behalf of Khazar University.

XƏZƏR UNIVERSİTETİNDƏ CREATIVE SPARK KONFRANSI CREATIVE SPARK CONFERENCE AT KHAZAR UNIVERSITY

Xəzər Universitetində British Council-in *Creative Spark*: Ali Təhsil Müəssisə Proqramı tərəfindən maliyyələşdirilən və Middlesex Universiteti ilə birgə həyata keçirilən *Creative Spark* layihəsi başa çatdıqdan sonra Xəzər Universitetində iki günlük beynəlxalq konfrans keçirilib.

İyunun 13-də konfransın ilk günü seminar formatında təşkil olundu və Azərbaycanın müxtəlif universitetlərinin professor-müəllim heyəti, tələbələri və məzunları sahibkarlıq, sahibkarlıq fənlərinin kurikulumuna daxil edilməsi və bir çox digər əlaqəli mövzuları öyrənmək üçün bir araya gəldilər. Seminarlar üç hissədən ibarət olub.

Birinci hissədə Azərbaycanın 10-dan çox müxtəlif universitetinin professor-müəllim heyəti sahibkarlıq mövzusunda müzakirə etdilər. Middlesex Universitetindən olan təlimçilər sahibkarlığın kurikulumuna inteqrasiyası yollarından danışdılar.

Upon the completion of the *Creative Spark* project at Khazar University in cooperation with Middlesex University funded by the *Creative Spark*: Higher Education Enterprise Programme of the British Council, Khazar University hosted a two-day international conference.

The first day of the conference 13 June was organized in a workshop format where academic staff, students, and alumni of different universities in Azerbaijan came together to learn about entrepreneurship, embedding entrepreneurial subjects into the curriculum and many other related topics.

Workshops took place in three parts. In the first part, academic staff from more than 10 different Azerbaijani Universities discussed the sense of entrepreneurship. Trainers from Middlesex University talked about the ways to integrate entrepreneurship into the curriculum.

Seminarın ikinci hissəsində tələbələr və əməkdaşlar tələbələrin ideyalarını dəstəkləməyin yollarını müzakirə etdilər. Sonuncu seminar da tələbələr ayrı-ayrılıqda sahibkarlıq, startap və daxili sahibkarlıq mövzularını, həmçinin təhsilləri vasitəsilə çoxsaylı layihələrə qoşulmağın əhəmiyyətini müzakirə etdilər.

İyunun 14-də Beynəlxalq Creative Spark Konfransı daha geniş auditoriya ilə işini davam etdirərək, sahibkarlıq təhsili, onun iqtisadi inkişafa təsiri, universitet təhsili və sənaye ilə əməkdaşlıqdan bəhs olundu. Konfrans Middlesex Universitetinin və Xəzər Universitetinin akademik heyət üzvlərini, Azərbaycan və Böyük Britaniyadan sənaye sahəsində olan təcrübəçiləri, gənc və qadın sahibkarları bir araya gətirdi. Xəzər Universitetinin rektoru dosent İradə Xəlilova konfrans iştirakçılarını salamladı və universitetlərdə sahibkarlığın əhəmiyyətindən danışdı. British Council-in Ölkə üzrə Direktoru Nərgiz Hacıyeva çıxış edərək *Creative Spark* layihəsi, British Council-in Azərbaycan Universitetləri ilə əməkdaşlığı, xüsusilə Xəzər Universiteti ilə birgə həyata keçirdiyi beynəlxalq layihələrin sayı və keyfiyyətindən söz açdı.

(Ardı səh.32-də)

In the second part of the workshop, staff and students discussed the ways to support students' ideas. In the last workshop, students separately discussed entrepreneurship, start-ups, and intrapreneurship, they also discussed the significance of joining multiple projects through their studies.

On the 14th of June the International Creative Spark conference continued with a wider audience to talk about Entrepreneurial education, its impact on economic development, university education and its cooperation with the industry. The conference brought together academicians from Middlesex University and Khazar University, practitioners from the industry and young as well as female entrepreneurs from Azerbaijan and the UK. The Rector of Khazar University, Dr Irada Khalilova welcomed conference participants and talked about the importance of entrepreneurship in the universities. Then Nargiz Hajiyeva, Country Direct of the British Council delivered a welcome speech - she talked about the *Creative Spark* project, BC's cooperation with Azerbaijani Universities, and specifically about the number and the quality of international projects the British council and Khazar University have jointly implemented.

(To be continued page 32)

Middlesex Universitetinin Kompüter Elmləri program direktoru Dr. Georgios Dafoulas iştirakçıları salamladı və Xəzər Universitetində həyata keçirilən sahibkarlıq fəaliyyətləri və biliklərin transformasiyası haqqında danışdı.

Növbəti sessiyalarda Middlesex Universitetinin nümayəndəsi Dr. Simon Best və Böyük Britaniyanın Oracle TES şirkətinin nümayəndəsi Dr. Endi Goldinq innovasiya və sahibkarlığın əsas anlayışları haqqında təqdimatla çıxış etdilər.

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı İdarə Heyəti sədrinin müşaviri Zaur Ələkbərov Azərbaycan Beynəlxalq Bankı nəzdində fəaliyyət göstərən inkubasiya və akselerasiya mərkəzinin fəaliyyətindən danışdı.

Sonra inklüzivlik və davamlılıq üzrə ekspert Tatyana Mikayilova və Maestro şirkətinin təsisçisi Mədinə Paşayeva qadınların sahibkarlığı və səlahiyyətlərinin artırılması haqqında çıxış ediblər. Tədbir Xəzər Universitetinin İnkişaf üzrə direktoru Raziyyə İsayevanın iki günlük tədbirin əsas məqamlarından ibarət çıxışı ilə yekunlaşıb.

Tədbirin sonunda iştirakçılara sertifikat təqdim olunub.

Dr. Georgios Dafoulas, director of the Computer Science program at Middlesex University welcomed participants and talked about the entrepreneurship activities and knowledge transformation that have been implemented at Khazar University.

In the following sessions, Dr Simon Best, representative of Middlesex University, and Dr. Andy Golding, the representative of Oracle TES, UK, delivered a presentation about key concepts of innovation and entrepreneurship.

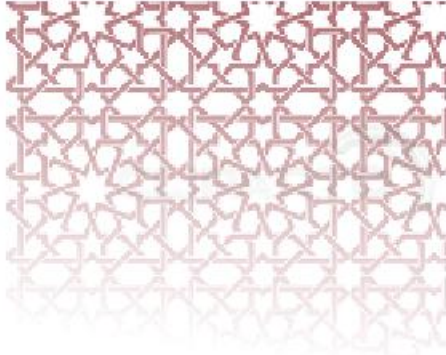
Zaur Alakbarov, Adviser to the Chairman of the Management Board at the International Bank of Azerbaijan spoke about the activities of the incubation and acceleration centre under the International Bank of Azerbaijan.

Then Tatyana Mikayilova inclusion and sustainability expert and Medina Pashayeva founder of Maestro delivered speeches about women's entrepreneurship and empowerment. The event concluded with the key remarks of the two days by Razia Isayeva, Director of Development at Khazar University.

At the end of the event, participants awarded a participation certificate.

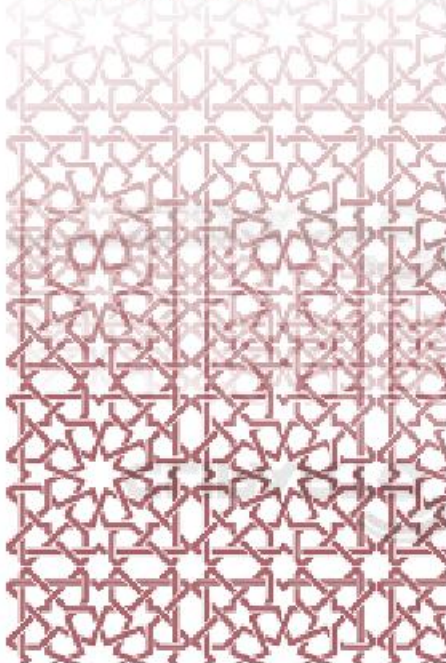

"XƏZƏR XƏBƏR"İN AMEA NİZAMI

ADINA ƏDƏBİYYAT İNSTITUTUNDA BÜROSU

"HORİSON 2020 - ERASMUS + KA 107" PROQRAMI

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun Təhsil şöbəsinin müdiri, sosiologiya üzrə fəlsəfə doktoru Samir Səttarov "Horison 2020 - Erasmus + KA 107" proqramı çərçivəsində 06.06.2022-10.06.2022-ci il tarixlərində Polşa Respublikasının Byalistok Universitetində akademik səfərdə olub.

Səfər zamanı o, Byalistok Universitetinin tələbələrini AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu ilə tanış etmiş, Azərbaycan ədəbiyyatının dövrləşmə konsepsiyası, Azərbaycan – Polşa ədəbi əlaqələri və Azərbaycan ədəbiyyatının qısa şərhi barədə məruzələr oxuyub.

İlk məruzə zamanı AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru akademik İsa Həbibbəyli zoom vasitəsi ilə Byalistok universitetinin tələbələrini salamamış, onlara Azərbaycan, ölkəmizin siyasəti və ədəbiyyatı haqqında məlumat vermişdir. Nitqinin sonunda akademik İsa Həbibbəyli müəssisələr arasında əməkdaşlığın daha da genişlənməsinin zərurətini vurğulayıb.

Qeyd edilənlərdən başqa sos.f.d. Samir Səttarov səfər zamanı Byalistok Universitetinin prorektoru professor Yaroslav Matveyuk, universitetin filologiya bölməsinin dekanı professor Yaroslav Lavski və bir neçə məsul şəxsle görüş keçirib. Məhsuldar görüşdə müəssisələr arasında gələcək əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə edilib, birgə konfransların təşkili, məqalələrin çapı haqqında müzakirələr aparılıb.

ESMİRA FUADIN “44 GÜNLÜK VƏTƏN MÜHARİBƏSİ GÜNEY AZƏRBAYCAN ƏDƏBİYYATINDA” KİTABI ÇAP OLUNUB

AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun Güney Azərbaycan ədəbiyyatı şöbəsinin aparıcı elmi işçisi, filologiya elmləri doktoru, dosent Esmira Fuadın “44 günlük Vətən Müharibəsi Güney Azərbaycan ədəbiyyatında” kitabı çap olunub.

Kitabın tərtibçisi Esmira Fuad, baş məsləhətçisi Rəsul Qədri, redaktorları Səadət Şıxıyeva, Əkbər Elyar, tərcüməçisi Səadət Şıxıyevadır. “II Qarabağ savaşının güney ədəbiyyatına yansımaları” başlıqlı ön sözün müəllifi Esmira Fuadadır.

312 səhifəlik kitab “Elm və təhsil” nəşriyyatında işıq üzünə gətirilib. Topluda iyirmi yeddi Güney Azərbaycan şairi haqqında qısa bioqrafik məlumatlar və Vətən Müharibəsinə itaf olunmuş şeirləri toplanıb.

Antologiyada Kerim Güləndam, Həmid Əhmədzadə Telmixan, Cabir Lütflü, Nadir Paşa, Kövrək Hüseyn, Səhər Xiyavi, Haydə Bulukı Özləm, Fəridə Süleymani Aytəkin, Çiçək Ağbulud və digərlərinin poeziya nümunələri ilə yanaşı, Rəsul Qədriyənin “Xarı bülbül” və Əli Daşqının “Əsir torpaq-Qarabağ” poemaları da yer alıb.

İBRAHİM YUSİFOĞLUNUN “QIYMAYIN UŞAQLARA” KİTABI İŞIQ ÜZÜ GÖRÜB

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun “Ədəbiyyatşünaslıq plus” Yaradıcılıq Birliyinin əməkdaşı, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin və Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü İbrahim Yusifoğlunun erməni terrorunun qurbanı olmuş uşaqların əziz xatirəsinə ithaf edilmiş “Qıymayın uşaqlara” kitabı çap olunub.

Prezident təqaüddçüsü olan İbrahim Yusifoğlunun bu kitabının redaktoru Ədəbiyyat İnstitutunun Uşaq ədəbiyyatı şöbəsinin müdiri, filologiya elmləri doktoru, dosent Elnarə Akimova, rəyçisi Mətbuat

tarixi və publisistika şöbəsinin müdiri, filologiya elmləri doktoru, professor Vüqar Əhməddir.

“Tanrıdan gələn səsi: “Qıymayın uşaqlara” adlı ön sözü filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Fidan Nizaməddin qızı yazıb. Kitabın rəssamı Zəhra Əkbərliyədir.

“Şirvanəşr” nəşriyyatında çap olunan 172 səhifəlik kitab müəllifin sayca otuz birinci, uşaqlar üçün isə yeddinci kitabıdır. 1 İyun Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Gününe təhfiyə olan bu nəşrdəki şeirlərdə müharibə törədənələrə, uşaqların faciəli ölümlərinə dərin nifrət, 44 günlük Vətən Müharibəsində göstərdikləri igidliyə görə müzəffər Azərbaycan Ordusuna sevgi hissləri aşılanılır. Kitabda uşaqlar üçün yazılmış şeirlərlə yanaşı, üç pərdəli “Pəhləvanın bağında” mənzum pyesi də yer alıb.

PAKİSTANLI ALİMLƏRLƏ GÖRÜŞ

AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda Pakistandan olan ziyalılarla görüş olub. Pakistanlı alimlər Pəncab Universitetinin professor assistenti Faiza Bash və Lahor Universitetinin professor asistenti Almas Xanım ilə olan görüşdə Ədəbiyyat İnstitutunun icraçı direktoru, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Mehman Həsəni və Azərbaycan-Asiya ədəbi əlaqələri şöbəsinin müdiri, filologiya elmləri doktoru, professor Bədirxan Əhmədli də iştirak ediblər.

Görüşdə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti, Ədəbiyyat İnstitutunun baş direktoru, akademik İsa Həbibbəyli qonaqları salamlayaraq İnstitutun Azərbaycan-Pakistan ədəbi əlaqələrinin inkişafı istiqamətində gördüyü işlər və nəzərdə tutduğu fəaliyyət planı ilə bağlı məlumat verib. Bildirib ki, "mən 2005-ci ildə parlament xətti ilə Pakistanda olmuşam. Hazırda Ədəbiyyat İnstitutunda "Pakistan ədəbiyyatı mərkəzi" fəaliyyət göstərir. Ədəbiyyat İnstitutu və Azərbaycan Yazıçılar Birliyi Məhəmməd İqbalın "Seçilmiş əsərləri"ni nəşr edib. Eyni zamanda Pakistan şairi Məhəmməd İqbalə həsr olunmuş "Məhəmməd İqbal: Eşq və düşüncə şairi" monoqrafiyası çap olunub.

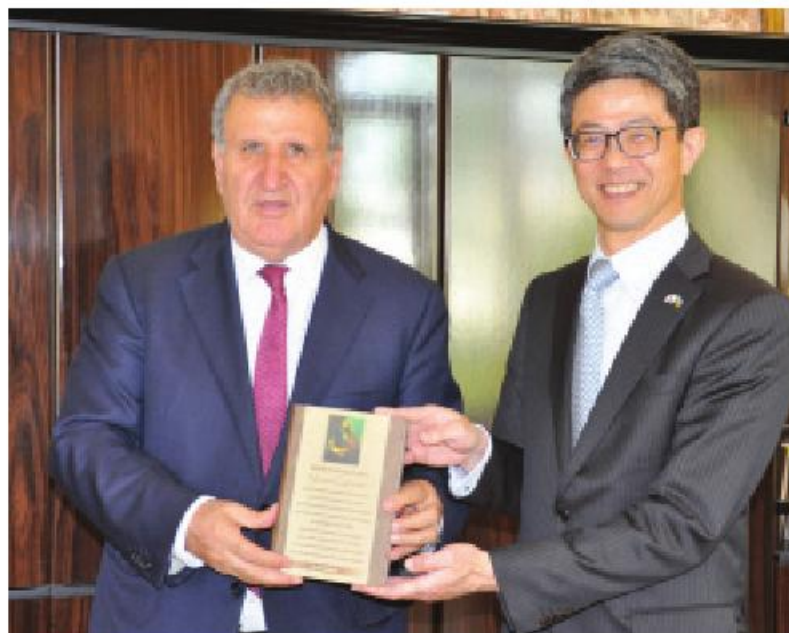
İyul ayında Azərbaycan - Pakistan əlaqələrinin 30 illiyi münasibətilə konfrans keçirəcəyik. Lahor Universitetinin rektoru və 11 nəfər heyət konfransa qatılacaq. Bu konfransda akademiyanın rəhbərliyi və Pakistanın Azərbaycandakı səfirinin iştirakı da gözlənilir. Noyabr ayında isə Pakistana getməyi nəzərdə tuturuq.

Biz istərdik ki, Nizami Gəncəvinin Pakistanda Azərbaycan şairi kimi tanınmasına siz də öz töhfələrinizi verəsiniz. Sizə bununla bağlı çap olunmuş kitablarımızı da təqdim edəcəyik. Bu kitabların Pakistanda urdu və ingilis dillərində çap olunması əlaqələrimizə daha böyük töhfə olar".

Lahor Universitetinin professor asistenti Almas Xanım bildirib ki, "biz buraya Türkiyədən gəlmişik. Orada altı şəhərdə altı universitetdə görüşlərimiz olub. Lahorda konfrans təşkil edib, sizi də dəvət etmək istəyirik. Azərbaycandan beş nəfərin həmin konfransa qatılmağını nəzərdə tuturuq". Sonra qonaqlar "Pakistan ədəbiyyatı mərkəzi" ilə yaxından tanış olublar.

YAPONIYANIN SƏFİRİ ƏDƏBİYYAT İNSTITUTUNDA

AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda Yaponiyanın Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Vada Cüniçi ilə görüş keçirilib.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti, Ədəbiyyat İnstitutunun baş direktoru, akademik İsa Həbibbəyli 2012-ci ildə Yaponiyaya olan səfərindən və qarşılıqlı əməkdaşlıqdan danışib. Tokiodan əlavə Xirosimada olduğunu da xatırladan akademik İsa Həbibbəyli həmin şəhərin Ağdamla oxşar taleyindən söz açıb: "Xirosimadakı dəhşətin səviyyəsini oradakı video-lentdən görmək olur. Ağdamdakı erməni vəhşiliklərini isə əyani görmək mümkündür. Hər ikisi bəşəriyyət üçün böyük fəlakətdir. Xirosimada yandırılmış torpaqlarla yanaşı, yeni park salınıb və yaponlar həmin parkın adını "Sülh" qoyub. Azərbaycan da müharibə bitəndən sülh müqaviləsinin bağlanmasını istəyir.

Ölkəmizdə Yaponiyaya böyük maraq, hörmət və ehtiram var. Naxçıvan Universiteti ilə də Yaponiya arasında yaxşı əlaqələr vardır. Bu cəhətdən Gülnar Yunusova yaxşı körpüdür. O, Yaponiyada oxuyub, yapon dilini öyrənib. Yapon ədəbiyyatını tədqiq edir, hətta yapon ədəbiyyatından tərcümələr edir. Naxçıvan universitetindən Xumar Məmmədova da Azərbaycan Yaponiya ədəbi əlaqələri mövzusunda doktorluq işi yazır. Bu gün Gülnar Yunusovanın dissertasiya müdafiəsidir, elmi rəhbəri mənəm, Gülnar Yunusova Dünya ədəbiyyatı (yapon ədəbiyyatı) ixtisası üzrə "Haruki Murakaminin yaradıcılığında postmodernizm" mövzusunda filologiya üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün yazdığı dissertasiyasını müdafiə edir. Haruki Murakami müasir yapon ədəbiyyatının əsas simalarından biridir. İlk dəfədir ki, bizdə müdafiədə səfir iştirak edir. Gülnar Yunusova institutumuzun ən gənc şöbələrindən olan

Azərbaycan-Asiya ədəbi əlaqələri şöbəsinin əməkdaşdır. Həmin şöbənin müdiri filologiya elmləri doktoru, professor Bədirxan Əhmədliyədir.

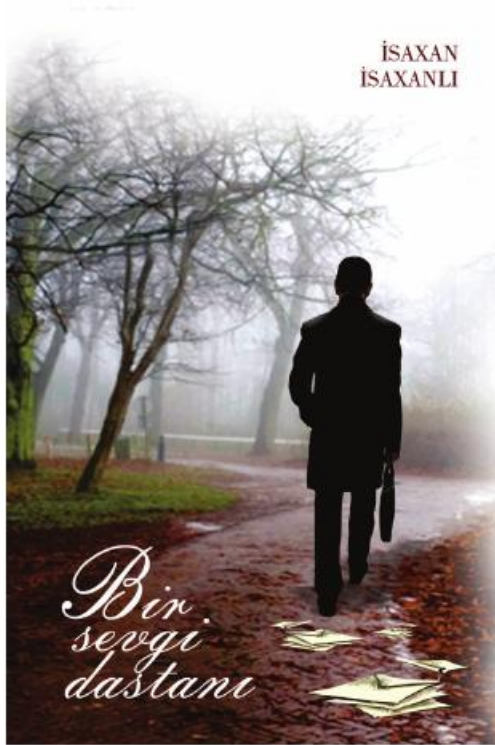
Biz Xəlil Kələntərlə danışmışıq ki, orada böyük Azərbaycan yazıçısı Cəlil Məmmədquluzadənin hekayələr kitabını yapon dilində çap edək. Mən Cəlil Məmmədquluzadə haqqında doktorluq işi və çoxlu kitablar yazmışam. İndiyə dəqər onun əsərlərini 11 xarici ölkədə çap etdirmişik. Biz Haruki Murakamini tanıdığımız kimi, yapon oxucusunun da Cəlil Məmmədquluzadəni tanımağını əhəmiyyətli sayırıq. Sizin gəlişiniz Azərbaycan-Yaponiya əlaqələrinin inkişafına dəstəyinizi ifadə edir".

Sonra Yaponiyanın Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Vada Cüniçi çıxış edib: "Bizi dəvət etdiyiniz və Yaponiya-Azərbaycan əlaqələrinin inkişafı ilə bağlı dediyiniz xoş sözlərə görə təşəkkür edirik. Bildiyiniz kimi Yaponiya-Azərbaycan əlaqələri həm siyasi, həm iqtisadi, həm mədəni sahədə inkişaf etməkdədir. Ədəbiyyat sahəsində inkişaf etməsi də çox vacibdir. Gülnar xanımın apardığı tədqiqat da bu əlaqələrin inkişafında müsbət rolunu oynayacaq.

Bu il Yaponiya-Azərbaycan diplomatik əlaqələrinin 30-cu il dönümünü qeyd edirik. Belə bir zamanda Gülnar xanımın hazırladığı tədqiqat işi bu əlaqənin inkişafına bir töhfədir. İki ildir ki, Azərbaycandayam, yaponlarla azərbaycanlılar arasında ortaq cəhətlər çoxdur. Sevinirəm ki, burada iştirak edib, öz dəstəyimi göstərə bilərəm".

Rəsmi görüşdən sonra Gülnar Yunusovanın müdafiəsi keçirilib.

Gülnar Səma
Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu,
İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsi

İSAXAN İSAXANLININ HEKAYƏLƏR KİTABI - “BİR SEVGİ DASTANI” ÇAPDAN ÇIXIB

Xəzər Universitetinin İdarəetmə və tələbə işləri üzrə prorektoru, filologiya üzrə elmlər doktoru, dosent İsaxan İsaxanlının “Bir sevgi dastanı” adlı hekayələr kitabı çapdan çıxmışdır. Kitaba müəllifin əsasən sevgi mövzusunda yazılmış doqquz hekayəsi daxil edilmişdir.

Kitabın redaktoru professor, akademik Hamlet İsaxanlıdır. Kitab oxuculara “Müəllifdən” adlı müraciətlə başlanır. Şair, publisist, Beynəlxalq Rəsul Rza mükafatı laureatı Əli Rza Xələfli kitaba “Həyat lövhələri nəsrin güzgüsündə” adlı geniş ön söz yazmışdır.

Üz qabığının dizaynı Afaq Kərimovaya məxsusdur. İllüstrasiyaların müəllifi Mehdi Səmədidir.

Kitab Xəzər Universitetinin Nəşriyyatında çapa hazırlanmış, NURLAR Nəşriyyat-Poliqrafiya Mərkəzində çap olunmuşdur.

BOOK OF STORIES - “A LOVE STORY” PUBLISHED BY ISAKHAN ISAKHANLI

Khazar University's Vice Rector for Management and Student Affairs, Doctor of Philology, Associate Professor Isakhan Isakhanli's book of stories, “A Love Story,” has been published. The book

includes nine love stories by the author.

The editor of the book is professor, academician Hamlet Isakhanli. The book begins with an appeal to readers entitled “From the Author”. Poet, publicist, winner of the International Rasul Rza Prize Ali Rza Khalafli wrote an extensive foreword to the book entitled “Plates of Life in the Mirror of Prose.” The design of the cover belongs to Afaq Karimova. The author of the illustrations is Mehdi Samadi.

The book was prepared for publication by Khazar University Publishing House and published by NURLAR Publishing and Printing Center.

DEPARTAMENT KOORDİNATORUNUN HƏMMÜƏLLİFİ OLDUĞU MƏQALƏ “MATERIALS TODAY: PROCEEDINGS” JURNALINDA ARTICLE CO-AUTHORED BY DEPARTMENT COORDINATOR IN “MATERIALS TODAY: PROCEEDINGS”

Xəzər Universiteti İnşaat mühəndisliyi departamentinin koordinatoru Dr. Rasim Bayramlının həmmüəllifi (Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin S.Ə.Dadaşov adına Elmi-Tədqiqat və Layihə-Konstruktor İnşaat Materialları İnstitutunun əməkdaşı Hüseyn Məmmədovla birgə) olduğu “Fabrication and Properties of High-Performance Microporous Gravel using Waste Materials” (“Yüksək keyfiyyətli mikroməsəməli doldurucu materialların istehsalı və xüsusiyyətləri”) adlı məqalə “Materials Today:Proceedings” (scopes indexed, citesscore: 1.8) jurnalında (may 2022) dərc olunub.

Məqalədə, əsasən, yüngül beton istehsalında məsəməli doldurucuların istehsalı və tədqiqatından bəhs edilir.Məqalə aşağıdakı linkdə:

https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2214785322029704?utm_campaign=STMJ_AUTH_SERV_PUBLISHED&utm_medium=email&utm_acid=262831584&SIS_ID=&dgcid=STMJ_AUTH_SERV_PUBLISHED&CMX_ID=&utm_in=DM256431&utm_source=AC_

An article entitled “Fabrication and Properties of High-Performance Microporous Gravel using Waste Materials” co-authored by Dr. Rasim Bayramli, Coordinator of Khazar University's Department of Civil Engineering, (together with Huseyn Mammadov, employee of the Scientific-Research and Design-Construction Institute of Building Materials named after S.A Dadashov of the Ministry of Emergency Situations of the Republic of Azerbaijan) was published in “Materials Today: Proceedings” journal (scopes indexed, citesscore: 1.8) (May 2022).

The article focuses on the production and research of aerated aggregates in the fabrication of lightweight concrete.The article is at the following link:

**“XƏZƏR”İN DEPARTAMENT MÜDİRİ
“PIKNİKDƏN SONRA ƏTRAFI NİYƏ
ÇIRKLƏNDİRİRİK?” SORĞUSUNU
CAVABLANDIRIB**

**KHAZAR UNIVERSITY DEPARTMENT
HEAD RESPONDS TO INQUIRY “WHY
DO WE POLLUTE SURROUNDING
AFTER A PICNIC?”**

2022-ci il iyunun 13-də sia.az saytında Ayşən Vəlinin bu başlıqlı yazısında yaz və yay aylarında insanların açıq havada istirahət zamanı ətrafı çirkləndirməsi geniş araşdırılaraq, ekoloq, jurnalist və digərlərinin fikirləri öyrənilmişdir.

Xəzər Universitetinin Coğrafiya və ətraf mühit departamentinin müdiri, “AZƏRSU” ASC-nin yanında İctimai Şuranın üzvü Rövşən Abbasov da sorğunu cavablandıraraq bildirmişdir:

“Piknikdən sonra ərazini zibilli qoyub getmək mədəniyyətsizliyin göstəricisidir. İnsanlar bura istirahət üçün gəlir. Azərbaycanın rayonlarında, kənd yerlərində bərk tullantıların toplanması, yığılması və idarə olunması ağır problem olaraq qalır. Hansı turist məkanına və ya piknik yerinə getsən, orada mütləq zibil tullantılarına rast gəlirsən.

Məsələn, turist məkanlarından biri olan Şəkinin Yuxarı Baş məhəlləsindən yuxarıda çayın aşağısına endikdə zibilliyə rast gəlirsən. Bu çox biabırçı bir vəziyyətdir.

Mən bu yaxınlarda tələbələrle Zirəyə getmişdim. Zirədə dəniz kənarında plastik torbalar baş alıb gedir. Abreşon Milli Parkında dəniz vasitəsilə çoxlu tullantılar olur. Hər dəfə bunu təmizləsələr də, yenə də bitmir. Buna mütləq rayon səviyyəsində əncam çəkinməlidir. Heç bir kənddə bərk tullantıların yığılması və emalı prosesi yoxdur. Plastik qablarda satılan içkilərin hamısı təbiəti korlayır. Bu məsələlər həll olunmalıdır. Plastik torbaların satışına ya qadağa qoyulmalı, ya da pulla satılmalıdır”.

On June 13, 2022, Ayshan Veli's article on sia.az website extensively investigated the pollution of environment by people during outdoor recreation in the spring and summer months, and studied the views of ecologists, journalists and others.

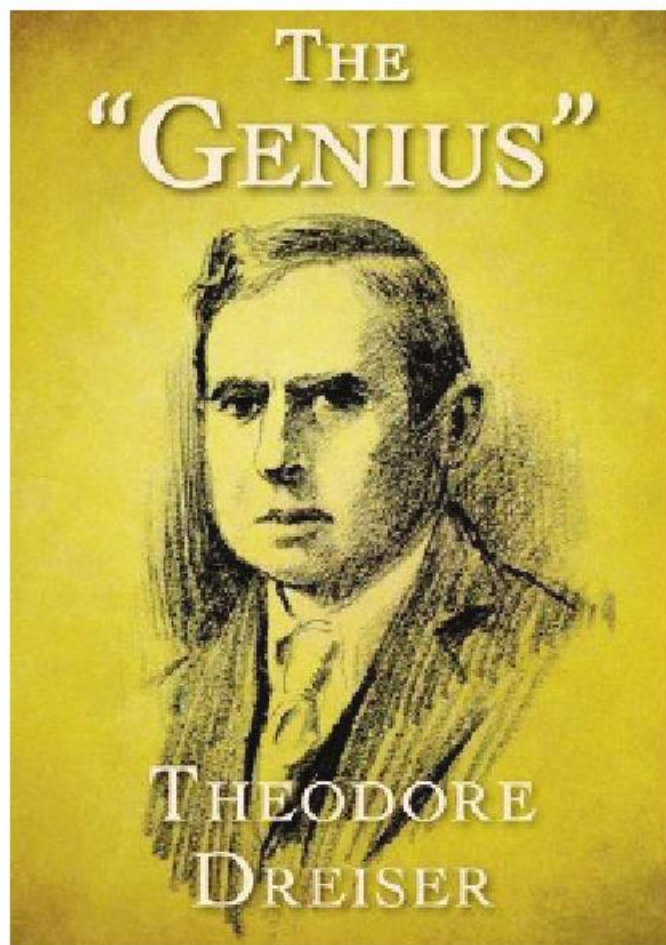
Rovshan Abbasov, Head of the Department of Geography and the Environment at Khazar University and a member of the Public Council at AZERSU OJSC, also responded to the inquiry:

“Leaving the area in the garbage after a picnic is an indication of bad manners. People come here to have a rest. Collection and management of solid waste in the regions and rural areas of Azerbaijan remains a serious problem. No matter what tourist destination or picnic area you go to, you will always see garbage.

For example, when you go down to the river above the YukhariBash neighborhood of Sheki, one of the tourist destinations, you see garbage. This is a very embarrassing situation.

I recently went to Zira with students. There are a lot of plastic bags by the sea in Zira. Abreshon National Park has a lot of waste by sea. Although it is cleaned every time, it still does not end. This must be decided at the district level. There is no collection or processing of solid waste in any village. All drinks sold in plastic containers damage nature. These issues need to be addressed. The sale of plastic bags should either be banned or sold for money.

<https://sia.az/az/news/social/961371.html>

“DAHI” VƏ ONUN MÜƏLLIFI

(Xəzər Universitetində Theodore Dreiser'in 150 illik yubileyinə həsr olunmuş konfransda çıxış əsasında yazılmışdır)

Hamlet İ saxanlı

Kiçik yaşlarımdan məktəb dərslərini bacardığım qədər yaxşı oxumaqla yanaşı, bədii ədəbiyyat vurğunu idim. 5-ci sinifdə oxuyarkən bu vurğunluq həddini aşmışdı. Bir günüm belə bədii ədəbiyyatsız keçmirdi. Dərsə hazırlaşmaq çox vaxt aparmırdı. Əlimə bədii nə kitab keçirdisə, onu acgözlüklə oxuyurdum. Macərə ədəbiyyatını çox sevirdim. Dünya ədəbiyyatının klassikləri, o cümlədən Alexandre Dumas (Aleksandr Düma), Daniel Defoe (Defo), Jules Verne (Jül Vern), Mark Twain (Tven), Jack (Cek) London, Robert L. Stevenson (Stivenson), J. R. Kipling (Kiplinq), Arthur Conan Doyle (Artur Konan Doyl), Thomas Mayne Reid (Tomas Mayn Rid), James Fenimore Cooper (Ceyms Fenimor Kuper), Jonathan Swift (Conatan Swift), Louis-Henri Boussenard (Lui Anri Bussenar) kimi yazıçıların çox populyar macərə ədəbiyyatı Azərbaycan türkcəsinə tərcümə edilmişdi. Sonralar anladım ki, bu kitablar orijinal dillərdən deyil, ruscadan tərcümə olunurmuş. Ancaq bu, əsərlərin (nəsrin) Azərbaycanca yaxşı səslənməsinə böyük maneçilik törətmirdi. Rus ədəbiyyatında da uşaq və gənclər üçün maraqlı əsərlər vardı - Aleksey Tolstoy, Aleksandr Belyayev, Anatoliy Ribakov, Arkadiy Qaydar kimi müəllifləri oxuyurdum. Doğma ədəbiyyatımıza birinci növbədə nağıllar, “Qorxulu nağıllar”, bənzərsiz “Koroğlu” və “Qaçaq Nəbi” kimi əsərlərdən və Cəfər Cabbarlı’dan başlamışdım.

Qeyd. Latın əsəli əlifbadan istifadə edən ölkələrdə qəbul olunmuş bir yazı qaydası mövcuddur: hər cür xüsusi isimləri – şəxs adlarını və coğrafi adları orijinal dildə olduğu kimi yazmaq lazımdır. Məsələn, Amerika yazıçısı Mark Twain’in adını fransızlar, almanlar, ispanlar, türklər və digər latın əlifbalı xalqlar elə olduğu kimi yazırlar: Mark Twain. Türk latın əlifbasında “w” hərfi yoxdur, amma xarici adlarda o hərf də işlədilir. Azərbaycan dili bir müddət kiril əlifbasından istifadə etdiyi üçün, rusçada olduğu kimi, Twain əvəzinə onun səslənməsi, yəni tələffüzü yazılırdı: Tven (kirildə:

Трен). Bu yazıda adlar orijinalda olduğu kimi yazılır, sadəcə, ona ilk dəfə rast gəlinəndə mötərizədə tələffüzü, yəni köhnə qaydaya uyğun yazılışı da göstərilir: Twain (Tven) kimi.

Əlbəttə, əlimə nə keçsə onu, o cümlədən, "ciddi" sayılan ədəbiyyatı da oxuyurdum. Məktəbimizin kiçik, bir neçə rəfdə yerləşmiş kitabxanası vardı, o kitabları oxumağım uzun çəkmədi. Sonra kitab ovuna çıxdım, müəllimlərə, tanışlara, mənim kimi oxumağı sevənlərə müraciət edirdim. Və nəhayət, 6-cı sinifdə iş daha da canlandı. Atam məni Bakıya apardı, oradan gələndə çox kitab aldım. Daha vacib olan isə Bakıdakı bir kitab mağazası məni "kniqa-poçtoy" sistemi ilə tanış etdi və Bakıdan kitablar sifariş edə bildim. Öz kitabxanamı düzəltməyə başladım...

* * *

Beşinci sinfin ikinci rübü, payızın sonu idi. Bir gün məni kənd mağazasına göndərdilər - evə nəsə almaq üçün (kibrit, sabun, şəkər?). Mağazaya daxil oldum və gözüm həmin rəfdə dik qoyulmuş və üzərinə iri hərflərlə "Dahi" yazılmış sarı cildli qalın kitaba sataşdı. Ağzım sulandı. Qiymətini soruşdum, əlimdəki pul artıqlaması ilə bəs edirdi. "Bu kitabdan neçə dənə varınızdı?" - deyə soruşdum. Cəmi bir dənə gəlibmiş. Nə edim? Bir tərəfdən baxanda evdən məni mağazaya göndərirlər ki, deyiləni alım. Digər yandan, risq edə bilməzdim, evə gedib pul götürüb geri qayıdana qədər kimsə gəlib kitabı ala bilər. Özümü toxdadıb kitabı aldım. Evdə məni çox sevən (və mənim çox sevdiyim) nənəm ("cijim") Zeynəb hirsirlənməz, pul verər gəlib evə lazım olan şeyləri alaram.

"Dahi"ni həvəslə, durub-dincəlmədən oxudum, çox xoşuma gəldi.

Bizə Azərbaycan dili fənnini Zülfüqar müəllim tədris edirdi (kənddə "Zilifqar" deyirdilər). Azərbaycan dili və ədəbiyyatını gözəl bilən və yaxşı öyrədən Zülfüqar müəllim hər zaman mütləq edir, şagirdləri də oxumağa həvəsləndirirdi. Bir qədər qaraqabaq və zəhmli olsa da, ən yaxşı müəllimlərimizdən biri kimi yadımda qalıb. Qış tətlinə çıxmazdan əvvəl Zülfüqar müəllim bizə bu yaxınlarda oxuduğumuz, o cümlədən qış tətli zamanı oxuyacağımız bədii ədəbiyyat haqqında fikrimizi yazmağımızı tapşırırdı.

Bu arada oxuduğum kitabların təhlilini 12 vərəqli iki standart dəftərə yazdım. Təbii ki, şagirdlərin yalnız bir hissəsi kitab oxumuş və bu barədə yazmışdılar. Mən ən çox oxuyan sayılırdım. Zülfüqar müəllim ona içi yazı ilə dolu iki dəftər verdiyimi xoş təbəssümlə qarşıladı, "bolluqdur deyəsən" deyib, dəftərləri yüngülcə vərəqlədi və yazı masasının üstünə qoydu.

Növbəti dərstdə Zülfüqar müəllim götürdüyü dəftərləri bir-bir geri paylamağa başladı. Müəlliminiz yaqın ki, yazılarınız barədə fikrini deyəcək, yaqın ki, dəftərlərimizdə müəyyən qeydlərini də yazıb; o, imla və üslub səhvlərini bağışlamırdı. Mən birinci partada oturmuşdum, Zülfüqar müəllim dəftərləri arxa sıralardan paylaya-paylaya mənə çatdı və "sənin yazını hələ oxuyuram, sonra gətirəcəm" deyib, yanımdan ötdü. Sonra geri dönüb, "hə, sabah "Dahi"ni gətir mənə" dedi.

O biri gün "Dahi"ni gətirdim. Bir neçə gündən sonra Zülfüqar müəllim əlində mənim dəftərlərim və "Dahi" sinfimizə daxil oldu. Diqqətlə mənə baxdı. Mən tərif gözləyirdim. Amma o, qaş-qabaqlı şəkildə dəftərləri yüngülcə oturduğum partanın üstünə atdı və "çox oxuyubsan, yaxşı yazıbsan" deyib soruşdu: "Dahi"ni hardan alıbsan, onu sənə kim verdi? Mən kitabı mağazadan aldığımı dedim. Zülfüqar müəllim, təbii ki, "Dahi"dən xoşum gəldiyini dəftərdəki yazımdan bilirdi. O, narazılığını açıq ifadə etdi: "yaşına uyğun kitab deyil".

* * *

Theodore Dreiser'in (Teodor Drayzer'in) "Dahi" romanını həvəslə oxumuşdum. "Gənclik" adlı birinci hissə Vitla (Vitla) ailəsinin sevimlisi Eugene'dən (Yucin'dən) söhbət

açır. Xoş təbəssümlü, utancaq, çox hissiyyatlı Eugene məktəbin son sinif şagirdidir. Onun utancaqlığını və eyni zamanda kəskin gözəllik duyğusuna malik olmasını sanki çox yaxşı başa düşürdüm. Eugene`in gözəl qızlardan xoşu gəlir, amma utancaqlığı ona mane olurdu. Sınıf yoldaşı gözəl Stella Appleton`la (Eplton`la) tanışlıq və qarşılıqlı istək Eugene`in ilk sevgisi oldu. Lakin Eugene`in qısqançlığı nəticəsində bu sevgi davam etmir. Əyalətdə yaşayan Eugene böyük şəhərə - Chicago`ya (Çikaqo`ya) getmək, azadlığa çıxmaq, yeni imkan əldə etmək, orada iş tapıb yaşamaq qərarına gəldi. Yaşamaq üçün hər imkandan yararlanmağa çalışdı, çətinlikdən qorxmur, qəzet işi, təmir, yükdaşıma, inkassator (ev-ev gəzib müştərilərdən pul yığmaq) kimi işlərə girişdi. Margaret Duff (Daff) adlı qadınla tanış olur, ilk dəfə qadınla yaxınlıq edir. Maraqlı dairələri fərqli olduğuna görə söhbət alınmur, nəticədə ayrılırlar.

Kəskin gözəllik duyğusu və onu ifadə etmək istəyi Eugene`də rəssam olmaq arzusunu oyatdı. O, incəsənət institutunda rəsm dərəcəsinə, rəsm kurslarına yazıldı, "bu, gözəl dünya idi". Rəssamların naturadan çəkmə məşğələsində ilk dəfə çıpaq qadın görəndə özünü itirdi, qızardı, gənc qadına – Ruby Keny`yə (Rubi Keni`yə) baxmağa cürət etmirdi. Sadə rəsm texnikalarından xəbərsiz olan Eugene`in peşəkarlardan aldığı dərslər tezliklə onun rəssamlıq istedadını ortaya çıxardı. Ruby ilə yaxınlaşdı.

Bu arada Eugene özündən beş yaş böyük olan məktəb müəlliməsi Angela Blue (Ancela Blyu) ilə tanış oldu. Dostlaşdılar. Angela, Stella qədər gözəl olmasa da, məlahətli idi, öz səmimiyyəti, sadəliyi, dürüstlüyü və qayğıkeşliyi ilə indiyə qədər tanıdığı bütün qız və qadınlardan fərqli idi, yəni, üstün idi. Eugene hiss etdi ki, Angela`nın sevdiyi, əyləndiyi heç bir insan olmayıb. O, Ancela`sız yaşaya bilməyəcəyini yaqın etdi. Ruby ilə görüşlərini də tam kəsməmişdi. Lakin, onun soyuduğunu hiss edən Ruby Eugene`ə yazdığı məktubda "sən bir qadını uzun müddət sevmək qabiliyyətində deyilsən, məktub və fotolarını qaytar"- dedi.

Eugene peşəkar rəssamlıq işində uğur qazanmağa başladı, qəzet və jurnal rəssamı oldu, üstəlik, fırça ilə yanaşı qələm də işlədə bilirdi, yazmağa da başladı. Gözəl qadınlara biganə qala bilməyən Yucin`in yeni qadın tanışları meydana çıxırdı. Onlar arasında Miriam Finch (Miriem Finç) kimi yüksək intellekt və sənət sahibi qadın sevgi romanından uzaq dursada, Christina Channing (Kristina Çenninq) kimi daha temperamentli, müğənni qadın ilə Eugene arasında qarşılıqlı cazibə yarandı. Bütün bunlara baxmayaraq, Eugene Angela ilə evlənməli olduğunu hiss edirdi.

Əsərin "Mübarizə" adlı ikinci hissəsi Eugene və Angela arasında nikahı və Eugene`in rəssam şöhrətinin artması ilə başlayır. Angela`nın intuisiyası və Eugene`in ehtiyatsızlığı nəticəsində Eugene`in keçmiş bəzi sevgi macərası açılır, Angela`nın qısqançlığı baş qaldırır, "məni sevmirsən". Eugene dinc dayanmur, yeni ötəri eşqə düşür (Frieda Roth). Lakin, Eugene dərin yaradıcı böhran keçirir, sağlamlığı pozulur. Özünü bərpa etmək üçün fiziki işlə məşğul olur. Bir qədər Angela`sız qalan Eugene Carlotta Wilson (Karlotta Uilson) ilə sevgi yaşayır. Həm Angela`ya xəyanət edir, həm də ona yazığı gəlir, onun fədakarlığını görür. Ailə maddi ağır vəziyyətə düşəndə, Angela`nın ideal ailə qadını olduğu aydın görünür. Nəhayət, Eugene reklam agentliyində yaxşı iş tapır, sonra nəşriyyat işində böyük uğur qazanır, şöhrət və rifahın zirvəsinə qalxır.

Romanın "Üsyan" adlı üçüncü – sonuncu hissəsi əsərin ən gərgin və təsirli səhifələridir. Xanım Emily Dale`in (Emili Deyl`in) 18 yaşlı böyük qızı Suzanne`ni (Süzanna`nu), "gənc, çiçəklənən qız"ı görəndə Eugene`in "gəncliyi geri gəldi", "anlaşılmaz qüvvə onu bu qıza doğru apardı". Angela şübhələndi və şübhəsi təsdiq olundu. Eugene və Süzanne "bir-birimizi sevirik" dedilər. Digər yandan, hamilə olan Angela Eugene`i saxlamaq üçün mübarizə aparır, Eugene`in vicdanını oyatmaq istəyir. Eugene işdən çıxarılır, anasının

təsiri ilə Süzanne Eugene'dən aralanmağa razı olur. Angela doğum yatağında öldü, Eugene onun yanında idi. Eugene sağ qalan uşağın-qızın adını Angela qoyur və həyatını onunla birlikdə keçirməyi qərara alır.

* * *

"Dahi"ni oxuyandan sonra orta məktəb dövründə Dreiser'in daha iki əsərini tapıb oxudum (Azərbaycan türkcəsinə tərcümədə) – Carrie (Kerri) bacı (orijinalda: Sister Carrie) və Jennie Gerhardt (Cenni Qerhard). Carrie bacı daha çox xoşuma gəldi. Məktəb illərindən sonra Dreiser'in ən məşhur əsəri sayılan "Amerika faciəsi" ("American Tragedy") romanını rus dilində oxudum. Daha sonra Dreiser'in həyat və yaradıcılığı barədə rusca və ingiliscə qaynaqlara müraciət etdim.

Theodore Dreiser (1871-1945) böyük amerikan yazıçılarında biridir. Çox kasıb ailədə doğulan Theodore ailənin sağ qalan 10 uşağından 9-cusu (ümumiyyətlə, 13 uşağdan 12-cisi) olub. 16 yaşında İndiana'da yaşadığı əyalətdən Chicago şəhərinə getmiş, orada çətin həyat keçirmiş, restoranda qabyuyan, yükdaşıyan kimi ağır və azgəlirli işlərdə çalışmışdı. İndiana universitetinə daxil olmuş, lakin imkansızlıq üzündən dərəcə yalnız bir il davam edə bilmişdi. Yazı qabiliyyəti olan Theodore qəzetlər üçün yazmağa başlayır. Çox müşahidəçi olduğuna görə mövzu qıtlığı ilə rastlaşır.

Araşdırmaçı ruha və estetik zövqə malik olan Theodore əsərlərində kasıb, zəngin, işçi, xidmətçi, sənət adamı, iş adamı kimi çox müxtəlif təbəqələri, həmçinin sənaye və hüquq - mühafizə sistemini öyrənmiş, qadın aləmini və ətraf aləmi ustalıqla təsvir edə bilmişdi. Dreiser həyatı olduğu kimi qələmə almağa girişdi. Onun yaradıcılığı araşdırma ilə avtobiografik materialların sintezinə əsaslanır. Dreiser başına gələnləri və öz arzularını öz qəhrəmanlarına ötürmüşdür.

İlk romanı olan "Carrie bacı"nın (Sister Carrie, 1900) əsasında Theodore'un bacısı Emma'nın başına gələn əhvalat - evli bir kişi ilə Kanada'ya (Kanada'ya) qaçması durur. Gənc, yeniyetmə Carrie bacı əyalətdən (rural village) gəlir, Chicago'da iş axtarır, yaxşı həyat əldə etməyə çalışır. Bu yolda məşuqə olmağa məcbur qalır (Drouet ilə). Onu hiylə ilə qaçıran evli kişi (George Hurstwood) ilə yaşayır. Carrie aktrisa olur, uğur qazanır, amma xoşbəxt olmur. Evli kimi yaşadığı kişini atır, kişi özünə qəsd edir. "Carrie bacı" Amerika nəsrində çox yeni addım idi, Amerika ədəbiyyatının incilərindən biri sayılır.

"Jennie Gerhardt" – Dreiser'in ikinci romanı 1901-də İngiltərədə, 1907 və 1911-də ABŞ-da nəşr olundu. Bu əsərdə də baş qəhrəman Jennie'nin başına gələnlərin Dreiser'in bacıları Mame və Sylvia'nın həyatından qaynaqlandığı deyilir. Əsər üzərində işləyərkən Dreiser yarıac acınacaqlı həyat sürmüş, hətta özünə qəsd etmək fikrinə düşmüşdü. Jennie də əyalətdən gəlir böyük şəhərə düşür. O, zəngin bir kişidən hamilə qalır və kişi ölür. Jennie zəngin ailənin övladı olan Lester'ə vurulur. Romanın 1-ci variantı xoşbəxt sonluqla bitirdi: Lester Kane (Keyn) Jennie ilə evlənir. Lakin Dreiser dostlarının da təkidi ilə əsərin sonluğunu dəyişdi. Jennie uşağını da itirir, Lesteri də. Xarab cəmiyyət təmiz Jennie və ziyalı, amma zəif Lesteri xoşbəxt edə bilmir...

Dreiser'in ilk iki romanı onun qadın psixologiyasını dərinlən hiss etdiyini göstərdi. O, bədii əsərləri ilə ədəbiyyat tarixinə maraqlı qadın obrazları bəxş etdi.

Dreiser "Trilogy of Desire" ("Arzu trilogiyası") adı altında mürəkkəb iş dünyasından bəhs edən üç roman yazdı: "The Financier" ("Finansist", 1912), "The Titan" ("Titan", 1914) və "The Stoic" ("Stoik", ölümündən sonra nəşr olundu, 1947). Trilogiya prototipi böyük iş adamı Charles Tyson Yerkes olan böyük maqnat Frank Cowperwood'un (Frenk Kaupervud) mürəkkəb həyatı, mübarizəsi, yüksəlişi, Amerikanın ən zənginlərindən birinə çevrilməsi, uğurları və uğursuzluqları ətrafında cərəyan edir. Dreiser'in usta qələmi sənaye-ticarət dünyasına xas olan mənəviyyəti, güclünün hər şey etmək haqqını ortaya

qoyur, baş qəhrəmanı bankrot edən, həbsxanaya salan, yenidən dirçəldən mühiti, eyni zamanda iradə və gücü təsvir edir. Dreiser bu iri həcmli əsərində də sevgi əhvalatlarına xüsusi yer vermədən keçinə bilməzdi; "Finansist" dəki sevgi macəraları "Titan" da davam edir, artır və güclənir.

Dreiser'in iri həcmli "Amerika faciəsi" (1925) romanı çox bəyənilirdi və müəllifini məşhurlaşdırdı. Bu əsərdə də avtobioqrafik ünsürlər mühüm yer tutur, Amerika xəyalı (American Dream) ilə yaşayan, ağ günə çıxmaq istəyən gənc Clyde Griffiths (Klayd Qriffits) Dreiser'in fikir dünyasından qidalanmışdır. Əsər iki gəncin Clyde və Roberta Alden'in (Olden'in) sevgisi və onlar arasındakı münasibətin faciəyə dönüşündən bəhs edir. Clyde zəngin miras sahibi olan bir qızın – Sondra Finchely'nin xoşuna gəldiyini hiss edir. Bu münasibət izdivacla nəticələnsə, Clyde'in həyatı dramatik şəkildə yaxşılığa doğru dəyişə bilərdi. Lakin, Clyde'in bir müddətdir əlaqədə olduğu Roberta hamilə qalıb. Nə etməli? Clyde Roberta'nu gölə gəzməyə aparmaq və orada suda boğmaq fikrinə düşür. Bunu edə bilmir, lakin, ehtiyatsız hərəkət nəticəsində Roberta suda boğulur, Klayd onu xilas etməyə çalışır. Şübhə altına düşən Klayd həbs olunur və ölüm cəzasına məhkum edilir. Roman gerçək baş vermiş hadisədən qaynaqlanıb.

Dreiser'in ölümündən sonra nəşr olunan "Dayaq" ("The Bulwark", 1946) adlı romanı dinə münasibətin ailə həyatında böyük rol oynaya biləcəyini nümayiş etdirir. "Amerika faciəsi" və digər əsərlərində də bu məsələyə toxunmuşdu, lakin "Dayaq" tamamilə bu ideya üzərində qurulmuşdur. Mərkəzdə kvaker ailənin köhnə dini görüşləri və dəyişən dünyada valideynin acizliyi dayanır. "Daxili işığın" dayaq rolu oynaması özünü doğrultmur, valideynlə uşaqlar arasında müxalifət münasibətlərinə çevrilir.

Dreiser ədəbiyyatda böyük roman ustası kimi tanınsa da, həm də çox hekayə, şeir və pyeslər, irihəcmli xatirə və avtobioqrafiya, səfər təəssüratları və publisistika müəllifidir. O, "Sübh. Erkən gəncliyin tərcümeyi-halı" ("Dawn. An Autobiography of Early Youth", 1931; 1998-ci il nəşrində 616 səh.), "Özüm Haqqında Kitab" ("A Book About Myself", 1922; 502 səh.), "Həvəskar İşçi" ("An Amateur Laborer", 1983) adlı əsərlərində həyatının müxtəlif dövrlərini təsvir etmişdir.

* * *

Yazıçının həyatı, meyl və maraqları onun əsərlərində öz əksini tapır. Bu danılmaz həqiqətdir, başqa cür ola bilməz. Yazıçı öz qəhrəmanlarının həyatını qurarkən və ya uydurarkən tək özünün deyil, ailə üzvləri, dost və tanışlarının da insani keyfiyyətlərindən, başlarına gələn xoş və qəribə əhvalatlardan, həmçinin onların yaşadıkları faciələrdən istifadə edir – bu və ya başqa dərəcədə.

Dreiser sonralar əsərləri arasında ən çox "Dahi" dən xoşu gəldiyini, "Dahi"nin qəlbən ona daha yaxın olduğunu demişdi. Bunu "özümü, öz həyatımı, çəkdiyim çətinlikləri, yaşamaq uğrunda apardığım mübarizəmi, öz sevgi macəralarımı ora daxil etmişəm" kimi anlamaq lazımdır. "Dahi" avtobioqrafik xarakter daşıyır; daha dəqiq ifadə ilə "yarıavtobioqrafik və ya romanları arasında ən avtobioqrafik" demək mümkündür. "Dahi"nin baş qəhrəmanı rəssam Eugene Witla'nın gerçək prototipi vardı - "Səkkizlər" qrupuna daxil olan rəssam Everett Shinn. Lakin, əyalətdən böyük şəhərə düşmək, ağır işlərdə çalışmaq, sənətdə (Eugene rəsmdə, Dreiser ədəbiyyatda) uğur əldə etmək üçün mübarizə aparmaq əsasən müəllifin öz həyatından götürülmüşdür. Dreiser qadınları sevir, onlarla, o cümlədən sənətdə olan qadınlarla (Eugene kimi) romantik münasibətlərdə olurdu. Eugene və Stella arasındakı yeniyetmə dövrü sevgisi gənc Dreiserin ilk sevgisi ilə səsleşir. Eugene və Suzanne əhvalatı da Dreiser'in öz başına gələnlərə əsaslanır. Dreiser öz arvadı-məktəb müəlliməsi Sara ilə xoşbəxt ola bilməmiş, ondan ayrılmış, amma formal boşanmamışdı. Sara "Dahi" dəki məktəb müəlliməsi, Eugene'in arvadı Angela'nın prototipidir. "Dahi"nin

birinci variantında Eugene və Suzanne evlənmişdilər. Müəllif sonra bu sonluğu dəyişdi.

“Dahi” Dreiser’in tənqidə ən çox məruz qalan əsəridir-demək mümkündür. Roman barədə “Dreiser vulqar amerikalının, qeyri-normal adamın həyatını təsvir edib, əsər çox uzundur, əsərdə barbar naturalizm hökm sürür” kimi əsassız rəylər yazıldı. Dahi’ni müdafiə edənlər də vardı, ancaq tənqidçilər daha çox idi. Kitabı qadağan etməyə girişdilər. New York’un Qüsurlara (Eyblərə) Qarşı Mübarizə Cəmiyyəti (New York Society for the Suppression of Vice) “Dahi”ni mənəviyyəti korlayan əsər sayıb, qadağan olunmuş kitab elan etdi. Çoxsaylı yazıçı və ziyahlar Dreiser’in müdafiəsinə qalxdılar. İlk dəfə 1915-ci ildə işıq üzü görən bu əsər yenidən ancaq 1923-də nəşr olundu. Qeyd edim ki, orijinalda Dahi sözü dırnaq arasındadır: The “Genius”. Lakin ruscaya və ruscadan Azərbaycan türkcəsinə tərcümədə əsərin adında dırnaq qoyulmamışdı: Генуи, Dahi.

Beləliklə, Dreiser “Dahi”ni ən yaxşı əsəri saysa da, bu əsər çox oxunsa da, ədəbiyyat tənqidçiləri “Dahi”ni az tərifləmiş, birinciliyi çox zaman “Amerika faciəsi”nə vermiş, “Kerri bacını” yüksək qiymətləndirmiş, bəzən “Arzu trilogiyası”na diqqət vermişlər. Bir tənqidçi (Larzer Ziff) belə yazmışdı: Dreiser’in romanları arasında “Dahi”ni birinci sayan tək bir ədəbi xadim var – Dreiser’in özü.

* * *

“Dahi”dən niyə çox xoşum gəldi? Məsələyə bir qədər tənqidi yanaşmaq lazımdır. Bəlkə bu tək mənim keçirdiyim hisslərlə bağlı deyil, bunun məndən asılı olmayan bir məntiqi yönü də var? Bəlkə bir yazıçının bir-birinə yaxın dəyəri olan əsərlərinin bir şəxs tərəfindən qiymətləndirilməsində nəsə açıq sezilməmiş, yazılmamış bir cəhət var? Daha bir neçə misal bəlkə bu “sirri” açmağa kömək edə bilər.

Dostoyevski'nin “Cinayət və cəza”, “Karamazov qardaşları” və “İdiot” kimi hər biri böyük sənət nümunəsi olan əsərləri arasında birinci daha çox xoşuma gəldi. Lev Tolstoy'un “Hərb və sülh” və “Anna Karenina” kimi şah əsərlərindən ikinci mənə daha böyük təsir bağışladı. Nə üçün? Bir şeyi qeyd etməliyəm. “Cinayət və cəza” Dostoyevski'dən oxuduğum ilk roman olub, eynilə “Anna Karenina”nı “Hərb və sülh”dən əvvəl oxumuşam. İlk sevgi fenomeni var bəlkə bu məsələdə?! İlk oxunan əsər oxucunun daha uşaq və ya daha gənc yaşına təsadüf edir, bu əsərin bağışladığı təəssürat ürəkdə qalır, unudulmur, ilk sevgi kimi. Lakin, bu yerdə, söhbətin məhz güclü əsərlərdən və onlardan birinə üstünlük verilməsindən getdiyini xüsusi qeyd etmək lazımdır. Güclü əsərlə zəif əsəri müqayisə edərkən “ilk sevgi” yanaşması işləməyəcək. Orta məktəbdə oxuduğum dünya və Azərbaycan ədəbiyyatlarından misal gətirmək istəyirəm.

James Fenimore Cooper (Ceyms Fenimor Kuper, 1789 - 1851) əsasən “Leatherstocking Tales” (“Dəri corab əhvalatları”) adı altında birləşmiş beş kitabı ilə məşhurlaşmışdır. Bu kitablardan 5-ci sinifdə Azərbaycan türkcəsinə tərcümə olunmuş “Ləpirçi”ni (The Pathfinder), 6-cı sinifdə isə “Sonuncu Mohikan”ı (“The Last of the Mohicans”) oxudum.

Qeyd. Bu əsərlər ruscadan tərcümə olunduğuna görə azərbaycanca “Mohikan” deyil, “Mogikan” yazılmışdı.

Hər iki kitab məni heyran etdi. Sonralar digər üç kitabı rusca tapıb oxudum. İlk iki kitabdakı ləzzəti ala bilmədim. Bir tərəfdən “Sonuncu Mohikan”ın ən gözəl əsərlərdən biri kimi qəbul edildiyini bildim, digər yandan görkəmli rus ədəbiyyatşünası V.Q. Belinski'nin (1811-1848) J. F. Cooper'i, xüsusilə onun “Ləpirçi”sini çox yüksək qiymətləndirdiyini oxuyub sevindim. Beş kitabdakı ikisinə olan böyük marağımın səbəbi o iki kitabı öncə oxuduğum deyil, onların digərlərindən daha güclü əsər olduqlarıymış.

Məmməd Səid Ordubadi'nin “Qılınc və qələm” romanını ləzzətlə oxumuşam (orta

məktəbdə). Bir qədər sonra (yənə orta məktəbdə) bu yazıçının "Döyüşən şəhər" və "Gizli Bakı" romanlarını oxudum; bu əsərləri "Qılınc və qələm"lə müqayisədə zəif gördüm (indi "Qılınc və qələm"ə müəyyən tənqidi baxışım olsa da). Burada artıq nəyi əvvəl, nəyi sonra oxumağın mənası yoxdur. Eyni sözü Süleyman Rəhimovun "Mehman" əsəri ilə üç iri həcmli romanı – "Şamo", "Saçlı" və "Ağbulaq dağları"nda haqqında demək mümkündür. Mehman ideyalı və dinamik əsərdir, digər üç roman isə yorucudur. Mən birinci "Şamo"nu oxumuş və yarımçıq buraxmışam.

* * *

Dreiser həyatın çətinliyini öz üzərində hiss etmişdi. O, sosial müdafiənin zəruriliyini irəli sürür, Amerika kapitalizmini tənqid edir, sosial ədalətsizliyə uğramış insanların müdafiəsinə qalxırdı. Bu səbəbdən Dreiser'in kommunistlərə, kommunist ideyalarına rəğbəti vardı. 1927-ci ildə 11 həftə ərzində SSRİ-ni gəzdi, Bakı da da oldu. Bu səfər barədə "Dreiser Rusiyaya baxır" ("Dreiser Looks at Russia", 1928) adlı təəssüratlarını qələmə aldı. Dreiserin kommunist ideologiyasına və Sovet İttifaqına rəğbəti ilə yanaşı, sosializmin bəzi kölgəli cəhətlərini gördüyü və söylədiyi də yaxşı məlumdur. Dreiser öz açıq fərdiyyətçilik fikri ilə bərabərləşdirici sosialist ideyaları arasındakı uyumsuzluğu görür və qeyd edirdi.

Deyilənə görə, Dreiser 1945-ci ildə maddi kömək almaq üçün SSRİ-yə müraciət etmiş, ona əsərlərinin SSRİ-də nəşrlərinə görə əmək haqqı (honorarium) göndərilmişdi. O, 1945-ci ilin avqustunda, ölümündən bir neçə ay əvvəl Kommunist partiyasına üzv oldu. Bu üzvlüyün saxta olduğunu, ərizəni Dreiserin özü yazmadığını iddia edənlər də var.

Dreiser əsərlərində sevgi və şəhvəti həm psixoloji, həm sosial tərəfdən təhlil edir, bioloji tərəfə toxunsa da, dərinə getmir. Dreiser böyük yazıçı olaraq insanın yaşadığı sevgiləri yazır, əxlaq dərsi vermir. Puritan Amerikanın yaratdığı çərçivələrə qarşı gerçəkliyin natural təsvirini qoyan Dreiser Amerika ədəbiyyatında ifadə azadlığına ən böyük töhfə verən qələm sahiblərindən biri, bəlkə də birincisidir.

1930-cu ildə Dreiser ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatına namizəd oldu, amma səsvermə Sinclair Lewis'in xeyrinə oldu. Nobel mükafatı təqdim edilmə mühazirəsində S. Lewis öz həmkarını çox yüksək qiymətləndirməyi unutmadı: "Amerika bədii ədəbiyyatında Viktoriya (Victorian) və Howells (Howellsian) qorxaqlığı və ədəb-nəzakətindən düzlük, cəsarət və həyat ehtirasına gedən yolu hər kəsdən daha çox təkbaşına addımlayan, adətən qiymətləndirilməyən, əsasən nifrət edilən Dreiser təmizlədi. Onun pionerliyi olmasaydı, şübhə edirəm ki, hər hansı birimiz - həbsxanaya göndərilmək istəmədikcə - həyatı, gözəlliyi və dəhşəti ifadə etməyə iddia edə bilərdik".

Qeyd. Böyük Britaniya kraliçası Viktoriya'nın 64 illik ömrü (1837-1901) tarixdə Viktoriya dövrü (Victorian era) adı almışdır. Bu dövrdə mənəviyyat, din və davranış mədəniyyəti ictimai həyat və ailə dəyərlərinin əsası sayılırdı, şişirdilmiş, mübaliğəli ləyaqət dəbdə idi. Kraliça Viktoriya ilə eyni ildə doğulmuş amerikalı yazıçı və ədəbiyyatşünas William Dean Howells (1837-1920) sosial ədalətdə dürüstlük və mənəviyyatın rolunu vurğulayır, ədəbiyyatda incə realizmi müdafiə edirdi. O, Lev Tolstoy'un təsiri altında olmuş, xristian sosialist və sosial-etik ideyaların təbliğatçısı idi. Viktoriya dövrü və Howells ədəb-əxlaq ənənələrinə sadıqlığı tələb edirdilər.

19-cu əsr və 20-ci əsrin əvvəlləri Azərbaycan xalqının tarixi və mədəniyyətini, sosial həyat və mənəviyyatını yaxşı təsəvvür etmək üçün Sabir, Cəlil Məmmədquluzadə və Üzeyir Hacıbəyov kimi yazıçı və publisistlərin yaradıcılığı ilə tarıxla zəruridir. Honoré de Balzac'ın əsərləri Fransanın, Turgenev, L. Tolstoy və Dostoyevski'nin əsərləri Rusiyanın uyğun dövrünü anlamaq üçün çox vacibdir. Dreiser'in yaradıcılığına müraciət etmədən o dövr Amerika cəmiyyətini anlamaq və öyrənmək çox çətin olardı.

RAMİZ QULİYEV VƏ TARIN SEHRI

Hamlet İsxanlı

Tar mədəni irsimizin incilərindən biridir. Musiqi aləti kimi ruhumuzu oxşamaqla yanaşı, tar lüğət fondumuzu zənginləşdirən ifadələrin, metaforların yaradıcısıdır - "Sarı sim", "Oxu tar, oxu tar, səni kim unudar" kimi... Bədii əsərlərdə, həmçinin, incəsənətdə maraqlı tarzən, "tar çalan oğlan", "tar çalan qız" obrazları vardır. Müşfiq'in ölməz "Oxu tar" şeiri, Cəfər Cabbarlı'nın "1905-ci il" dramı yada düşür. Qoca Baxşı tərda "Sarı gəlini" ifa edir, oxuyur. O, sonda tarını sevdiyi erməni qızı Sonaya verir, yadigar kimi. Salam Qədizadə'nin "Qış gecəsi" romanının baş qəhrəmanı tələbədir, yoldaşları arasında "tar çalan oğlan" kimi tanınır...

"Tar çalan oğlan" adlı bir həzin mahnı var, musiqisi Hacıbaba Həsənov'undur, yadımdadır, Sara Qədimova və Fatma Mehraliyeva oxuyurdular:

*Çalırsan incə-incə
Hamının ürəyincə
Necə heyran olmayım
Mən səni dinləyincə...*

Mən Gürcüstanda kənddə böyümüşəm. Biz tərəflər aşiq diyarıdır, aşiqsiz məclis olmazdı. Muğama və tara Azərbaycan radiosunda qulaq asırdım. Ustad Aşiq Əmrah Gülməmmədov sazın simlərini artırıb 9-dan 11-ə (4-üst, 3-orta, 4-aşağı), pərdələri 14-dən 16-ya qaldırmışdı. Bu işdə, mümkündür ki, sazın daxili ahəngi ilə yanaşı tarla müqayisə də müəyyən rol oynamışdı. Bir şeyi yaxşı xatırlayıram – Aşiq Əmrah sazda gözəl muğam ifa edirdi, bu

zaman sazının səsi tarın səsinə benzəyirdi. Əmrah, muğam, xalq mahnılarını və bəstəkar mahnılarını bilən, onları sazda xüsusi məlahətə ifa edən böyük musiqiçi, sözü və hərəkətinə çox fikir verən ağır taxtalı şəxs idi. Üzeyir bəyin Koroğlu operasının üvertürasını sazda elə ifa edirdi ki, sanki orkestrə qulaq asırsan. Kənd klubumuzda ustad aşuqlar Əmrah, Kamandar və Alxan`ın muğam girişi ilə Səməd Vurğun`un "Dağlar"ını necə ifa etdikləri gözümün önündə və qulaqlarımdadır. Əmrahın ifasında Osmanlı-Anadolu havalarına, muğamsayağı "Qaraçı" havasına qulaq asmışam.

* * *

Tarı və tarda ifanı təkmilləşdirənlərin başında Sadıqcan (Mirzə Sadıq, 1846-1902) gəlir. O, tarın çəkisini azaltmış ki, döşdə çala bilsinlər. Hindistanda tara bənzər simli musiqi alətini dizləri üstündə və ya yerə qoyub çalırlar; bizim tarı da elə çalırmuşlar. Hazırkı Azərbaycan tarının 22 pərdəsi, 11 simi var: Sadıqcan əvvəl 5, sonra 6 simli klassik İran tarından fərqli olaraq simlərin sayını artırıb 11 etməklə və digər islahatlarla tarın imkanlarını artırdı. Tarın səsi rıqqətə gətirir, bu səs tarzının pərdələrdə gəzən sol əli və mizrabı simlərə toxunduraraq, simləri ehtizaza gətirən sağ əlinin barmaqları sayəsində yaranır. Tara gözümüz alışıb, tar doğmadır, amma, tar sadə musiqi aləti deyil, diqqətlə baxanda, onun forması, quruluşu qeyri-adi, sanki, canlıdır - böyük çanaq, kiçik çanaq, qol, kəllə, aşuqlar və ya qulaqlar, pərdə, mizrab - bunların hansı ağaclarından və materiallardan və necə hazırlanması mühümdür.

Üzeyir Hacıbəyov`un nəzəri, praktik və təşkilati işləri sayəsində Azərbaycan tarı və digər Azərbaycan musiqi alətləri simfonik orkestrə daxil ola bildilər. Nəticədə, Azərbaycan musiqisi dünyaya açılmaqda çətinlik çəkmədi. Üzeyir bəydən üzünə bu yana Azərbaycan bəstəkarları tar və orkestr, tar və piano üçün ilhamlı əsərlər yazmışlar.

* * *

Azərbaycan musiqisi oynaq, canlı, şən, şux və dinamikdir, vüqar və qəhrəmanlıq hissələrini yaxşı ifadə edə bilər, "ağlar-qanlı" deyil. Bu bənzərsiz musiqiyə həyat verən, nəfəs verən ifaçılardır, xanəndə və müğənnilərdir, musiqi alətlərini səsləndirənlərdir, orkestrdir. Mahir tarzənimiz Ramiz Quliyev öz fəvqəladə ifası ilə Azərbaycan musiqisinə və rahatca deyə bilərik, musiqi dünyasına gözəllik, zənginlik və yenilik gətirmişdir. O, tarını ənənəvi muğam triosunda səsləndirməklə yanaşı, solo - tar ifasında və modern sistemlərdə - tar və fortepiano ikiliyində və orkestr içində geniş fəaliyyət göstərmiş, Azərbaycan, rus və Avropa klassiklərinin mürekkəb əsərlərini ifa etmişdir.

Tarın zamanla ayaqlaşmasında tanınmış az sayda bəstəkar və tarzənlərimizin sırasında Ramiz Quliyev xüsusi yer tutur, onun yaradıcı və yüksək ifa ustalığı şübhəsizdir, danılmazdır. Sənədən gələn improvizasiyalı muğamda da, not dəqiqliyi olan Avropa musiqisində də, mahnı, rəqs, simfonik əsər, opera və baletlərdən parçalarda da özünü göstərir. Ramiz Quliyev həm ənənəni yaşadan, həm də gözəl yeniliyi sevən, yenilik edən və bu zaman məsuliyyətini dərk edən sənətkardır. Özü-özünü yoğurmuş şəxsiyyətdir Ramiz Quliyev. O, kökündən qopmağın da tam əleyhinədir, ancaq keçmişlə yaşayıb, yeniliyə göz yummağın da.

Çox geniş konsert proqramına, repertuara malik olan usta sənətkar öz sənətini və ifaçılıq mədəniyyətini müxtəlif zamanlarda çox müxtəlif ölkələrdə nümayiş etdirmiş, tarda ifası ilə Şərqi Qərbe, Qərbi Şərqe anlatmış, yaxınlaşdırmış, qovuşdurmuş, musiqi sevənləri və peşəkar musiqiçiləri təəccübləndirmiş, kövrəltmiş, coşdurmuş, heyrətləndirmişdir. Ramiz Quliyev çoxçalarlı milli musiqimizi dünyaya çatdırmaq və eyni zamanda dünya musiqisinə milli çalarlar vermək kimi çətin işin öhdəsindən gələn və bunu özünə vəzifə bilən nadir sənətkardır. Bəstəkarlar tarın iştirakı olan əsərlərinin Ramiz Quliyev tərəfindən ifa olunmasını arzu edirlər. Ramiz Quliyev çox klassik əsərləri və yeni dövr yaradıcılıq nümunələrini ilk dəfə öz tarı ilə səsləndirmiş, yaradıcı yeniliklərə imza atmışdır.

* * *

Ramiz Quliyev'in həyat ehtirası, həyat sevgisi tərənqə qidalanır, tar onun ən yaxın dostu və sirdaşdır. Onun ürəyi tarla döyünür, beyni tarı düşünür, əlində cövlan edən, deyərdim ki, tüğyan edən mizrabı, əlləri, biləkləri, qolları ürəkəndən və beyindən gələn hiss, duyğu və istəklərini oxudur. O, tarın bədii və texniki imkanlarından sanki maksimum dərəcədə bəhrələnir. Tar çətin musiqi alətidir, mizrab vurmaqla arasıkəsilməz ahəng yaratmaq asan başa gəlmir, xeyli zəhmət, bədii duyum və illərlə bəslənən texnika tələb edir. Texniki parametrlərinə görə xeyli çəvik və imkanlı Azərbaycan tarını ram etmək üçün Ramiz Quliyev istedadını zəhmətlə, inadkarlıqla cilalamış, həmişə öyrənmiş, tara sevgisi ehtirasa çevrilmişdir.

Ramiz Quliyev'in sinəsində tar xanəndəyə çevrilir, müğənniyə dönür, oxuyur. Hər sənətkar kimi musiqi sevənlərin təriflərindən, alqışlarından xoşlansa da, Ramiz Quliyev özünə qarşı çox tələbkar olmuş, bu tələbə cavab vermək, özünü razı salmaq üçün arası kəsilmədən çalışmışdır. O, tarın nəhayətsiz qüdrəti olduğuna inanmış, yeni imkanlar axtarmış, sanki tarın bütün nöqtələrini dilləndirə bilməmiş, ürəyindən keçənlərin, yəqin ki, mühüm hissəsini tərənqə söyləyə bilməmiş, həsrət, nisgil və sevincini ifadə etmişdir. Tarı ram edən bu mahir tarzən tara əsir düşmüş, bu əsirlikdə yaşamaq Ramizi məşhurlaşdırmış və musiqi sevənlərin zövqünü oxşamışdır.

* * *

Balaca Ramiz böyük tarı qucağına basıb, onu ilk dilləndirən anlarında nə hiss edirdi?! Bilmirəm, amma əminəm ki, qısa vaxtda tarın sehrinə düşmüşdü və tar da ona cavab vermiş, onun sinəsinə sığınmışdı. Sadə yaşadı, indiki nəsillərin təsəvvür edə bilmədikləri çətinliklər gördü, nəfəsinə qalib gəldi, dünya nemətlərinə uymadı, tarın sehrindən çıxmadı... Bəs indi böyük Ramiz Quliyev tarı bağrına basanda, ürəyinin telləri ilə tarın simləri bir vuranda nə hisslər keçirir?! Bilmirəm, amma əminəm ki, ətraf aləmi unudur, öz tar dünyasında yaşayır, tarının sehiri insanları vəcdə gətirir, xoşbəxt edir, tarzən özü də bunu duyur və xoşbəxt olur. Onun ifasında muğamlar da ("Rast", "Orta mahur", "Segah" və bütün muğamlar), "Qaytağı", "Ana", "Ay işığında", "Ləpələr", "Qərənfil", "İlk məhəbbət" "Ləpələr", "Hardasan", "Oxu tar", "Ayrılıq", "Zərif gültüslüm", "Nədən oldu" və "Dalğalar" kimi gözəl mahnılar da, klassik dünya musiqisi də eyni dərəcədə ustalıqla səslənir. Ramiz Quliyev qədər zəngin repertuara, geniş diapazona və sürətə malik, müxtəlif çalarlı səslər yaratmaq, onlar arasında melodik keçidlər etmək, səsləri uzatmaq, dalğalandırmaq, yırğalandırmaq, titrətmək ustalığına malik sənətkar, qeyri-adi gəzişmələri, xırdalıqları, virtuoz texnikası olan musiqiçi çox deyil.

* * *

Ramiz Quliyev 1947-ci il aprelin 30-da Ağdamda doğulmuş, Asəf Zeynallı Musiqi Məktəbində oxumuş, Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının (indiki Musiqi Akademiyasının) tar və dirijorluq sinfini bitirmişdir (1964-1969). Xalq artistidir (1988). Ramiz Quliyevin pedaqoji fəaliyyəti də təqdirəlayiqdir, tar sinfi üzrə konservatoriyanın professoru, kafedra müdiri olmuş, tar və digər xalq çalğı alətləri üçün konsert və tədris materialları tərtib etmiş, istedadlı tələbələr yetişdirmişdir. Pianoçular Ramiz Quliyev'lə birgə çalışmadan çox şey qazandıqlarını deyirlər. Ramiz Quliyev'in bioloji davamı olan oğlu Əyyub həm də musiqiçi kimi onun peşəsini uğurla davam etdirir. Ramiz Quliyev Azərbaycan mədəniyyətinə aid filmlərdə tarzən və aktyor kimi iştirak etmiş, haqqında "Havalansın tarın səsi" (1991) adlı film çəkilmişdir.

Ramiz Quliyev'in əlləri ürəyindən keçənləri hiss edib, tərənqə möcüzə yaradır, ürəyinin telləri əllərinin yaratdığı möcüzəni duyub, tarın simləri ilə həmahəng döyünür. Eşq olsun o ürəyə, o əllərə!

ŞƏRQ-QƏRB

XƏZƏR UNİVERSİTETİ ISBN AGENTLİYİNİN ƏMƏKDAŞLARI “ŞƏRQ- QƏRB” NƏŞRİYYATINDA

EMPLOYEES OF KHAZAR UNIVERSITY'S ISBN AGENCY AT “EAST-WEST” PUBLISHING HOUSE

İyunun 16-da Xəzər Universiteti ISBN Agentliyinin əməkdaşları – universitetin nəşriyyatının rəhbəri Zakir Yusifovlu və ISBN koordinatoru Səbinə Əlimərdanova ölkənin aparıcı nəşriyyat evlərindən biri olan Şərq-Qərb nəşriyyatında olublar.

“Şərq-Qərb” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (ASC) 1986-cı ildən etibarən dövlət müəssisəsi olaraq 4 nömrəli Bakı Kitab Mətbəəsi kimi fəaliyyətə başlamışdır. 2001-ci ildə müəssisənin təşkilati-hüquqi forması dəyişdirilmiş və o, “Şərq-Qərb” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə çevrilmişdir. “Şərq-Qərb” ASC Nəşriyyatı Azərbaycanda nəşriyyat sahəsində öz imzası olan, gördüyü işin keyfiyyətinə zəmanət verən ən qabaqcıl nəşriyyatlardan biridir.

Görüşdə İSN-in fəaliyyəti ilə bağlı məlumatlandırıcı xarakterli informasiya çatdırılaraq, bəzi məsələlərə aydınlıq gətirilib və suallar cavablandırılaraq, gələcək əməkdaşlıqla bağlı təklif və tövsiyələr dinlənilib.

On June 16, Khazar University's ISBN Agency staff - Zakir Yusifoglu, head of the university's publishing house, and Sabina Alimardanova, ISBN coordinator - visited the East-West publishing house, one of the country's leading publishing houses.

“East-West” Open Joint Stock Company (OJSC) has been operating as a state enterprise since 1986 as Baku Book Printing House No. 4. In 2001, the organizational and legal form of the enterprise was changed and it was transformed into “East-West” Open Joint Stock Company. “East-West” OJSC Publishing House is one of the leading publishing houses in Azerbaijan, which has its own signature in the field of publishing and guarantees the quality of its work.

During the meeting, informative information on the activities of ISBN was provided, some issues were clarified and questions were answered, suggestions and recommendations on future cooperation were heard.

Xəzər Universiteti

XƏZƏR UNIVERSİTETİ ARDNF-NİN "TƏHLİLÇİ MƏZUN" TƏCRÜBƏ PROGRAMININ PARTNYOR UNIVERSİTETİ MÜƏYYƏN OLUNUB

KHAZAR UNIVERSITY APPOINTED AS A PARTNER UNIVERSITY OF SOFAZ'S "GRADUATE ANALYST" INTERNSHIP PROGRAM

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu (ARDNF) növbəti təcrübə proqramına start verib. "Təhlilçi məzun" (Graduate Analyst) təcrübə proqramı çərçivəsində partnyor universitetlərlə işbirliyi əsasında məlumatlandırma və qeydiyyat işlərinə başlanılıb.

Belə ki, bir aylıq "Təhlilçi məzun" proqramına əsasən, sonuncu kurs bakalavr və magistratura tələbələri, həmçinin 2021-ci il universitet məzunları qrup müsahibə sessiyası əsasında təcrübə proqramına qəbul olunaraq, 2022-ci ilin iyun ayı boyu proqram çərçivəsində Fondun İnvestisiya, Risklərin idarə edilməsi, Neft kontraktları, Bütçə proqnozlaşdırma və layihələr, Hesablaşmalar, Təhlükəsizlik, İnsan resursları və Hüquq departamentlərindən birində real iş mühitində, əyani tapşırıqlar üzərində işləməklə müvafiq sahələrdə praktik biliklər qazanmaq imkanı əldə edəcəklər.

Proqram çərçivəsində dörd təhsil ocağı - Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, ADA Universiteti, Xəzər Universiteti və Azərbaycan-Fransız Universiteti partnyor universitetlər müəyyən olunub.

Təcrübə proqramının yekunları və hesabatlılığı barədə məlumatlar Fondun rəsmi sahifələrində yerləşdiriləcək.

2022-ci il mayın 6-da AZƏRTAC və digər informasiya portalları bu barədə xəbər yayımlamışdır.

The State Oil Fund of the Republic of Azerbaijan (SOFAZ) has launched another pilot program. As part of "Graduate Analyst" internship program, information and registration activities have been started in collaboration with partner universities.

Thus, according to the one-month "Graduate Analyst" program, the last year undergraduate and graduate students, as well as 2021 university graduates were admitted to the internship program based on group interview sessions, and throughout the program in June 2022, they will have the opportunity to gain practical knowledge in relevant fields by working on real-life assignments in one of the Fund's Departments of Investment, Risk Management, Oil Contracts, Budget Forecasting and Projects, Accounts, Security, Human Resources and Law.

Within the framework of the program four educational institutions - Azerbaijan State Economic University, ADA University, Khazar University and Azerbaijan-French University - have been identified as partner universities.

Information on the results and accountability of the internship program will be posted on the official pages of the Foundation.

On May 6, 2022, AZERTAC and other information portals published news on this issue.

https://azertag.az/xeber/Dovlet_Neft_Fondu_novbeti_tecrube_proqramina_start_verib-2124527

DÖVLƏT İMTAHAN MƏRKƏZİ ALI TƏHSİL MÜƏSSISƏLƏRİ İLƏ RƏSMİ ƏMƏKDAŞLIĞA BAŞLAYIB

THE STATE EXAMINATION CENTER OFFICIALLY STARTED COOPERATION WITH HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

İyunun 22-də Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC), Bakı Mühəndislik Universiteti (BMU), Xəzər Universiteti, Azərbaycan Texniki Universiteti (AzTU), Mingəçevir Dövlət Universiteti (MDU) və Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (ADAU) ilə maliyyə sahəsində savadlılığın artırılması, maliyyə, mühasibat və audit ixtisasları üzrə fənn proqramları, tədris planları və daxili semestr imtahanlarının təkmilləşdirilməsi, beynəlxalq və yerli kvalifikasiyalara uyğunlaşdırılması məqsədilə anlaşma memorandumu imzalayaraq, rəsmi əməkdaşlığa başlayıb.

Tədbirdə Xəzər Universitetindən rektor İradə Xəlilova və İqtisadiyyat və menecment fakül-

On June 22, the State Examination Center (SEC) officially signed a memorandum of understanding with Azerbaijan State University of Economics (UNEC), Baku Engineering University (BEU), Khazar University, Azerbaijan Technical University (AzTU), Mingachevir State University (MSU) and Azerbaijan State Agrarian University (ASAU) to increase financial literacy, improve subject programs, curricula and internal semester exams in finance, accounting and auditing, and bring them into line with international and local qualifications.

Rector of Khazar University Irada Khalilova and Dean of the School of Economics and Management Jeyhun Mammadov attended the

təsinin dekani Ceyhun Məmmədov iştirak etmişlər.

Tədbirdə çıxış edən DİM-in Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə ali təhsil müəssisələrinin əməkdaşlıq üçün göstərdiyi marağı yüksək qiymətləndirib və bu razılaşmanın tələbələrin həm nəzəri biliklərə, həm də praktik bacarıqlara daha dərinlən yiyələnmələri istiqamətində müstəsna rol oynayacağını qeyd edib.

Sədr PMS imtahanlarının IFAC (Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyası) standartlarına uyğunlaşdırılması, PMS-ə sahib şəxslərin ACCA-nın müvafiq kvalifikasiyalarından azad olması mexanizmləri, peşəkar inkişaf proqramlarının hazırlanması və sertifikatlaşdırma prosesi ilə inteqrasiyası kimi məsələlərə toxunub. O, həmçinin DİM tərəfindən keçirilən PMS imtahanları haqqında statistik məlumatlar təqdim edib, DİM-in Maliyyə Nazirliyi, peşəkar mühasib təşkilatları və tədris mərkəzləri ilə əməkdaşlığını xüsusi vurğulayıb.

Tədbirdə ACCA-nın Türkiyə Regional Mərkəzinin nümayəndəliyinin iştirakı xüsusilə qiymətləndirilib və Filiz Demiröz bu əməkdaşlığın əhəmiyyəti, eləcə də ACCA kvalifikasiyalarının yaratdığı imkanlar barəsində danışıb.

Görüşdə çıxış edən ali təhsil müəssisələrinin rektorları, o cümlədən Xəzər Universitetinin rektoru İradə Xəlilova da razılaşmanın tərəflər üçün faydalı olacağını, universitetlər tərəfindən ciddi addımların atılmasına zəmin yaradacağını, mühasibatlıq sahəsində tədris zamanı praktiki vərdişlərin mənimsənilməsində, eyni zamanda, beynəlxalq mühasibatlıq standartlarının tətbiqi ilə bağlı əməkdaşlığı dərinləşdirəcəyini qeyd ediblər.

Qeyd edək ki, DİM-in ali təhsil müəssisələri ilə imzaladığı memorandumlar DİM və ACCA arasındakı anlaşma memorandumundan irəli gələn fəaliyyətlərin icrasına da töhfə verəcək.

AZƏRTAC və ölkənin digər xəbər agentlikləri və portalları tədbir haqqında geniş xəbər yayımlamışlar.

event.

Speaking at the event, Maleyka Abbaszadeh, Chairperson of the Board of Directors of the State Examination Center (SEC), highly appreciated the interest of higher education institutions in cooperation, noting that this agreement will play an exceptional role in deepening students' theoretical and practical skills.

The chairperson touched upon issues such as bringing PMS exams in line with IFAC (International Federation of Accountants) standards, mechanisms for exempting PMS holders from relevant ACCA qualifications, establishing professional development programs and integration with the certification process. She also provided statistics on PMS exams conducted by SEC, emphasizing the cooperation of the Ministry of Education with the Ministry of Finance, professional accounting organizations and training centers.

The participation of the ACCA Turkey Regional Center in the event was especially appreciated, and Filiz Demiroz spoke about the importance of this cooperation, as well as the opportunities created by the ACCA qualifications.

Rectors of higher education institutions, including Irada Khalilova, Rector of Khazar University, spoke at the meeting. Irada Khalilova emphasized that the agreement will be beneficial for the parties, will pave the way for serious steps by universities, will deepen cooperation in the acquisition of practical skills in accounting, as well as the application of international accounting standards.

Note that the memorandums signed by the SEC with higher education institutions will also contribute to the implementation of activities arising from the memorandum of understanding between the SEC and the ACCA.

AZERTAC and other news agencies and portals of the country covered the event.

https://azertag.az/xeber/Dovlet_Imtahan_Merkezi_ali_tehsil_muessiseleri_ile_resmi_emekdasliga_baslayib_YENILANACAK-2188574

BALAŞIN "GÖR NƏ GÜNLƏRƏ QALDIN" ARIYASININ SÖZLƏRİNİN HƏMMÜƏLLİFİ KİMDİR?

Əlirza Balayev,
əməkdar jurnalist

Fikrət Əmirov zamanın bir daha yetirməyəcəyi dahi sənətkarlardandır. Heç şübhəsiz, bəstəkarın "Sevil" operası, "Min bir gecə" baleti, simfonik muğamları Azərbaycan musiqi sənətinin zirvəsində qərarlaşmış və dünyada tanınan möhtəşəm əsərlərdir.

Sənətşünasların yekdil fikrinə görə, "Sevil" müasir mövzuda lirik-psixoloji janrda yazılmış ilk Azərbaycan operası olmaqla yanaşı, respublikada opera sənətinin inkişafında mühüm mərhələ olmuş və bəstəkarın yenilikçi fikirlərini bir daha nümayiş etdirmişdir.

Fikrət Əmirov yazırdı ki, "Mən Cabbarlının əsərlərinə vurğunam. Ancaq ən çox xoşuma gələn "Sevil" pyesinə olan məhəbbət onu mənim tərcümeyi-halına yazmışdır. Mən "Sevil" operasını əzbərləyə-əzbərləyə ona musiqi yazmışam və hər gün də Cəfər Cabbarlının qarşısında hesabat vermişəm. Yəni hər musiqi parçasından sonra "görəsən bu, Cəfərin xoşuna gələrdimi?" deyərək, öz-özümə fikirləşmişəm." (*Fikrət Əmirov. Musiqi aləmində. Bakı, 1983, səh.43*).

Operanın ilk tamaşası 1953-cü il dekabrın 25-də Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında olmuşdur. Tamaşanın quruluşunu Mehdi Məmmədov vermişdi. Dirijor Əməkdar incəsənət xadimi Əfrasiyab Bədəlbəyli idi. Tamaşanın bədii tərtibatını Əməkdar incəsənət xadimləri Ənvər Almazadə və İzzət Seyidova yerinə yetirmişdilər. Baş rolların ifaçıları Vera Abişeva (Sevil) və Rəşid Behbudov (Balas) idi.

Mən "Sevil" operasının tamaşasına ilk dəfə ötən əsrin 60-cı illərində tələbə ikən baxmışam. 1970-ci ildə yüksək sənətkarlıqla çəkilməmiş "Sevil" filminə də, nə zaman göstərilə, maraqla baxıram. (Ssenari müəllifləri: Vladimir Qorikker, Andrey Donatov, Tələt Əyyubov; quruluşçu rejissor: Vladimir Qorikker; quruluşçu operator: Rasim İsmayılov. Baş rollarda Valentina Aslanova (Sevil) və Həsən Məmmədov (Balas) çəkilməşdilər.

Əvvəlki illərdə diqqətimi cəlb etməyən bir məqam son vaxtlarda Balasın ariyasını hər dinləyəndə sual doğururdu: əruz vəzninin rəsmi bəhrində olan beyt ariyaya hardan gəlib? Yaddaşa etibar etmək olmazdı, dəqiqlik üçün Xəzər Universitetində iş yoldaşım, Musiqi və incəsənət departamentinin müdiri, əməkdar müəllim, tanınmış pianoçu Zülfüyyə Sadıqova xahişimlə operanın klavirini gətirdi.

*"Gör nə günlərə qaldın,
Öz cəzandır, çək Balas.
Hamının üzü döndü,
Axır qaldın tək, Balas.
İndi neyləyim mən, ah,*

*Sevil görən hardadır?
O, bu evdən gedəli,
Görən nə haldadır?
Gör nə günlərə qaldın,
Öz cəzandır, çək Balaş.
Hamının üzü döndü,
Axır qaldın tək, Balaş.
Vermərəm könlümü bir dilbərə bundan sonra,
Olmarəm mail o siminbərə bundan sonra.
Ah, Dilbər, bərhad etdin həyatımı,
Nəçin uydum, düçar oldum bu afətə?
Özüm öz könlümü saldım zillətə,
Saldım öz ömrümü bu fəlakətə.
Özüm öz könlümü verdim Dilbərə,
Saldım öz ömrümü bu bəlalərə.
Nəçin gəldim düçar oldum bu afətə?"*

Bu beytin "Sevil" pyesi əsasında operanın librettosunu yazmış görkəmli şair Tələt Əyyubova məxsus olmadığı aydın idi. Ən əvvəl ona görə ki, onun leksikonunda "siminbər" (*farsca - bədəni gümüş kimi ağ, gözəl bədəni olan*) sözü ola bilməzdi. Ümumiyyətlə, bu söz klassik Azərbaycan poeziyasında gözəllərin vəsfində nadir rast gəlinən sözlərdəndir. Həm də beyt kontekstə görə elə ustalıqla seçilib ki, Balaşın əhval-ruhiyyəsini gözəl ifadə etməsi ilə yanaşı, beytdəki ümumi isim "dilbər" də ifadə xüsusiləşərək, əsərin qəhrəmanı Dilbərə aid olur.

Vaxt ötdükcə ədəbiyyatçı, musiqiçi dost-tanışlarla görüşəndə, yaxud zəngləşəndə bu sualı onlara verirdim. Tələt Əyyubova məxsus ola bilməyəcəyini təsdiqləsələr də, müəllifinin kim olduğunu bilmirdilər və üstəlik yarıcıddı, yarızarafət məni qınayırdılar da ki, işin-gücün qurtarıb?

Nəhayət, Novruz tətili günlərində həmmüəllifi axtarıb tapmaq qərarına gəldim. Dilimin sadəliyi ("siminbər" istisna olmaqla) və Tələt Əyyubovun, Fikrət Əmirovun müasiri olması mülahizəsinə görə əvvəlcə Vahidin qəzəllərinə baxdım. Yox idi. Beyt, üslubuna görə, Nəsimi qəzəllərindən uzaq idi. Füzulidə də tapılmadı. Qahrılı Seyid Əzim (ona görə ki, beyt məhz məşhur şairlərin birindən götürülə bilərdi) və tapıldı (Seyid Əzim Şirvani. Əsərləri. Üç cildə. Azərbaycan SSR EA Nəşriyyatı, Birinci cild, 1967, s.62). Həm də beytlər arasında fərq üzə çıxdı.

*Vermənam könlümü bir dilbərə bundan sonra,
Olmanam aşiq o siminbərə bundan sonra.*

Feillərdəki fərqi nəzərə almamaq olar. Ancaq ariyada "mail", orijinalda "aşiq"dir. Burada iki mülahizə ola bilər. Məlum olduğu kimi, klassiklərin müxtəlif nəşrlərində nüsxə fərqləri olur. Ya belədir, ya da musiqinin tələbinə görə söz dəyişdirilib ki, bu barədə mütəxəssislər fikir söyləyə bilər.

Yazını bitirmişdim ki, telefon zəngi oldu. Uzun illər ərzində Türkiyədə yaşayıb işləyən, musiqili tamaşalar üzrə Azərbaycanda yeganə mütəxəssis-rejissor, Türkiyənin musiqi mühitinə böyük töhfələr vermiş, Mersində opera və balet teatri qurmuş və ən əsası, Azərbaycan mədəniyyətinin xarici ölkələrdə yorulmaz təbliğatçısı, BMT-nin Sülh məramlı səfiri, Azərbaycanın Xalq artisti, yaxın dostum Əflatun Nemətzadə idi. Beytin kimə məxsus ola biləcəyi sualını ona da verdim. "Bilmirəm" söyləyəndən sonra maraqlı bir məlumat verdi. Dedi ki, "həyatının son illərində Fikrət müəllimlə bir neçə dəfə evində görüşəsi oldum, hər dəfə də stolunum üstündə Seyid Əzimin kitabını görürdüm, Seyid Əzimdə axtar." Dedim ki, tapmışam, özü də məhz Seyid Əzimdə. Buradan belə ehtimal etmək olar ki, ariyaya əlavəni Fikrət Əmirov özü etmişdir.

Və burda bir mülfüm həqiqət də bir daha təsdiqini tapır: dahi sənətkarların söz çeşməsinin gözü heç vaxt tutulmur, yüz illər sonra da çağlayır, onlardan istifadə olunur. Seyid Əzim Şirvaninin özünün də yazdığı kimi:

*Mövti-cismani ilə sanma mənim ölməgimi,
Seyyida, ölmənam, aləmdə səsım var mənim.*

Mart, 2022

İNGİLİS DİLİ VƏ ƏDƏBİYYATI DEPARTAMENTİNİN MAĞİSTR TƏLƏBƏLƏRİ ELMI İŞLƏRİNİ MÜDAFİƏ ETDİLƏR

MASTER THESIS DEFENCE HELD AT ENGLISH LANGUAGE AND LITERATURE DEPARTMENT

İyunun 16-da Xəzər Universitetinin İngilis dili və ədəbiyyatı departamentinin Dilşünaslıq ixtisasında təhsil alan tələbəsi Nastassia Kalasouskaya “Cross- Generic Dimension of the Production of Phonological Paraphasias and Neologisms by People with Aphasia”, tərcümə ixtisasında təhsil alan tələbələr - Aynur Məmmədova “Methods of conveyance of special difficulties of artistic expression in Nizami Ganjavi’s Leyli and Majnun while translating them into English” və Leyla Hacıyeva “Similes in Novel ‘The Picture of Dorian Gray’ by Oscar Wilde and the Adequacy of their Translation into Azerbaijan” mövzuları ilə magistr dissertasiyalarını müdafiə etdilər.

Müdafiədə İngilis dili və ədəbiyyatı departamentinin koordinatoru Milana Abbasova və departamentin əməkdaşları iştirak edirdilər. Qaydaya uyğun olaraq iddiaçıların çıxışlarından sonra sual-cavab aparıldı. Sonda isə qiymətləndirilmə keçirildi və müdafiə başa çatdı.

On June 16, Nastassia Kalasouskaya, a student of the Department of English Language and Literature at Khazar University majoring in Linguistics, and Aynur Mammadova, and Leyla Hacıyeva students majoring in Translation defended their master’s dissertations entitled “Cross- Generic Dimension of the Production of Phonological Paraphasias and Neologisms by People with Aphasia”, “Methods of conveyance of special difficulties of artistic expression in Nizami Ganjavi’s Leyli and Majnun while translating them into English”, “Similes in Novel ‘The Picture of Dorian Gray’ by Oscar Wilde and the Adequacy of their Translation into Azerbaijan” accordingly.

Milana Abbasova, the coordinator of the English Language and Literature Department, and faculty members of the department took part in the defence. In accordance with the rules, questions and answers question-and-answer session was held after the speeches of the applicants. In the end, the assessment was made, and the defence ended.

UniLab LAYİHƏSİ ÇƏRÇİVƏSİNDƏ NÖVBƏTİ ONLAYN GÖRÜŞ

NEXT ONLINE MEETING WITHIN FRAMEWORK OF UniLab

İyunun 22-də Erasmus+ UniLab layihəsi çərçivəsində onlayn görüş təşkil olundu. Görüş layihənin koordinatoru Carme Royo'nun iştirakçıları salamlaması ilə başlayıb. Görüşdə inkişaf üzrə layihə rəhbəri Mehin Cəbraylova portalın modelinin kontentinin ilkin versiyasını təqdim etdi. Sonra iştirakçılar modelin ilkin versiyası ilə bağlı öz fikirlərini bildirdilər.

Görüşdə Xəzər Universiteti İnkişaf Mərkəzinin direktoru Raziya İsayeva və Karyera Mərkəzinin koordinatoru Elnurə Əhmədzaadə iştirak etdilər.

On June 22, an online meeting was organized within the framework of the Erasmus+ UniLab project.

The meeting began with a greeting from the project coordinator Carme Royo. Project manager of development office Mehin Jabrailova presented the initial version of the content of the portal’s model. Then the participants shared their opinion on the initial version of the model. The meeting was attended by Raziya İsayeva, Director of the Khazar University Development Center, Mahin Jabrailova, Project Manager of Development Office, and Elnurə Ahmadzadeh, Coordinator of the Career Center.

**“XƏZƏR”İN
DEPARTAMENT
KOORDİNATORU
DAŞKƏNDDE
KEÇİRİLMİŞ
BEYNƏLXALQ
KONQRESDE**

**KHAZAR UNIVERSITY
DEPARTMENT
COORDINATOR AT
INTERNATIONAL
CONGRESS IN
TASHKENT**

İyunun 20-22-də Özbəkistanın paytaxtı Daşkənd şəhərində hibrid formatda 30 ölkədən 138 qurum və universitetdən 276 alimin iştirak etdiyi 7-ci Beynəlxalq EMI - Sahibkarlıq və Sosial Elmlər Konqresi (7th International EMI Entrepreneurship & Social Sciences Congress) keçirilib.

Xəzər Universiteti İngilis dili və ədəbiyyatı departamentinin koordinatoru Milana Abbasova konqresin açılışında əsas natiq kimi çıxış edib. Bundan əlavə, Milana Abbasova “Comparative analysis of stylistic devices in the context of Covid-19 pandemic” adlı tədqiqat işi ilə bağlı məruzə də edib.

Konqresin işi Özbəkistan və Türkiyə telekanallarında və xəbər portallarında, həm də Azərbaycan xəbər saytlarında işıqlandırılmışdır.

On June 20-22, the 7th International EMI Entrepreneurship & Social Sciences Congress was held in Tashkent, Uzbekistan, with the participation of 138 institutions and 276 scientists from 30 countries in a hybrid format.

Milana Abbasova, Coordinator of the English Language and Literature Department at Khazar University spoke as a keynote speaker at the opening of the congress. In addition, Milana Abbasova delivered a speech on her research work entitled “Comparative analysis of stylistic devices in the context of Covid-19 pandemic.”

The work of the Congress was covered on Uzbek and Turkish TV channels and news portals, as well as on Azerbaijani news sites.

https://azertag.az/xeber/Azərbaycan_7_ci_Beynəlxalq_EMI_Sahibkarlıq_ve_Sosial_Elmler_Konqresinde_temsil_olunur-2186600

<https://azpress.az/index.php?lang=az§ionid=news&id=123611>

<https://525.az/news/195668-azerbaycan-alimləri-daskendde-kecirilen-konqresde-olkemizi-temsiledibler>

<https://youtu.be/2N5SL77qSBM>

TÜRKİYENİN NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİNİN NÜMAYƏNDƏLƏRİ İLƏ GÖRÜŞ MEETING WITH REPRESENTATIVES OF NISANTASI UNIVERSITY OF TURKEY

İyunun 23-də Türkiyənin Nişantaşı Universitetinin nümayəndələri ilə görüş keçirilmişdir.

Görüşdə Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor, akademik Hamlet İsaخانlı, rektor dosent İradə Xəlilova, Tədris işləri üzrə prorektor Məhəmməd Nuriyev, Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor Vlad Vernygora, İctimai əlaqələr və media üzrə direktor Ələvsət Əmirbəyli, İnkişaf Mərkəzinin rəhbəri Raziyə İsayeva, İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin dekanı Ceyhun Məmmədov, Təbiət elmləri və mühəndislik fakültəsinin dekanı Fəxrəndə Əlimərdanova, Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin dekanı Elza Səmədova, Təbiət elmləri, sənət və texnologiya yüksək təhsil fakültəsinin dekanı Səidə Şərifova və Beynəlxalq əlaqələr üzrə koordinator Fatimə Vəliyeva, qarşı tərəfdən isə Nişantaşı Universitetinin təsisçisi Levent Uysal, universitetin Baş katibi Ahmet Sungercioğlu, Beynəlxalq əlaqələr ofisinin koordinatoru Hazar Dördüncü və Nişantaşı Universitetinin Bakı şəhəri üzrə koordinatoru Turana Zeynalova iştirak etmişlər. Xəzər Universiteti və Nişantaşı Universiteti arasında mövcud əməkdaşlığın gücləndirilməsi, işçi və tələbələrin mübadiləsi və bir sıra vacib məsələlər görüşün əsas müzakirə mövzusu olmuşdur.

Görüşün sonunda qarşı tərəfə Xəzər Universiteti adından hədiyyə təqdim edildi.

On June 23, a meeting was held with representatives of Nisantasi University of Turkey.

The meeting was attended by Khazar University Founder, Chairman of the Board of Directors and Trustees, Professor, Academician Hamlet Isakhanli, Rector Associate Professor Irada Khalilova, Vice Rector for Academic Affairs Mahammad Nuriyev, Vice Rector for International Relations Vlad Vernygora, Director of Public Relations and Media Alovzat Amirbayli, and Development Center Director Raziya Isayeva, Dean of the School of Economics and Management Jeyhun Mammadov, Dean of the School of Science and Engineering Fakhranda Alimardanova, Dean of the School of Humanities, Education and Social Sciences Elza Samadova, Dean of the Graduate School of Science, Arts and Technology Saida Sharifova and International Relations Coordinator Fatima Veliyeva, and from Nisantasi University Levent Uysal, the founder of university, Secretary General of the University Ahmet Sungercioğlu, Coordinator of the International Relations Office Hazar Dorduncu, Coordinator of Nisantasi University in Baku Turana Zeynalova attended the meeting.

Strengthening existing cooperation between Khazar University and Nisantasi University, staff and student exchanges, and a number of important issues were the main topics of discussion at the meeting.

At the end of the meeting, a gift was presented to the other party on behalf of Khazar University.

CANON ŞİRKƏTİNİN TƏLƏBƏLƏRLƏ PRAKTİK MƏŞĞƏLƏSİ

PRACTICAL TRAINING BY CANON WITH STUDENTS

İyunun 23-də Canon şirkətinin Azərbaycandakı nümayəndəliyi Xəzər Universiteti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində növbəti təqdimatını keçirmişdir. Təqdimat Zabıtlar parkında praktik formatda baş tutmuşdur.

Tələbələr öncəki təqdimatlarda yiyələndikləri nəzəri bilikləri təbiət çəkilişlərində tətbiq etmişlər. Tədbirdə Xəzər Universitetinin Multimedia Mərkəzinin direktoru Natella Barkaya, Canon şirkətinin biznesin inkişafı üzrə meneceri Valeh Məhərrəmov, menecer köməkçisi Mehbarə Hüseynova, fotoqraflar, Xəzər Universitetinin tələbələri iştirak etmişlər.

On June 23, Canon's office in Azerbaijan held another presentation in partnership with Khazar University. The presentation took place in a practical format in "Zabıtlar" Park.

Students applied the theoretical knowledge they had acquired in previous presentations in nature photography. The event was attended by Natella Barkaya, Director of Khazar University's Multimedia Center, Valeh Maharramov, Canon's Business Development Manager, Mehbarə Huseynova, Assistant Manager, photographers, and Khazar University students.

MƏN KİMƏM?

(*esse*)

Mənsurə Əhmədova,

Xəzər Universitetinin magistri

23.03.2022-ci il, adi, lakin bir o qədər də qərribə bir təqvim günü idi. İlk dəfə idi ki, belə qərribə bir iqlim dəyişikliyinə şahid olurdum. Evdə isti şərait, bahar bayramı ab-havası, çöldə isə qar, çovğun, əsl qış havası vardı. Həmişəki kimi, nənəmin bitib tükənməyən, təkrar-təkrar dinləsəm belə, mənə yeni kimi gələn xatirələrini dinləyirdim. O, qadın və kişinin vəzifələrindən, hüquqlarından bəhs edən bir əhvalat danışdı. Əhvalatda razılaşmadığım məqamlar da vardı. Düşünürdüm, insan məfhumu varkən, qadın və kişi məfhumları niyə daha çox gündəmədədir? Yəni, onların hər ikisi insan olduğu halda, aralarındakı fərq birini digərindən üstün edirmi? Axı mənim üstünlük anlayışına görə, iki məfhumun hər ikisi eyni keyfiyyətləri daşıyır, lakin biri digərindən əlavə keyfiyyətə sahib olduğu zaman üstünlük məsələsi ortaya çıxır. Qadın və kişidə isə belə deyil. Elə isə, nədir bu qədər problem, anlaşılmazlıq? Bəlkə, məsələyə başqa tərəfdən baxsaq, qadın, kişi məsələsi arxa planda qalsa, insan əsas məsələ olsa, bu qədər çatışmazlıq, anlaşılmazlıq olmaz. Yaxşı, bəs insan özü nədir? Və ya kimdir? Mən özüm kiməm?

Bu düşüncələr, bu suallar ilk dəfə deyildi ki, beynimi məşğul edirdi. Bir müşahidə, bir təcrübə, yeni bir bilik, fərqli bir durum və ya elə nənəmin adi bir xatirəsi vaxtaşırı məni düşünməyə vadar edirdi. Bu vaxt da “o vaxt”lardan biri idi. Beynim düşünür, düşünür və yenə də bu sualı verirdi: Mən kiməm?

Əslində, bu sualı kitablardan oxuduğum standart biliklərə əsasən bir neçə müddəaya görə asanlıqla cavablandırma bilirdim. Ad, soyad, milliyət, din, cinsiyyət, dəyərlər və hətta fiziki görünüş mənim kimliyim haqqında məlumat verir. Lakin mahiyyət bunlardan ibarət deyil, ola da bilməz. Bəlkə, öz bədənimi, psixi durumumu, düşüncələrimi, inanclarımı, dəyərlərimi tam anlaya bilsəydim, bu suala cavab tapa bilirdim. Amma yox, bu da məni qane etmədi. Çünki bədənimi valideynlərimə, inanclarımı, düşüncələrimi, psixologiyamı ətrafıma, ailəmə, oxuduqlarıma, öyrəndiklərimə, bir sözlə məni şəxsiyyət edən tərbiyə, təhsil, mühit və genimə borchuyam. Deməli, axtarmalı olduğum mənim mahiyyətim idi. Bəlkə də, öz şəxsiyyətimə yox, fərdiyyətimə güzgü tutmalı idim. Belə də etdim. İnsanı, insanlığı araşdırsam, özümü orada tapacağıma inanırdım.

Bu düşüncələr burulğanında yadıma bir xatirə düşdü. Mənim kimliyimlə bağlı imtahanım hələ çox uzaqlara dayanır. Belə ki, mən hələ çox balaca olanda qardaşım mənə Göygöldə balıq tutarkən balıq əvəzinə toruna düşdüyümü, onun da məni çıxarıb evə gətirdiyini demişdi. Qardaşımın yaman mübaliğəli təsvir bacarığı var. Bu hekayəni mənə o qədər pafoslu şəkildə danışmışdı ki, artıq buna inanmamağım mümkün deyildi. Hər dəfə kimdənsə küsəndə və ya qırılanda çıxıb Göygölə getmək, orada doğma “balıq” anamı tapmaq düşüncəsinə qapılırdım. Hətta, bir dəfə bunu reallaşdırmağa da cəhd etmişdim. İnsan uşaq olduğu zaman necə də düşüncəsiz olurmuş. Bəlkə də, elə bu düşüncəsizlik ona xəyallar qurdurur. Nəyə, insan şüuru inkişaf etsin, etməsin, o, uşaq olsun, ya yetkin fərqi yoxdur, onun kimliyi məqsədli olmasa da, onu daim düşündürür. Əslində, bütün davranışlarımızı, istəklərimizi, hətta reaksiyalarımızı kimliyimizə borchuyuq. İlk kimliyim isə insanlıqdan başlayır. Bəli, mən insanam.

İnsan, insan... o, çox qərribə, mürəkkəb, bir o qədər də adi canlı, təbiətin bir parçasıdır. Bir tərəfdən baxanda insan, insanlıq mənə çox qəliz bir məsələ kimi gəlir. Anlamaqda çətinlik çəkirəm. Ümumiyyətlə, insan nədir, niyə var, missiyası nədən ibarətdir? Digər tərəfdən baxanda isə o, çox sadə təbiət nümunəsidir. Özü yaradılsa da, həm yaratmağı, həm də yaratdığını yaşatmağı bacarır. Təbii ki, bunu edirmi, etməirmi - bu, mübahisə doğurur. Məni düşündürən bu deyil, ona hansı tərəfdən baxmağın daha düzgün olmasıdır. Maraqlıdır, əslində hər şey belədir. Eyni şey baxış bucağımıza görə çətin və ya asan, yaxşı və ya pis, gözəl və ya çirkin ola bilər. Mən də düzgün baxış bucağını tapmalı, özümə oradan tamaşa etməli idim. Əla, artıq metodumu bilirəm, yaxşı, bəs mən kiməm?

Bu dəmdə nənəm məni dürtmələdi: “Dinləmirsən məni?” – “Yox, ay nənə, dinləyirəm, danış!” O yənə də xatirələrini ard-arda düzüb, bizə məsləhət verməyə davam etdi, amma mən düşünürdüm. Düşüncə xəritəmdən belə bir fikir keçdi: biz, insanlar daim insanları mühakimə edirik, ətrafımız haqqında hökm verə bilirik, amma məsələ özümüza gələndə, standartlardan qırağa çıxma bilmirik. Çox acınacaqlı durumdur. Amma mən yolumu və məqsədimi bilirdim. Öncəliklə şəxsiyyətimi, sonra isə fərdiyyətimi masaya qoyub tanımalıydım. Belə də etdim. Kimliyimlə bağlı məlumatları beynimin içində sadalamağa başladım. Əslində, hamısını bilirdim, amma sadalamaq istədim. Çünki bir dəfə bir kitabda oxumuşdum ki, insanın məqsədinə çatması üçün strategiyası olmalı və məqsədə addım-addım yaxınlaşmalıdır. Beynimin içində düşünərkən, qərībā bir uşaq ciddiyyəti nümayiş etdirirdim, çox güllünə vəziyyətdə idim. Özüm özümü danlamağa başladım: “ay Mənsurə, necə də gülməlisən, sanki böyük bir iş aşacaqsan, hələ bir də strategiya müəyyənləşdirirsən?” Özüm də özümə cavab verdim: “yox, nə danışsən? Elə ən mühüm məsələ budur. İnsan özünü tanısa, dünyanı tanıyır. Gördüyümüz hər şey bizim beynimizin məhsulu deyilmi?” Bu beyin mübahisəsindən sonra təhlilimə başladım.

Adım, Mənsurədir. Soyadım, Əhmədova. Azərbaycanlıyam, dinim İslam dinidir. Avropoid irqinə mənsubam. Ee? Elə bu? Yaxşı, bir az da açım. Adım və soyadımdan bilinir ki, qadın cinsinə mənsubam. Qadınla bağlı bir çox göstərici və məsuliyyətlərə malikəm. Azərbaycanlıyam, deməli, digər azərbaycanlılar kimi ortaq milli dəyərlərə və ənənələrə malikəm. Müsəlmanam, amma bu dini də özüm araşdıraraq seçməmişəm, müsəlman ailəsində doğulduğum üçün müsəlmanam. Bu da onu göstərir ki, müsəlmanların sahib olduğu dini dəyərlər və məsuliyyətlərə mən də sahibəm. İrqim isə görünüşüm haqqında məlumat verir ki, bu da yənə də məni bir kateqoriyaya aid edir. Deməli, mən qadınam, azərbaycanlıyam, müsəlmanam, avropoidəm.

Bu nəticə məni qətiyyəq qanə etmədi. Çünki bu kimliklərə milyonlarla insan sahibdir. Bəs onda MƏN kiməm? Yaxşı, məsələyə başqa tərəfdən baxmağa cəhd edim.

22 yaşım var, ali təhsil əlram. İxtisasıma qalsa, dilçi, filoloq, pedaqoq olma yolundayam, eyni zamanda, həvəskar psixoloqam. Bəli, bu kimliklər də mənim haqqında müəyyən məlumat verir, lakin bu məlumatlara sahib olan tək mən deyiləm. Yaxşı, bəs mən kiməm? Valideynlərimə övlad, qardaş, bacılarıma bacı, müəllimlərimə tələbə, digər qohumlarıma da uyğun kimliyəm. Məsələ odur ki, bu kimliklərə digər bacılarıma da malikdir...

Bu uzun təhlil boyunca bütün kimliklərimi göz önümdə canlandırdım. Bu qənaətə gəldim ki, insan kimliklərdən ibarətdir və sahib olduğu kimliklərə görə davranış və danışiq müəyyənləşdirir. Bu kimliklərin hamısı bizə sonradan iradəli və ya iradəsiz şəkildə əlavə olunur. Bəs mənim təməl kimliyim nə idi? Doğrudan, mən kim idim?

Fəlsəfə kitabından oxuduğum bir yanaşma yadıma düşdü; insan fərd olaraq doğulur, şəxsiyyət kimi yaşayır və fərd olaraq da ölür. Doğrudan da, belədir. Biz doğulduğumuz mövqə və şəraitə görə kimliklər qazanırıq. Hər bir şəxs də bu kimliklərin vəhdətidir. Deməli, mən sahib olduğum kimliklərin vəhdətiyəm.

Sualıma tam cavab tapmağın həzzini yaşayacaqdım ki, bir nüansı unudduğumu anladım. Qadın, azərbaycanlı, müsəlman, avropoid, filoloq, tələbə, övlad, bacı və s. kimi kimliklərin vəhdəti olan tək insan nənəm? Xeyr, bu kimliklərə sahib olan minlərlə insan ola bilər. Deməli, tək müəyyən kimliklərə sahib olmaq deyil, onları vəhdət halında necə təzahür etdirmək mənim əsl kimliyimi ortaya qoyur. Bu təzahürün təməlinə isə ailə mühitimiz, tərbiyəmiz, təhsilimiz, qavrayış və təhlil bacarığımız dayanır.

Mövcud olan bütün qadın, azərbaycanlı, müsəlman, övlad, bacı, tələbə, araşdırmaçı və s. kimliklərə sahib olan hər kəs kimliklərini eyni cür dərk edib, bu kimliklərin onlara qazandırdığı məsuliyyətləri eyni daşıya bilirmi? Bu sual mənə lazım olan cavabları vermişdi. Ümumiyyətlə, insan doğulduğu zaman tək bir kimliklə, insan kimliyi ilə doğulur. Lakin yaşadığı cəmiyyət, mühit, mentalitet, mövcud stereotiplər ona yerli-yersiz məsuliyyətlər yükləyir və o insan ömrü boyu hansısa kimliyə köklənərək yaşayır, nəticədə, insan olduğunu unudur. Valideyn bir uşağa “vicdanlı, yardımsevər, dürüst, ədalətli olmaq, təbiət, kainat, insanlıq, yenilik naminə yaşamağın” onun əsas vəzifəsi olduğunu söyləmək yerinə, onu standart “qadın” və ya “kişisən” stereotipləri ilə böyütdüyü zaman qeyri-sağlam cəmiyyət formalaşır...

İnsan ömür sürdükcə yeni kimliklər qazana və ya sahib olduğu kimlikləri itirə bilər. Mən də insanam, deməli, tək itirməməli olduğum təməl kimliyim olan insanlığım idi və mən sahib olduğum bütün kimliklər çərçivəsində insanlığımı yaşatmalı idim.

Dərin bir nəfəs aldım. Fikirlərimi, az da olsa, konkretləşdirə bilmişdim. Artıq özümü standart bir kimliyə daxil etməmişdim. Çünki belə olan halda, o kimliyə sahib olan hər kəslə eyniyyət təşkil edirdim. Bu durum məni narahət edirdi. Amma kimliklərin vəhdəti olmaq, onları bir yerdə canlandırmaq və öz insani mahiyyətimlə birləşdirmək fikri məni, bir az da olsa, qanə etdi. Bəs siz kimsiniz?

Rubrikam Xəzər Universiteti Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müəllimi Qardaşxan Əzizxanlı aparır.

MUSIQI VƏ İNCƏSƏNƏT DEPARTAMENTİNİN İMTAHAN - YEKUN KONSERTİ

İyunun 24-də Xəzər Universitetinin Fikrət Əmirov Konfrans-Konsert Mərkəzində universitetin Musiqi və incəsənət departamentinin birinci kurs tələbələrinin imtahan - yekun konserti keçirildi. Tədbirdə tələbələr və valideynlər iştirak edirdilər. Universitetin müəllimi olmuş rəqqasə, Xalq artisti Cəmilə Bayramova tədbirin qonağı idi.

Tədbir musiqisi Ramiz Mustafayev və Vəlif Adıgözəlovun, sözləri Hamlet İsxanlının olan "Xəzər Universitetinin himni" ilə açıldı. Himni birinci kurs tələbələrindən ibarət xor kollektivi (rəhbər və dirijor universitetin müəllimi Məhsəti Cəbbarova) ifa etdi.

(Ardı səh. 64-də)

END-OF-SEMESTER CONCERT BY MUSIC AND FINE ARTS DEPARTMENT

On June 24, Khazar University's Fikret Amirov Conference and Concert Center hosted an end-of-semester concert/examination of freshmen from the university's Music and Fine Arts Department. The event was attended by students and parents. Former faculty member of the university, dancer, People's Artist Jamila Bayramova was a guest of the event.

The event was opened with "Khazar University Anthem" the music of which belongs to Ramiz Mustafayev and Vasif Adigozalov and lyrics to Hamlet Isaxanlı. The anthem was performed by a choir of freshmen (conductor Mahsati Jabbarova).

(To be continued page 65)

Qızlardan ibarət rəqs qrupunun ifasında “Zəfər rəqsi”, “Türkmən rəqsi” və “Zaqatala rəqsi”, solist və quruluşçu Nəzrin İsmayılzadənin ifasında “Hind rəqsi”, universitetin məzunları Leyla Əliyeva, Səidə Ocaqverdiyeva və Səyyad Cəlilovanın ifasında “Qavalla rəqs”, Linay Seyidəlizadə və Xanım Adışirinlinin ifasında Şərqi və Türk rəqsləri təqdim olundu. Oğlanlardan ibarət rəqs qrupu (müəllim əməkdar artist Telman Əliyev) “Qazaxı” rəqsini ifa etdi.

Xor kollektivinin ifasında Azərbaycan, italyan və ingilis bəstəkarlarının əsərləri səsləndi. Solistlər - İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin birinci kurs tələbəsi Camal Fazilov Tofiq Quliyevin “Bakı” (sözləri Zeynal Cabbarzadənin), Andrey Babayevin “Nazəndə sevgilim” (sözləri İslam Səfərlinin), Humantar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin birinci kurs tələbəsi Rəvan Şahmarlı Tofiq Quliyevin “Sənə də qalmaz” və “Qızıl üzük” (sözləri Rəsul Rzanın) mahnılarını ifa etdilər. Konsert rəqs ansamblının (solist, quruluşçu və müəllim Səbinə İsmayılova) ifasında “Vətən rəqsi” ilə tamamlandı.

Proqramın sonunda ifaçılar, solistlər və müəllimlər tamaşaçıların alqışları ilə səhnəyə dəvət olundular. Universitetin Musiqi və incəsənət departamentinin müdiri, tədbirin təşkilatçısı və rəhbəri, əməkdar müəllim Zülfüyyə Sadıqova səhnəyə çıxaraq, iştirakçılara təşəkkürünü bildirdi, onları universitetin doktorantı Fəribə Farhanginin rəsm sərgisinə dəvət etdi və sərgiyə baxış oldu.

“Dance of Victory”, “Turkmen Dance” and “Zagatala Dance” performed by a girls’ dance group, “Indian Dance” performed by soloist and dance director Nazrin Ismayilzade, “Dance with Gaval” was performed by university graduates Leyla Aliyeva, Saida Ojagverdiyeva and Sayyad Jalilova, Oriental and Turkish dances performed by Linay Seyidalizade and Khanim Adishirinli were presented. The boys’ dance group (teacher, honored artist Telman Aliyev) performed the “Gazakhi” dance.

The choir performed works by Azerbaijani, Italian and English composers. Soloists - Jamal Fazilov, a first-year student of the School of Economics and Management, sang Tofiq Guliyev’s song “Baku” (lyrics by Zeynal Jabbarzadeh), Andrey Babayev’s “Beautiful love of mine” (“Nazende sevgilim”) (lyrics by Islam Safarli) and Ravan Shahmarli, a first-year student at the School of Humanities, Education and Social Sciences, sang Tofiq Guliyev’s “Your Beauty Won’t Last Forever” (“Sene de qalmaz”) and “Golden ring” (“Gizil uzuk”) (lyrics by Rasul Rza).

The concert ended with “Homeland dance” performed by a dance ensemble (soloist, dance director and teacher Sabina Ismayilova).

At the end of the program, performers, soloists and teachers were invited to the stage to the applause of the audience. The head of the Department of Music and Fine Arts of the University, organizer of the event, honored teacher Zulfiya Sadigov took the stage and thanked the participants, invited them to an exhibition of paintings by doctoral student of the university Fariba Farhangi and the exhibition was viewed.

NDU-DA YENİ YARADILAN IELTS MƏRKƏZİNİN KOORDİNATORU BAYRAM ƏLİYEVƏ ƏMƏKDAŞLIQ HAQQINDA PLAKET TƏQDİM EDİLİB

Bakıda Britaniya Şurasının partnyorları ilə Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı səfiri James Sharp və Britaniya Şurasının direktoru Fransis Trexo-Qardenerin iştirakı ilə tədbir keçirilib.

Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı səfirliyinin dəvəti ilə NDU IELTS Mərkəzinin koordinatoru və Beynəlxalq Münasibətlər kafedrasının müəllimi Bayram Əliyev də tədbirə qatılıb. Tədbirdə Bayram Əliyevə birgə əməkdaşlığa dair plaket təqdim edilib.

Görüşdə səfir James Sharp NDU ilə Britaniya Şurasının əməkdaşlığını yüksək qiymətləndirərək bu əməkdaşlığın uğurlu olacağına əminliyini ifadə edib.

Britaniya Şurasının Azərbaycan ofisinin direktoru Fransis Trexo-Qardener Naxçıvana

səfəri çərçivəsində ona göstərilən isti münasibətə görə minnətdarlığını bir daha dilə gətirib və bu əməkdaşlığın yeni imkanlar açacağını vurğulayıb. Britaniya Şurasının Azərbaycan ofisinə yeni təyin edilmiş direktor Nərgiz Hüseynova Britaniya Şurası və Naxçıvan Dövlət Universiteti arasında əməkdaşlığın əhəmiyyətini qeyd edib və bu əməkdaşlığın yalnız IELTS imtahanı ilə məhdudlaşmadığını, birgə layihələrin icra edilməsində maraqlı olduqlarını diqqətə çatdırıb.

Tədbirdə Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı səfirinə və tədbir iştirakçılarına Naxçıvan Dövlət Universiteti haqqında, İngilisdilli ixtisaslar, universitetin gələcək hədəfləri haqqında geniş məlumat verilib.

YAPONİYADA YAŞAYAN AZƏRBAYCANLI ALİM XƏLİL KƏLƏNTƏR NDU-DA OLUB

NDU-da keçirilən görüş zamanı ali təhsil ocağının rektoru Elbrus İsayev X.Kələntəri universitetin kollektivi adından salamlayaraq onun elmi fəaliyyəti və nailiyyətləri haqqında məlumat verib. Bildirilib ki, professor Xəlil Kələntər əvvəlki və yeni nəsil monitorların yaradılmasında əvəzsiz xidmətləri olan alimdir. Bütün dünyada elektronika sahəsində tədris olunan onlarla kitabın, çoxsaylı elmi məqalələrin müəllifi olan X.Kələntər həm də Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının üzvüdür. Rektor nüfuzlu alimin 40 ilə yaxındır ki, Yaponiyada yaşamasına və fəaliyyət göstərməsinə baxmayaraq, öz vətəni olan Azərbaycanla çox sıx münasibətləri olduğunu qeyd edib.

“Çoxsaylı patent və ixtiraların müəllifi olan Xəlil Kələntərin Yaponiyada yaradılmış və bütün dünyada geniş istifadə olunan texnologiyaların – fotoaparətlər, kameralar, elektron şüa qurğuları, mikrosxemlər, plazma monitorları, maye kristal monitorların hazırlanmasında böyük xidmətlərinin olması olduqca qürurverici hadisədir. Alimin elmi və praktiki nailiyyətləri beynəlxalq elm aləmində də yüksək səviyyədə qiymətləndirilir” - deyir Elbrus İsayev vurğulayıb.

Professor apardığı elmi tədqiqatlar və patentlər haqda məruzəsini təqdim edib. Maye kristallar və onun inkişaf perspektivlərindən söz açan Xəlil Kələntər bildirib ki, LED işıqları (maye kristal displeyin arxa fon işıqları) televizor, kompüter və mobil telefonların əsas hissələrindən biridir. Bu texnologiyadan smartfonlar, mobil telefon və kompüterlərdə, həmçinin avtomobillərdə geniş istifadə olunur. O, eyni zamanda özünün müəllifi olduğu və bütün dünya ölkələrində geniş istifadə olunan “Backlight unit” və “Backlight optics” texnologiyaları barədə məlumat verib.

Professor ənənəvi və müasir televizorların arxa fon işıqlarının strukturu, maye kristal ekranlar, 3D displeylər və digər ekran texnologiyaları barədə də danışdı.

Həmçinin apardığı tədqiqatların nəticələrini, ixtira və patentlərini seminar iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb. Professor “Biz kəskin baxışlar və inkişaf etmiş zehinlərlə yaxın ölkələrdəki vəziyyəti nəzərdən keçirməli və gələcək işimizi bu istiqamətdə qurmalıyıq” fikirlərini gənc nəsə tövsiyyə edib.

Rektor professoru xatirə plaketi və hədiyyələr təqdim edib. Görüşdə universitetdə qurulacaq Texnoparkda birgə əməkdaşlığa dair razılıq əldə olub.

Tədbirdə müəllim və tələbələr sualları cavablandırılıb.

Qeyd edək ki, 1981-ci ildən Yaponiyada yaşayan X. Kələntər Naqoya və Tohoku universitetlərində doktorluq dərəcəsi alıb. Elektronika mühəndisliyi, yeni nəsill ekranların yaradılması sahəsində 100-ə yaxın patentin, yapon dilində altı kitabın, 130-dan artıq elmi məqalənin müəllifidir. Azərbaycanlı alim LCD televizor, kompüter və mobil telefonların əsas hissələrindən birinin – maye kristal displeyin arxa fon işıqlarının yaradıcısıdır. Dünyada ilk dəfə işıqla yönləndirilən mikro-reflektorlu və mikro-deflektorlu optik lövhələr yaradıb. Bununla yanaşı, o, işıqla yönləndirilən mikrostrukturlu funksional optik lövhələrin ilk dizayneri, müəllifi və istehsalçısıdır. Əsərləri ingilis, yapon, Çin və Koreya dillərində dərc olub. Yalnız Yaponiyada deyil, Amerika, Asiya və Avropada elektronika, yeni nəsill displey ekranlar sahəsində böyük mütəxəssis kimi tanınır. Həmin sahədə uzun müddət çalışdığına görə Xəlil Kələntərə müvafiq beynəlxalq konfranslarda Yaponiyayı təmsil etmək hüququ verilib.

NDU-nun Televiziya, mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr bölməsi

XƏZƏR UNİVERSİTETİNİN DOKTORANTI ELMI İŞİNİ MÜDAFİƏ ETDİ

KHAZAR UNIVERSITY DOCTORAL STUDENT DEFENDS PHD DISSERTATION

İyunun 7-də Azərbaycan Dillər Universitetinin nəzdində elmlər doktoru və fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi verən ED 2.12 Dissertasiya şurasında Xəzər Universitetinin 5708.01 – German dilləri üzrə doktorantı Valida Kərimova “Noam Xomskinin sintaktik təlimində cümlənin alt və üst qatları konsepsiyası” mövzusunda fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya işini müdafiə etdi.

Dissertasiya şurasının sədri akademik Kamal Abdullayevin rəhbərliyi ilə keçirilən iclasda Valida Kərimovanın təqdimatından sonra şura üzvlərinin sualları cavablandırıldı.

Dissertasiya şurası rəsmi opponentlərin, ayrı-ayrı alimlərin dissertasiya və onun avtoreferatı haqqında rəylərini, iddiaçının elmi iş üzrə yerli və xarici elmi jurnallarda 28 məqaləsinin, kitabının (Almaniyada) çap olunduğunu, dissertasiya işinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının tələblərinə cavab verdiyini nəzərə alaraq, iddiaçının fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almağa layiq olması haqqında qərar qəbul etdi.

On June 7, Valida Kerimova, PhD student at Khazar University successfully defended her dissertation entitled “The concept of the lower and upper layers of the sentence in the syntactic training of Noam Chomsky” at Dissertation Council No.ED 2.12 at Azerbaijan University of Languages granting degrees Doctor of Science and Doctor of Philosophy.

At the meeting chaired by the chairman of the dissertation council, academician Kamal Abdullayev, the questions of the board members were answered after Valida Karimova delivered her presentation.

The Dissertation Council decided that the applicant can be granted Ph.D. degree taking into account the opinions of official opponents, individual scientists on the dissertation and its abstract, a book (in Germany), as well as 28 articles on scientific work, published in local and foreign scientific journals, the dissertation’s meeting the requirements of the Supreme Attestation Commission under the President of the Republic of Azerbaijan.

“XƏZƏR”İN ƏMƏKDAŞI “ QADINFEST” FESTİVALINDA

KHAZAR UNIVERSITY FACULTY MEMBER AT “WOMEN’S FEST” FESTIVAL

İyunun 25-də Xəzər Universitetinin müəllimi və doktorantı Nilufər Əlizadə “QadınFest” festivalında psixoloq kimi “Uşaqlıq təcrübələrimizin bugünkü seçimlərimizə təsiri” mövzusu ilə çıxış edərək, sualları cavablandırmışdır.

“Park Bulvar” ticarət mərkəzində hər kəsə açıq şəkildə həyata keçirilən festival həm də online şəkildə instagram və digər sosial platformalarda yayımlanmışdır. Festivalın məqsədi müxtəlif sahələrin ekspertlərinin iştirakı ilə qadınların inkişafına və dünyagörüşünə dəstək olmaq idi.

On June 25, Khazar University faculty member and doctoral student Nilufar Alizade spoke at the second “Women’s Fest” festival held in Azerbaijan on the topic of “The influence of our childhood experiences on our choices today” and answered questions from the audience.

With the support of brands such as Always, Oral-B, Pantene, Aktivia, Berga, the festival held in the “Park Bulvar” shopping center open to everyone, was also broadcast online on Instagram and other social platforms.

**DEPARTAMENT MÜDİRİ
İCTİMAİ TV-NİN
“MÜZAKİRƏ SAATI” PROGRAMINDA**

**DEPARTMENT HEAD IN
“DISCUSSION HOUR” PROGRAM
ON ICTİMAİ TV**

2022-ci il iyunun 13-də Tarix və arxeologiya departamentinin müdiri dosent Telman Nüsrətöglü İctimai TV-nin “Müzakirə saati” programında qonaq olub. O, Ermənistanın münasibəti ilə paralellik təşkil edən Yunanıstanın daimi Türkiyə düşmənliliyini və son təxribatlarının gizli səbəblərini analiz etmişdir. Bundan sonra Qərbi dünyasının qarşısında Gəzi hadisələrindən 15 İyul çevriliş cəhdinə qədər Amerikanın xarici və daxili bütün mənfi cəhdlərinin qarşısını almış; Afrika, Qətər, Suriya, Liviya, Qafqaz və digər bir çox bölgədə həyata keçirdiyi fəaliyyətlər və həmlələrlə yeni bir siyasi vəziyyət yaradan, bu arada İpək Yolunun yenidən canlanması nəticəsində gücünə güc qatan bir Türkiyənin var olduğunu, həmçinin Türkiyəsiz NATO və ya Avropanın təhlükəsizliyinin təmin edilməsinin artıq mümkün olmadığını bildirib.

On June 13, 2022, Head of the Department of History and Archeology, Associate Professor Telman Nusratoglu was a guest on İctimai TV’s “Discussion Hour” program. He analyzed Greece’s constant hostility to Turkey, which parallels Armenia’s attitude, and the hidden causes of its recent provocations. He went on to say that Turkey, in the face of the Western world, prevented all negative American and foreign efforts, from the events in Gazito the July 15 coup attempt, created a new political situation with its activities and attacks in Africa, Qatar, Syria, Libya, the Caucasus and many other regions, strengthened as a result of the revival of the Silk Road and that without Turkey, NATO or European security would no longer be possible.

**DEPARTAMENT MÜDİRİ AZTV-NİN
“ƏSAS MƏSƏLƏ” VERİLİŞİNDƏ**

**DEPARTMENT HEAD IN “MAIN ISSUE”
PROGRAM OF AZTV**

2022-ci il iyunun 21-də Xəzər Universiteti Tarix və arxeologiya departamentinin müdiri Telman Nüsrətöglü AZTV-nin “Əsas məsələ” verilişinin canlı yayımında prezident İlham Əliyevin Özbəkistan səfərini, iki qardaş ölkə arasında son dövrlər daha da dərinləşən əlaqələri şərh etmişdir. Departament müdiri xüsusilə Özbəkistan və Azərbaycanın Orta Asiya və Qafqazda artan geosiyasi çəkisi, Türkiyə ilə müştərək güc formalaşdırma nöqtəsində hər iki ölkənin bənzər siyasət izləməsi və Türk dünyasındakı müsbət proseslərin üzərində durmuş, iki ölkə arasındakı tarixi-mədəni əlaqələrdən söz açmışdır.

On June 21, 2022, Telman Nusratoglu, Head of History and Archeology Department at Khazar University, commented on President İlham Aliyev’s visit to Uzbekistan and the deepening ties between the two brotherly countries recently in a live broadcast on AZTV’s “Main Issue.”

The head of the department spoke about the growing geopolitical weight of Uzbekistan and Azerbaijan in Central Asia and the Caucasus, the similar policy of the two countries in the formation of a joint force with Turkey and the positive processes in the Turkic world, historical and cultural ties between the two countries.

DİZAYN İXTİSASI TƏLƏBƏLƏRİNİN DİPLOM MÜDAFİƏSİ

İyunun 22-də Xəzər Universitetində dizayn ixtisası tələbələrini diplom müdafiəsi keçirildi. Tədbirdə universitetin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor, akademik Hamlet İsaخانlı, Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının sədr müavini, Xalq rəssamı Ağaəli İbrahimov, Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti Rəngkarlıq kafedrasının baş müəllimi, komissiya sədri Mətin Şərifov və komissiya üzvləri, universitetin Dekorativ-Tətbiqi Sənət Muzeyinin direktoru, rəssam Afaq Kərimova, dizayn ixtisasının müəllim heyəti və valideynlər iştirak edirdilər.

DIPLOMA DEFENSE OF STUDENTS MAJORING IN DESIGN

On June 22, 2022, diploma defense of design students was held at Khazar University. The event was attended by the founder of the university, chairman of the Board of Directors and Trustees, professor, academician Hamlet Isakhanli, deputy Chairman of the Union of Artists of Azerbaijan, People's Artist Agaali Ibrahimov, senior lecturer of the Department of Painting, University of Culture and Arts, Chairman of the Commission Matin Sharifov and members of the commission. , artist Afag Karimova, faculty members and parents.

Tələbələr diplom layihələrinin rəhbəri – Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının üzvü, tanınmış rəssam-dizayner, Xəzər Universitetinin müəllimi Anar Əsədovun qısa məlumatından sonra tələbələr – Xanım Rəhimova, Leyla Səmədova, Əminə İsayeva, İsmayıl Niftaliyev və Fidan Babayeva öz layihələrini təqdim etdilər və sualları cavablandırdılar.

Rəssam Afaq Kərimova, professor, akademik Hamlet İsaخانlı, Xalq rəssamı Ağaəli İbrahimov və digərləri çıxış edərək, layihələr barədə fikir və tövsiyələrini bildirdilər.

Layihələr komissiya tərəfindən müsbət qiymətləndirildi.

After a brief introduction by Anar Asadov, the member of the Artists' Union of Azerbaijan, a well-known artist and designer, and the lecturer at Khazar University, the students - Khanim Rahimova, Leyla Samadova, Amina Isayeva, Ismail Niftaliyev and Fidan Babayeva - presented their projects and answered questions.

Artist Afag Karimova, professor, academician Hamlet Isakhanli, People's Artist Agaali Ibrahimov and others spoke and expressed their views and recommendations on the projects.

The projects were positively evaluated by the commission.

GÖZLƏNİLMƏZLİK

(Hekayə)

Aleksandr Qrin

(1880-1932)

Rusiya

I

Balsen Kürən adlı yabısını həyətdə dayanan arabaya qoşdu və papağını başında bir az da bərkidərək, küçəyə çıxdı. Bayaqdan torpağı isladan yağış kəsilməmişdi.

Payızın buxar dolu, qətran rəngində havasından islaq peyin çürüntüsünün qatı qoxusu duyulurdu. Külək dayanmışdı. Qaranlığın yaratdığı boşluğun içində uyuyan küçənin səssizliyini Balsenin evinin damındaki firfıranın (flyügerin) cırıltısı pozurdu, evdəki pəncərələrin ikisindən küçəyə düşən parlaq işıq yolun qırağındakı lehməli gölməçələrdə əks edirdi. Balsenin arvadı Anna ölürdü. Bütün qonşular və xəstənin yanında oturub ona qulluq eləyən Roza qarı belə deyirdi. Ancaq bu deyilənlər Balsenin yumru və tərs başına batırdı. Öz əri ilə vur-tut bir il yaşayıb ona birçə körpə doğan gənc və sevimli qadın bu tezliklə ölə bilməzdi.

Belə qara-qura düşüncələrə dalan Balsen həyətdə qayıdıb evə girdi və səssizcə, yorğan və bəlişlərin arasında qollarını geniş açıb uzanmış xəstənin yatdığı, köhnəlib qaralmış taxta çarpayıya yaxınlaşdı. Balsen arvadına baxıb təəccüblənirdi. Doğrudanmı bu, yataqda uzanan qadın hələ bir həftə bundan öncəyə kimi öz şaqraq mahnıları və haylı-küylü danışıqları ilə bütün küçəyə səs salan Anna idi? Onun indisinə baxanda buna inanmaq olmurdu... O vurdları batmışdı; alınınun tarıma çəkilmiş sarıya çalan hamar dərisi tər içində idi. Quruyub qaysaqlanmış dodaqları tez-tez açılıb-yumulur, nəfəsi köksündən kəsik-kəsik, ağrı duyulan bir fisilti ilə çıxırdı. Arıqlayıb çöpə dönmüş, rəngi saralıb solmuş qadının çox yazıq və köməksiz bir görünüşü vardı.

Roza qarı ocağın yanında qurdalanıb, xəstə üçün, yalnız kəndçi qadınların bildiyi, hansısa bir dəmləmə düzəldirdi. Balsen yavaşca arvadının əlinə toxunub soruşdu:

–Necəsən? Yənə də ağrıyırsanmı, Anna?

Gənc qadın dillənmişdi, ancaq kiprikləri azca qırıldı və bir anlığına rahat nəfəs almağa başladı. Bir az keçmiş, çox çətinliklə olsa da, gözlərini açdı, donuq və bulanıq baxışları bəlli

olmayan bir yönə dikilib qaldı. Sonra yenidən gözlərini qapadı, dodaqları səs çıxarmadan tərpənməyə başladı. Arvadının bu durumuna baxdıqca ürəyi parçalanan Balsenin biri-birinə sıxdığı dişlərinin qıcirtısı eşidildi.

– Əl çək ondan, Otto, əl çək! – qarı ərklə ona səsləndi, sonra ocağın yanından aralanıb, qəhvəyi rəngə çalan titrək barmaqları ilə üzünə tökülmüş pambığa oxşayan ağ saçlarını ləçəyinin altına yığışdırdı. – Ona toxunmaq olmaz... Özünü yaxşı ər sayırsansa, yubanmadan yola düşməlisən!

Qonşu otaqdakı körpə yuxudan oyanıb, yavaş səsle ağlamağa başladı. Qarı tələsik özünü onun yanına atdı. Balsen başını o biri otağa sarı çevirdi, orada, stolun arxasında, kiçik qardaşı Ado Balsen kerosin lampasının işığında qəzet oxuyurdu. Bütünlüklə qəzet oxumağa qapılmış qaşqabaqlı gəncin üzünə, lampa şüşəsinin saldıqı, yaşla çalan bir kölgə düşmüşdü.

– Tulla bu qəzeti bir qırağa, Ado! – Balsen acıqla qardaşının üstünə qışqırdı, düşdüyü gərginlikdən onun alınun damarları köpürüb qabarmışdı. – Gecə - gündüz yapışmısan bu siyasətdən, evdə yas düşəndə də ondan əl çəkmirsən!.. Ağzından süd iyi gəlir, özünüzü hamıdan ağıllı sayırsınız, elə bil, göy yarılıb oradan yerə düşmüşsünüz! Tulla o qəzeti bir qırağa, sənə deyirəm!

Ado gülümsündü və başını qaldırıb qardaşına sarı baxdı.

– İncimə, Otto! – o toxdaq bir səsle dedi. – Mən səndən incimirəm... Sənin üçün ağırdır, başa düşürəm... Burada qəzetin nə suçu var?

– Hə, deyəsən bu ölkədə məndən başqa heç kimin suçu yoxdur! – qapıdan çıxmaq istəyən Balsen ağır-ağır nəfəs alaraq dilləndi, sonra kəskin bir hərəkətlə dönüb otağa qayıtdı. – Sən və sənin kimi kütbeyinlər bütün fırıldaqçaları, yaramazları, heç bir iş - güc bacarmayan qarınotaranları qaldırmısınız dağ başına, elə isə Anna niyə ölməlidir, onun suçu nədir? Bu dünyada ancaq yaxşı insanlar ölür, pislərə heç nə olmur!..

– Heç elə şey yoxdur! – gənc ona tərs-tərs baxıb başını yellədi. – Bütün yaxşı adamlar ölsəydi, onda dünya da dağlardı!..

– Eləmi? Bunlar kitabda belə yazılıb! Bəs əslində necədir? Harı dəmirçi Pelt? Harı müəllim Arens? Harı aptekçi Mansinq? Birini öldürdülər... O biriləri də başlarını götürüb getdilər! Onlar nə eləmişdilər, nə suçları vardı onların? Massinq indi burada olsaydı, ola bilsin, Annanı çoxdan sağaltmışdı...

– Otto, sən bu yaşında lap uşaq kimi darıxırsan! – Ado dedi. – Aptekçi bu xəstəliyi necə sağalda bilirdi? O burada olsaydı da, sən həkim çağırmağa getməliydin... Belə görünür, dərd sənə güc gəlib, acığını kiminsə üstünə tökmək istəyirsən!..

– Nə acıq tökmək?! Sən hələ də südəmər qalmısan!.. Gör hələ ölkə nə günə düşüb? Bir il də belə keçsə, nəyimiz var əlimizdən çıxacaq, dilənçi kökünə düşəcəyik! Başa düşürsənmi bunu, biz Balsenləri nə gözləyir qarşıda?!..

Ötən il Otto Balsenin yanında çox acı xatirələrlə qalmışdı. Kənd, demək olar, boşalmışdı: kimisi var yoxdan çıxmış, kimisi də başını götürüb bilinmir haralara çıxıb getmişdi. Hərbi birliklərin kənddə tez-tez düşərgə salması, kəndlilərin əlində olanları pulunu ödəmədən tutub alması, daima yumruq və qamçı qorxusu altında keçən günlər insanları bezdirmişdi... Axtarışlar, çuğullamalar... Bir sözlə, həyat bir cəhənnəm əzabına dönmüşdü.

Balsen belə qüssəli çağlarında tez-tez dalğınlaşar, yaşıl işığa bürünmüş əkinlərini, ərinmək nə olduğunu bilmədən işləməyə yarayan sağlamlığına güvənib gördüyü işlərdən duyduğu sevinclərini, Annanın gülüşlərini, görüb qurtardığı işlərdən sonrakı yorğunluqlarını, yediyi yağlı və dadlı yeməkləri və daldığı dadlı yuxularını xatırlayırdı... Keçmişdə çox yaxşı yaşayırdılar, indi isə həyat qorxunc, bulunuq və iyrənc bir duruma düşmüşdü; gələcəkdə nə olacağını isə bilmək olmurdu...

Ona görə də, Balsenin siyasəti və onunla bağlı olan adamları görməyə gözü yox idi, o, uzağı görməyən adamların hamısı kimi, bütün istəyini və nifrətini gözü ilə aydın görə bildiyi predmetlərə yönəlmişdi. Qəzetlər, onlarda yazılan yad dildən alınma sözlər onu özündən çıxarırdı. Balsenin fəhlə-kəndli ağı yalnız çörəyini və dolunuşuğunu çıxardığı torpağa yönəlmişdi

və onu bundan başqa heç nə maraqlandırmırdı.

Körpə ovundu və qarı ayaqlarını şappıldadaraq otağa qayıtdı.

– Gör nə hay-küy salıblar buradal – qarı deyilməyə başladı. – Sizin üçün Annanın nə dəyəri var? Görürəm, burada boş - boşuna deyilməyi onun qayğısına qalmaqdan daha üstün tutursunuz. Otto, deyəsən buradan Vendenə kimi qırx kilometrlik yol olduğunu unutmusan?.. Atı yemləmişəm? Tez ol yola çıx, tərən görək, yoxsa indi səni maşa ilə döyüb qovaram burdan.

Balsen otaqda var-gəl eləməyini saxlayıb, çarpayıya yaxınlaşdı. Çarpayının qarşısında biraz dayandı, sonra əyilib Annanın saçlarından öpdü. Xəstə dodaqlarını tərpedib pıçılı ilə nəse deməyə çalışsa da, səsi çıxmadı. Kəndlirin göy və acıqlı gözlərinin dərinliyində gizlənmiş ağrı-acıları bir anlığına bütün kəskinliyi ilə duyulmağa başladı.

– Yetər, yerində saydın! – Roza donquldandı. – Di, tərən görək!

– Roza xala! – Balsen səsləndi. – Birdən həkim gəlmək istəməsə, onda necə olsun?

– Hə, indi də bunu düşünüb özünü gecikdirirsən! Gələcək! Gəlməsə, tarının qarğışı onu tutar!.. Sənə verdiyim kağızı da götürməyi unutma; orada yazılanları aptekdən alarsan.

Balsen əli ilə cibindəki dörd qatlanmış kağızı yoxladı, orada kəndlilərin türkəsaya reseptlərindən biri yazılmışdı, sonra köks ötürdü, qapını səssizcə bağlayıb, bayıra çıxdı.

II

Yol meşədən keçirdi. Çox da hündür olmayan ağaclar, yolun hər iki tərəfi ilə onbeş kilometr boyunca sıralanıb, tutqun bir divar kimi uzanıb gedirdi. Yol çala-çuxur olduğundan, araba vermədən atılıb düşürdü, Balsen hamının tanıdığı el yolu ilə getmək istəməmişdi, necə olsa da, meşədən keçən yol ən azı on kilometr kəsə idi. İkincisi də, o burada özünü arxayın hiss eləyirdi, el yolunda isə, son çağlar ortalığa çıxan quldur və soyğunçularla üz-üzə gələ bilərdi. Qonşu kənddəki xəstəyə dəyməyə getmiş keşişin, bu yaxınlarda, təkcə alt paltarında, qorxudan və soyuqdan dişləri şaqıldayaraq qayıdıb kəndə gəldiyi, bir anlığına, onun gözləri önünə gəldi.

Alçaqdan ötüb gedən qara buludlar toparlanıb qarabasmalara oxşayıb, sonra da meşənin qara, əyri-üyrü kölgəliyinin arxasında gözdən itirdilər. Ağacların yarpaqlarından süzülən ağır yağış damlları yoldakı su dolu çuxurlara tökülürdü. Aradabir qalxan külək birdən küknar və şam ağaclarının təpələri ilə keçib səslənir, ağacların budaqlarını yelləyib yarpaqların üstündə yığılmış suyu yerə çiləyirdi, bu anlarda meşəni pıçılıya oxşayan səslər doldururdu. Aradabir də, yuxulu bir quşun yavaşdan eşidilən civiltisi gəlirdi... Çox uzaqdan, meşənin dərinliklərindən, hansısa qəmli və yalqız bir varlığın “u-u! u-u!” kimi səslənən monoton ulartısı eşidilirdi, sanasan, boruya dolan küləyin vıyılı səsi gəlirdi.

At boynunu yana əyərək, bərk qaçırdı: onun bu möhkəm və inamlı qaçışında insan ürəyinə toxtaqlıq və təpər verən nəse vardı. Araba yırgalanır, aradabir çuxurlara düşür, aradabir də ağacların torpağın altı ilə uzanaraq yola gəlib çıxan köklərinə ilişərək atılıb düşürdü. Yan-yörəsindəki qara və tərənəmzə havaya baxan Balsenə birdən elə gəldi, sanasan o, lal və qaranlıq bir koridora düşüb gedir və bu yol onu nağıllardakı yeraltı kralığa aparıb çıxaracaqdır... Bu duyğudan yaxa qurtarmaq üçün o, başını yuxarı qaldırıb göy üzündə süzən sıx və qara buludlara baxmağa başladı.

On kilometr gedəndən sonra o, atı saxladı, arabadan düşüb atın üstündəki yana əyilmiş yəhəri düzəltdi. Bayaقدan səslənən at ayaqlarının və təkər cırlıtısının səsi kəsilmişdi. Meşənin tükürpədən və yuxulu səssizliyini pozan bu adamdan başqa, elə bil, torpağın üstünə çökmüş gecənin susqunluğunu poza biləcək başqa heç kimsə yox idi.

Qarşıda keçməli olduğu yol, birdən, Balsenə olduqca sonsuz, qaranlıq və darıxdırıcı göründü, bu düşüncələri onu sarsıtdığından, tələsik arabaya qalxdı və cilovu yelləyib, atı yerindən tərpeddi. Ayaqlarını bərkdən yerə döyəcləyən at, ahəngdar bir tappılı qopararaq, qaçmağa başladı.

Arabada oturan Otto Balsen Anna ilə, həyat ilə, anlamaz saydığı qardaşı Ado ilə və bir də, özünün indiki yolçuluğu ilə bağlı düşüncələrə dalmışdı. Onun biri-birindən ağır düşüncələri ardıcılıqla beynində toplanır, çox keçmədən biri o birinin yerini tutmağa başlayırdı. Belə bir ağır dərdin gözlənilmədən gəlib, öz əlinin əməyi ilə dolanan, işdən-gücdən usanmaq nə olduğunu bilməyən onun kimi bir adamın dincliyini pozması ona ağır gəlirdi. Balsen bu işlərin onun başına gələ bilməsi üçün heç bir suç işlətməmişdi. O, vergiləri vaxtında ödəyir, ürəkdən işləyir, tanrıya və o dünyaya inanır, aradabir yoxsullara əl də tutur və evdə də yaxşı və qayğılı bir ər kimi dolanırdı... Bütün bunlara baxmayaraq, indi onun təsərrüfatı dağılıb gedir, Anna kənddə xəstə və heysiz bir durumda uzanıb inildəyir, ağrı-acıların içində qovrulur, Balsen isə gecənin bu qaranlığında böyük xərc istəyən, onlarla kilometr uzanan bu uzaq yola çıxmalı olub...

Düşüncələri yenidən qayıdıb keçmişlərdə dolanmağa başladı, o indi düşdüyü bu qara qayğıların və dərdlərin keçmişin hansı toxumundan cücərdiyini, hansı sıxılan yayın açılmasından yarandığını axtarıb tapmaq istəyirdi. Ancaq bugünkü fəlakətlərinin izi heç cür keçmişə gedib çıxmırdı. Ha çalışsa da, bütün keçmiş xatirələrində inadla üzə çıxan: sarı boyalı, bərəkət dolu tarladan, Annanın qarabuğdayı əllərindən və evindəki dincliyinin səssizliyindən başqa heç nə görə bilmirdi... Xatirələrin ağırlığından bezikmiş Balsen acığını Kürən dediyi atının üstünə tökdü, onu qamçılıyıb irəli qovmağa başladı.

III

Məşəlik özünün qara və sürünən kölgələri ilə arxada qaldı, hamar və geniş bir yol başlandı. Kəndli köhnə gümüş saatını cibindən çıxardı, kibrit yandırıb saata baxdı. Əqrəblər saat on ikini göstərirdi. Şəhərə çatmağa saat yarımliq yolu qalmışdı və işləri düz gətirsə, səhər saat beşdə geriyyə qayıda biləcəkdi. Qayın Andersenin dörd atı vardı və o, onlardan birini, dinməz-söyləməz, arabaya qoşmaq üçün verəcəkdi. Yoxsa, yazıq Kürən yorulub əldən düşmüşdü, artıq üzgünlükdən başı sallanmağa başlamışdı.

Birdən Balsen uzaqdan kiminsə ona sarı gəldiyini sezdi. Qaranlıqda at ayaqlarının tappıltaları və bir yox, bir neçə atın olduğu duyulan fırxırtılar eşidilməyə başladı. O, atın cilovunu yığışdırıb arabanı saxladı, bir az dinşəyəndən sonra qarşından bir bölük atının gəldiyini anladı. Balsen atın başını döndərüb, arabanı yoldan bir az qırağa sürdü, yumşaq otluqla örtülü çökəklikdə daldalandı.

At ayaqlarının səsi yaxınlaşırdı, artıq adamların adda-budda, könülsüz danışmaları da eşidilməyə başlamışdı. Kürən dartınıb boynunu irəli uzatdı, ayaqlarını yerə döyəcləyib, ucadan, bezgin bir səslə kişnədi. Qarşından eşidilən səslər kəsildi. Balsen onun yerini bildirdiyinə görə Kürənə bərk acıqlanıb atı qamçladı. Bir an sonra yaxınlıqdakı atlar da Kürənin həmirini alıb həyəcanla kişnəməyə başladılar və çox keçmədən arabanı çiyini tufəngli atlıların qaranlıq kölgələri dövrəyə aldı. Atlılar çox idilər və Balsen onların Vendenin yanyörəsində keşik çəkən kazak bölüklərindən biri olduğunu anladı. O üz-gözünü qırışdırıb, çimçəşərək, kazaklara baxdı, – qaranlıq olduğundan bunu onun üzündən oxuya bilməzdilər. Kazaklardan biri ona yaxınlaşdı, onun atının burun pərələrindən çıxan buxar Balsenin üzünə vurmağa başladı.

– Hara belə gedirsən, dostum? – kazak soruşdu.

– Şəhərə... – Balsen acıqla çiyinlərini qısıb könülsüz dilləndi. – Özü də bərk tələsirəm.

– Nə üçün belə bərk tələsirsən? – başqa bir kazak bunu soruşaraq, ucadan qəh-qəhə çəkib güldü – yoxsa ona görə, düz yolu qoyub çölləmə gedirsən?..

Kazaklardan birinin atı yerində oynamağa başladı və o, qatı bir söyüş söyüb, topuqları ilə atın böyürlərini dümsüklədi. Daha bir atlı yaxınlaşıb soruşdu: “Nə olub burada?” Və o yaxınlaşan kimi kazaklar özlərini yığışdırıb, üzlərini ona sarı çevirdilər. Balsen bu atlının zabit olduğunu anlamışdı. Balsenlə birinci danışan kazak zabitə yaxınlaşdı və kəndliyə baxa-baxa ona nəşə pıçıldamağa başladı.

- Sən beləmi düşünürsən? – Zabit əsnəyərək, ondan soruşdu.
- Tamamilə doğrudur... Yoldan çıxıb çöldə daldalanmağından da görünür...
- Hara gedirsən? – Zabit acıqlı bir səsle onun üstünə qışqırdı.
- Şəhərə gedirəm, cənab rəis, – Otto papağını çıxarıb dilləndi.–Həkim çağırmağa gedirəm.

Arvadım bərk xəstələnib...

- Haralısan?
- Keldənəm... Mən Balsenəm, Otto Balsen...
- Pasportun var?..
- Pasportumu unudub evdə qoymuşam, cənab rəis, – Otto dedi. – Çox xahiş eləyirəm, məni buraxasınız. Burada yüz kilometr çevrədə kimdən soruşsanız, məni tanıyar. Mən dinc adamam, alınan-qalnan işim yoxdur.

Zabitlə danışığında Balsen özünü tox tutsa da, ancaq anlaşılmaz bir həyəcan onun bağırnı basıb əzir, ürəyini üzürdü. O, köks ötürüb dilləndi:

- Məni ehtiyac bu gecə vaxtı yollara salıb, cənab polkovnik. Başqa çıxış yolum qalmayıb. Ona görə də, bərk tələsirəm...

Zabit yəhərin üstündə yurğalanaraq susurdu, Balsen ona üz tutub soruşdu:

- Gedə bilərəmmi? Məni buralarda hamı tanıyır...
- Yox, olmaz, – zabit sakit bir səsle dedi. – Yaxşı, bəlkə sən heç Balsen deyilsən? Sənin axı pasportun yoxdur, biz haradan bilək sən kimsən? Sən, hamının üstündə pasport gəzdirməli olduğu ilə bağlı verilən əmri oxumamısanmı?

- Doğrudan oxumamışam, cənab polkovnik. Bizdə belə bir əmrin olduğunu heç kim bilmir, – Balsen köks ötürüb dilləndi. – Hamının yanışı ola bilər, cənab polkovnik. Çox xahiş eləyirəm, məni bağışlayasanız. Mən gərək həkim çağırmağa gedəm...

- Haydı uşaqlar, onun üst-başını axtarın görək, – zabit kazaklara buyurdu. – De görüm, niyə yoldan qırağa çıxmışdın?

- Mən bilmirdim qarşından gələn kimdir, cənab rəis, – Balsen özünü doğrultmağa çalışdı.– İndi yollar quldurlarla doludur.

- Düş arabadan görək! – kazaklardan biri yarıyuxulu səsle dillənib atından yerə sıçradı.–Gəl, sənin üst-başını yoxlayaq bir.

Balsen yerində qurcalandı, sonra arabadan düşüb, əllərini arxasında qoşalaşdırdı, kazak isə onun paltarının hər yerini və ciblərini axtarmağa başladı. Ciblərində nə vardısı hamısını çıxardı, bunlar: tütün çəkmək üçün çubuq, dolu tütün kisəsi, pulqabı, saat və Roza qarının dərmanların siyahısını yazdığı kağız idi, kazak bunların hamısını toplayıb zabitə verdi. Başqa bir kazak kiçik əl fənərini yandıraraq zabitə sarı tutdu, fənərin solğun və titrək işığında Balsen onun şeylərinə diqqətlə baxan zabitin arıq və solğun üzünü gördü. Zabit çox uzun bir müddətdə resept yazılan kağızı oyan-buyana çevirib baxdı, sonra baxışlarını saatla pulqabına dikdi. Daha bir kazak yaxınlaşıb, ona nəse pıçıldamağa başladı.

Zabit mırıldanır, başını bulayır və aradabir səslənirdi: "Eləmi? – Hə! – Bax a! – Hə-ə!.."

Balsen üçün vaxtolduqca yavaş-keçib gedirdi. O, kazakların davranışlarına diqqətlə və ehtiyatla baxırdı, birdən onlardan birinin öz yoldaşının ağızından papirosunu götürüb sümürməyə başladığını görəndə isə bərk təəccübləndi. Kürən səbrsizliklə fınxırır, boyunduruğunu oyan-buyana yelləyirdi.

Az sonra zabit Balsenin şeylərini yanındakı kazaka verib dodaqaltı nəse muzıldandı və atını səyirdib qaranlıqda yox oldu. Kazaklar da onun arxasınca çapıb getməyə başladılar. Balsen yüngülləşdi və onun şeylərini əlində tutmuş kazakdan soruşdu:

-Mən gedə bilərəmmi?

Kəndlinin yaxınlığında dayanmış kazak ona yanakı baxıb burnunu çəkdi və cavab vermədi. Bir azdan kazakların çoxu uzaqlaşdı, Balsenin yanında isə dörd kazak qaldı. Onlar biri-birinə baxır, tələsən adama oxşayırdılar və yavaş-yavaş Balseni dövrəyə alırdılar.

- Hə, dostum, belə-belə işlər, – kazaklardan biri dilləndi və Balsenə elə gəldi o, qaranlıqda

gülümsəyir. Balsen də gülümsəməyə çalışıb, ondan getmək üçün icazə almaq istədi, ancaq kazak ondan qabaq dilləndi:–...biz indi sənin əllərini bağlayacağıq. Sən dinc dayanmalısən. Bax, əl-qol atsan, yerindəcə güllələyəyəm!..

O, Balsenin çiyinlərindən yapışıb fırlatdı və kəndli qorxsa da, dinməzəcə döndüb, arxasını ona sarı çevirdi... Birdən qorxunc bir düşüncə odlu bir burğu kimi onun beynini deşərək ruhuna işlədi... Balsenin bağından vəhşi və acı bir haray qopdu. Ona elə gəlirdi, yer ayağının altından qaçır və yan-yörəsində nə varsa qorxunc bir ildırım sürəti ilə fırlanır.

– Tullanma, onsuz da şəhər uzaqdadır, atılıb-düşməklə ora çata bilməzsən, – atın üstündə oturmuş başqa bir kazak çimçəşikli səslə dilləndi. – Atılıb-düşməkdən nə çıxar? Ay qardaş, onsuz da gec-tezi öləcəkdi də bir gün...

– Axı nə üçün?! – Balsen bərkədən qışqırıb ağladı.–Mənim nə suçum var?!.. Mən Otto Balsenəm!..

– Niyəsini özün yaxşı bilirsən, – kazak qaşqabaqla dedi. – Rəislərin tapşırığıdır bu, dayıcan, bizlik burada bir şey yoxdur... Onların ağına belə batıb. Elə buna görə də, belə buyurublar.

Balsen sustaldı və birdən ona elə gəlirdi, bu anlarda öncə onun bütün düşüncələri, sonra isə özü öldü... Yoxsa, o yuxu görür?.. Hə də, bunlar hamısı yuxudur: payızın adamın qarına işləyən nemişkənliyi, ayağının altındakı yumşaq otlar örtülü torpaq, başını aşağı sallamış Kürən və ondan aralıda dayanan, tutqun kölgələrə oxşayan bu susqun adamlar... Belə şeylər olur və Otto vaxtilə yuxusunu qarışdırarkən gördüyü qorxunc yuxularını xatırladı, belə yuxulardan ayılıb özünün doğma evində, qaranlıqda və isti yatağında olduğunu görürsən, sonra yorğana bərk-bərk bürünüb, o biri böyrü üstə çevrilirsən və yenidən yuxuya gedirsən...

Beynindən, qapısındakı bostanın alabəzək, rəngbərəng naxışlara bənzəyən ləkləri ötüb keçdi, bu xəzinəni Annanın əlləri bəsləyib yaratmışdı. Kövrək, ağ-yaşıl rəngli kələm, ox ucluğuna oxşayan göy soğan, kartofun ağ, xiyarın sarı çiçəkləri... Bunlar hamısı indiyədək var idi və indən belə daha olmayacaqdı. Onun özü də, Otto Balsen də, yüz kilometrlik yan-yörədə böyükdən kiçiyə hamunun tanıdığı Balsen də, harayasa yoxa çıxacaq və heç kim bundan xəbər tutmayacaq, habelə, bunun nə üçün belə olduğunu öyrənə də bilməyəcəkdi...

Düşüncələri yenidən keçmiş çağlara qayıtdı və Balsenin gözləri önündə yenidən sarı, bərəkətli taxıl tarlası və Annanın qarabuğdayı əlləri canlandı. Yenə də, düşüncələrində qarşılaşdığı bu durumu araşdırıb bir yana çıxara bilmirdi: nə üçün axı bu qolugüclü, acıqlı, yaraqlı adamlar gəlib çıxmışdılar və onu öldürürdülər?..

O özünü itirmiş bir durumda irəli sıçramaq istədi, ancaq iki-üç addım atıb bürədi, nəm və palçıqlı torpağın üzərinə çöküb oturdu. Atın üstündə oturan kazak onun bu durumunu yozmağa başladı:

– Gücdən düşdü. Qorxu onu heydən salıb...

– Mən beləsini çox görmüşəm,–o biri kazak dilləndi.–Ancaq qoçaq və ürəkli olanlarını da görmüşəm. Onun qardaşları arasında belələri də var...

Artıq öfkə və ümitsizlik Balsenin bütün ruhunu sarmışdı. O qışqırmaq istədi, ancaq səsi çıxmıdı. Ona elə gəlirdi, indicə yuxudan oyanacaqdır... Birazca da dartınsa, güc versə, bu qorxunc yuxudan aylacaqdır...

– Dərinə getməyin, Danilo, – atın üstündəki kazak dilləndi. – İblislik eləməyin!.. Yazığı niyə bunca incidirsiniz?!

Kölgəyə oxşayan adamlar bir neçə addım aralanıb dayandılar. Balsen özünə sarı yönələn uzun, qırmızı və iti alov dillərinin ağrı ilə bədəninə sancılıb nəfəsini kəsdiyini gördü. Yerə yıxılanda gözləri qarşısından öz evi, işıqlı otaqda başını aşağı salıb qəzet oxuyan qardaşı Ado və xəstəlikdən üzülmüş sevimli Anna gəlib keçdi...

Sonra isə hər şey yox olub getdi.

Rus dilindən çevirdi: Araz Gündüz

VYANA YENİDƏN DÜNYANIN ƏN YAŞAMALI ŞƏHƏRLƏRİ SİYAHISINA BAŞÇILIQ EDİR

Koronavirus pandemiyası ilə bağlı tədbirlərin yumşaldılmasından sonra Vyana şəhərində yenidən yüksələn həyat keyfiyyəti bu şəhərə dünyanın ən yaşamalı şəhərləri siyahısında birinciliyi qazandırıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Böyük Britaniyanın "The Economist" in təqdim etdiyi renkinədə ötən il 12-ci yərə düşən Vyana bu il yenidən birinci pilləyə yüksəlib. Sonrakı yerləri Kopenhagen, Sürix, Kalqari, Vankuver və Cenevrə şəhərləri tutur. İlk onluğu Frankfurt, Toronto, Amsterdam və Osaka şəhərləri tamamlayır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Xəzər Universiteti və "Dünya" məktəblərinin (Bakı, Sumqayıt, Gəncə) kollektivləri
Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri
professor, akademik Hamlet İsxanlıya və İsxanlılar ailəsinə əzizləri

Oktay İsayevin

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.
Allah rəhmət eləsin!

QƏBUL QAYDALARI

DÜNYA MƏKTƏBİ

Məktəbə qəbul müsabiqə yolu ilə həyata keçirilir. Müsabiqədə iştirak etmək üçün məktəbə gəlməklə, bizə zəng etməklə və ya online qeydiyyatdan keçə bilərsiniz. <http://e.dunyaschool.az/sagirdqebulu>

Müsabiqədə şagirdlərin təhsil aldıkları sinfə uyğun bilik səviyyəsi, sağlamlığı, maraq dairəsi əsas götürülür. Hər bir şagirdin fərdi xüsusiyyətlərini öyrənmək üçün valideynlərlə söhbətlər aparılır.

Qəbul imtahanında ən yüksək nəticə göstərən VIII-XI sinif şagirdləri təqaüd imkanı qazanırlar.

İngilis bölməsində tədris Beynəlxalq Bakalavr Təşkilatının (IB) ibtidai (PYP), orta məktəb (MYP) və Diplom proqramları (DP) əsasında qurulur.

Diplom proqramında təhsil müddəti iki ildir (X, XI siniflər).

Azərbaycan və rus bölmələrinə ingilis dili ikinci dil kimi beynəlxalq standartlara uyğun tədris olunur. Şagirdlərin seçimi ilə fransız, alman və ya çin dili də öyrədilir.

Dünya məktəbində fikirləşməyi öyrətmək prinsipi əsas götürülür və tədris prosesinin təşkili bu yönümdə qurulur. Siniflərdə şagird sayının az olması hər bir şagirdə fərdi yanaşmağa imkan yaradır.

Sağlam əsaslar üzərində qurulmuş ciddi nizam-intizam təlim-tərbiyə prosesinin yüksək səviyyədə təşkilinə kömək edir.

DÜNYA ANA MƏKTƏBİ

Ana məktəbinə qəbul zamanı hər bir uşağın fərdi xüsusiyyətlərini öyrənmək üçün məktəbin psixoloqu valideynlərlə fərdi söhbətlər aparır. Uşaqlar psixoloji müayinədən və həkim müayinəsindən keçirilir.

Uşaqların sağlamlığı, normal qavrama qabiliyyəti, səliss nitqi və maraq dairəsi əsas götürülür.

Məktəbə qəbul ediləcək şagirdlər "Şagird qəbulu üzrə məktəbdaxili komissiya"nın rəyi əsasında müəyyən edilir və məktəb rəhbərinin əmri ilə rəsmiləşdirilir.

QƏBUL ÜÇÜN TƏLƏB OLUNAN SƏNƏDLƏR:

- Ərizə
- 4 ədəd fotosəkil (3x4, rəngli)
- Doğum haqqında şəhadətnamənin surəti
- Şəxsiyyət vəsiqəsi
- Tibbi arayış
- Yaşayış yeri haqqında arayış
- Valideynin iş yeri haqqında arayış

Ünvan: Binəqədi rayonu,
Əcəmi Naxçıvani 9
Tel: +994 12 563 59 40/47/48

XƏZƏR UNIVERSİTETİ

HƏR GÜN, HƏR SAAT MÜKƏMMƏLLİYƏ DOĞRU!

NIYƏ XƏZƏR UNIVERSİTETİ?

- Diplomların bütün xarici ölkələrdə tanınması
- Dövlət sifarişi əsasında təhsil almaq imkanı
- Eyni vaxtda 2 ixtisas üzrə təhsil almaq imkanı
- Təhsil haqqının Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzinin (keçmiş TQDK) imtahanlarında yığılan ballara uyğun olaraq ödənilməsi
- Təhsil haqqının hissə-hissə ödənilməsi
- Zəngin kitabxana, innovativ laboratoriyalar, müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyaları infrastrukturunun varlığı
- Dövlət sifarişi və ya ödənişli təhsil almalarından asılı olmayaraq, təhsildə göstərdikləri nailiyyətlərə görə təqaüd almaq imkanı
- Əlavə ödəniş etmədən təhsilinin bir hissəsini Amerika, Avropa və Asiyanın tanınmış ali məktəblərində davam etdirmə imkanı
- Keyfiyyətli və əhatəli tələbə xidmət sistemi (həkim, psixoloji mərkəz, karyera-işə düzəlmə mərkəzi və s.)
- Yüksək standartlara cavab verən müasir yataqxana

TƏHSİL HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİNDƏ GÜZƏŞTLƏR

- 650-700 bal - təhsil haqqından tam azad edilir
- 600-649 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 50% güzəşt edilir
- 550-599 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 40% güzəşt edilir
- 500-549 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 25% güzəşt edilir
- 450-499 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 20% güzəşt edilir
- 400-449 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 15% güzəşt edilir
- 350-399 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 10% güzəşt edilir

Uğurlu karyera qurmaq,
təhsildən zövq almaq və
yadda qalan tələbə
həyatı yaşamaq istəyirsən?

**Xəzər Universitetini
seç!**

BAKALAVR SƏVİYYƏSİNDƏ İXTİSASLARIMIZ

- * Kompüter elmləri
- * Kompüter mühəndisliyi
- * Neft-qaz mühəndisliyi
- * İnşaat mühəndisliyi
- * Radiotexnika və telekommunikasiya mühəndisliyi
- * Elektrik və elektronika mühəndisliyi
- * Kimya mühəndisliyi
- * Mexanika mühəndisliyi
- * Riyaziyyat və informasiya müəllimliyi
- * Fizika müəllimliyi

**1
QRUP**

**2
QRUP**

- * Mühasibat
- * Maliyyə
- * İqtisadiyyat
- * Menecment
- * Marketing
- * Biznesin idarə edilməsi
- * Turizm işinin təşkili
- * Regionşünaslıq (Avropa)
- * Beynəlxalq münasibətlər
- * Coğrafiya müəllimliyi

**3
QRUP**

- * İngilis dili və ədəbiyyatı
- * Azərbaycan dili və ədəbiyyatı
- * Tərcümə (ingilis dili)
- * Politologiya
- * İngilis dili müəllimliyi
- * Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi
- * İbtidai sinif müəllimliyi
- * Tarix müəllimliyi
- * Tarix və coğrafiya müəllimliyi

**4
QRUP**

- * Kimya müəllimliyi
- * Biologiya müəllimliyi
- * Kimya və biologiya müəllimliyi
- * Psixologiya
- * Baytarlıq təbabəti

**5
QRUP**

- * Dizayn
- * Təsviri incəsənət müəllimliyi